

URFADAN

EĞİTİM-ÖĞRETİM-KÜLTÜR-SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 3023-7947

www.sanliurfa.meb.gov.tr

3. SAYI OCAK 2025

TAKDİM

Gazze'nin Çağrısı

DENEME

Gazze Bize Ne Öğretti ?

MAKALE

Justinyen'in Urfa'yı İmarı

ŞİİR

Urfa'ya Veda

RÖPORTAJ

D. Mehmet Doğan'la
Röportaj

DENEME

Her Dem Yeniden Doğarız

ŞİİR

Şehre Varılacak
Bir Süre Sonra

HİKÂYE

Gülce Kızın Rüyası

DOSYA

Çanakkale'den Gazze'ye

Resim: Nihat Kürkçüoğlu

Eskici Pazarı

Bugün Çanakkale şehitliğinde elli üç Gazzeli şehidimiz yatmaktadır. Yine Kudüs, Şam ve Halepli şehitlerimiz var orada. Gazze'den Kudüs'ten gelen askerlerle Çanakkale geçilmez demişti o zamanlar şanlı ordumuz.

KELAYNAK KUŞLARI

Kelaynaklar, Şanlıurfa'nın Birecik ilçesi ve Kuzey Afrika'da yaşarlar. 1956 tarihine kadar sayıları binlerce olduğu halde göç yollarında ateşli silahlarla avlanması neticesinde sayıları azalarak yok olma derecesine gelmiştir!

Kelaynaklar; şubat ayı ortalarında Birecik'e gelip kayalıklara yerleşir, burada yavruladıktan sonra yavrularıyla göç ederler. 1977'de Orman Genel Müdürlüğü tarafından kurulan Kelaynak Üretim ve Koruma İstasyonunda koruma altına alınmışlardır. Bolluk ve bereketin sembolü olarak görülen ve kutsal sayılan bu kuşlara yörede "Keçelaynak" da denilmektedir. 30 yıla kadar yaşamaktadırlar.

Kelaynaklar; tüysüz, kırmızı bir yüz ve kafa ile uzun, kıvrık ve kırmızı bir gagaya sahiptir. İri, parlak, cilalı ve siyah kuşlardır. Başlarında tüy olmaması nedeniyle kelaynak adını almışlardır. Yavru iken kafa ve boğazları tüylüdür. Yaşları ilerledikçe bu tüyler yok olur. Siyah tüyleri güneş ışığının farklı açılarında parlak yeşil, kavuniçi ve mor rengini alır. Uçuşları insanı hayrete düşürecek kadar güzel ve zariftir. Kelaynaklar çok sosyaldir, sabahın erken saatlerinde 10–15 kilometre uzaklıktaki beslenme alanlarına gruplar halinde giderler. Uzun ve kıvrık gagalarıyla yiyecek ararlar. Yavruları koyu gri renkte olup yuvada dolaşırken yere düşme tehlikesi yaşarlar. Yumurtadan çıktıktan 2-3 ay sonra palazlanırlar. Erişkin kuşlarla birlikte beslenme alanlarına uçarlar. Kendilerini besleyebilecek duruma gelene kadar anneleri onları 2-3 ay besler. Tek eşli yaşamaları nedeniyle üremeleri çok yavaş olur.

1990 yılından sonra, Birecik'te yarı yabanî kuşlar üreme dönemine hazırlık için şubat-mart aylarında kafeslerinden çıkarılır ve göç zamanına doğru temmuz-ağustos aylarında tekrar kafeslerine alınırlar. Bu dönem içerisinde kuşlar doğal ortamlarında serbestçe uçup üreyebilmektedirler.

Fotoğraf: Mustafa Çulcuoğlu

URFADAN

EĞİTİM-ÖĞRETİM-KÜLTÜR-SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 3023-7947

www.sanliurfa.meb.gov.tr

3. SAYI OCAK 2025

“Ateşin yakmadığı iklimden bir yürek serinliği...”

URFADAN

EĞİTİM-ÖĞRETİM-KÜLTÜR-SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ ISSN 3023-7947 www.sanliurfa.meb.gov.tr 3. SAYI OCAK 2025

İMTİYAZ SAHİBİ

Asım Sultanoğlu
İl Millî Eğitim Müdürü

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Eyyüp Azlal

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Şükran Hekimoğlu Taşdelen

YAYIN KURULU

Mehmet Sarmış
İbrahim Halil Tezölmez
Abdurrahman Karakaş
Leyla Aldemir
Mehmet Azizoğlu
Salih Yalçinkaya
Melike Çakır
Ahmet Çiçekli
Deniz Tavus
Erengül Şeker
Emine Peker Şansal

BASKI

Elif Matbaası
0535 898 99 78
Evren Sanayi Matbaacılar Sitesi
Batıkent Mah. 8522. Sk. 17/A
Eyyübiye/ŞANLIURFA
Sertifika No: 49127

KAPAK RESMİ

Nihat Kürkcüoğlu

YÖNETİM

Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü
www.sanliurfa.meb.gov.tr
urfadandergisi@meb.gov.tr
urfadandergisi@gmail.com

© Urfa'dan dergisi, Şanlıurfa İl Millî
Eğitim Müdürlüğü süreli yayın
organıdır.

ŞANLIURFA

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YAYIN İLKELERİMİZ

Urfa'dan dergisinde yayımlanan yazılarda ileri sürülen görüşler, yazı sahiplerine aittir.

Dergide neşredilen her türlü eserin yayın hakkı Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğüne aittir. Yayın kurulu, gönderilen eserler üzerinde gerekli değişiklikleri yapma hakkını saklı tutar.

Urfa'dan dergisinde yayımlanan her türlü eser, Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün yazılı izni olmadan bir başka yerde yayımlanamaz. Ancak kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

Dergiye gönderilen yazılar için Yayın Kurulu tarafından yayımlanması yönünde karar alındığında eser sahibine bilgi verilmektedir. Gönderim tarihinden itibaren en geç iki ay içinde bilgilendirme olmaması, o eserin yayımlanmayacağı anlamına gelmektedir.

Dergideki yazı ve şiirlerin genel ağ ortamında (internet) yayımlanması, filme alınması, bestelenmesi veya oyunlaştırılması hakları da Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğüne aittir. Urfa'dan dergisi, eğitim öğretim amaçlı bir dergi olduğu için Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu mucibince bazı eserleri kullanma hakkını saklı tutar.

Yayın Kodu: ISSN: 3023-7947

E-ISSN: 3023-7904

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın
4 Ayda Bir Yayımlanır.

URFADAN

EĞİTİM-ÖĞRETİM-KÜLTÜR-SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ ISSN 3023-7947 www.sanliurfa.meb.gov.tr 3. SAYI OCAK 2025

TAKDİM

Gazze'nin Çağrısı

DENEME

Gazze Bize Ne Öğretti ?

MAKALE

Justinyen'in Urfa'yı İmarı

ŞİİR

Urfa'ya Veda

RÖPORTAJ

D. Mehmet Doğan'la
Röportaj

DENEME

Her Dem Yeniden Doğarız

ŞİİR

Şehre Vanlacak
Bir Süre Sonra

HİKÂYE

Gülce Kızın Rüyası

DOSYA

Çanakkale'den Gazze'ye

Resim: Nihat Kürkcüoğlu

Bugün Çanakkale şehitliğinde elli üç Gazzeli şehidimiz yatmaktadır. Yine Kudüs, Şam ve Halepli şehitlerimiz var orada. Gazze'den Kudüs'ten gelen askerlerle Çanakkale geçilmez demisti o zamanlar şanlı ordumuz.

EDİTÖRDEN	
Eyyüp Azlal	4
GAZZE’NİN ÇAĞRISI	
Asım Sultanoğlu	5
ÇANAKKALE’DEN GAZZE’YE	
Beşire Betül Bozkurt	7
GAZZE BİZE NE ÖĞRETTİ?	
İlyas Gürdal	7
EY KUDÜS	
Ceren Gezici	8
FİLİSTİNLİ ÇOCUK	
Maruf Erzen	10
ÇANAKKALE’DEN GAZZE’YE	
Elif Büşra Bucak	10
BEN GAZZE’DE BİR ÇOCUĞUM	
Halil Sefa Açıkgöz	11
UNUTULAN İSİMLER	
Nefise Beray Küçük	11
İNSANLIK AĞITI	
Müştehir Karakaya	12
İNSANLIĞIN ÇARMIHI	
Elifnur Mankal	13
İKİ MEKTUP	
Ayşegül Duran	14
FİLİSTİN	
İbrahim Halil Kırkçı	16
ŞEHR-İ KUDÜS	
Bedriye Tatlı	17
GAZZE’DEN İNSANLIĞA MEKTUP	
Zehra Altındağ	18
BİR İBRAHİM OLMAK	
İbrahim Eryiğit	19
HER DEM YENİDEN DOĞARIZ	
Sadık Yalsızuçanlar	20
YAHYA KEMAL VE URFA	
Mehmet Kurtoğlu	22
EYLÜL	
İbrahim Tezölmez	24

BİRECİK DESTANI	
Mehmet Baş	25
ÇOCUK VE ÖLÜM	
Abdurrahman Karakaş	26
ESKİ YARA	
Mehmet Böke	27
D. MEHMET DOĞAN İLE RÖPORTAJ	
Eyyüp Azlal	28
URFA’YA VEDA	
Meftun Dallı	31
VAKTİN İLLÜZYONUNDA TANPINAR	
Emine Peker Şansal	32
ESKİ EVLER	
Müslüm Akalın	34
GAZEL	
Mahmut Karakaş	35
ASILLAR VE TAKLİTLER	
Zahide Kırkağaç	36
ZİNDAN	
Gülcan Çakır	38
I. JÜSTİNYENİN URFA’YI İMARİ	
Selahattin E. Güler	40
BEYAZ SÜKÛT	
Şükran Taşdelen	41
KAR ŞİİRİ	
Fatih Demirel	41
KUMBARAMDAKİ MEKTUPLAR	
Zehra Sipek	43
BEN ÜMMETİN KARDEŞİYİM	
Ahmet Alpak	44
GAZEL	
Murat Sezer	45
TIRAŞ	
Mehmet Sarmış	46
YOKLUĞUN VARLIĞA MÜBADELESİ	
Fatma Aslan	47
TESİR-İ NAZAR	
Ahmet Mücahit Belet	48
NOKSAN	
Ebru Subaşı Kırkçı	49

GURBET ODASI	
Yunus Emre Aşık	49
ÖZGÜR YILKI ATLARI	
Bedran Yoldaş	50
MEVSİMLERDEN HAZAN	
Ahmet Memek	51
KIBLEM SİYAH GECEYE	
Erengül Şeker	52
ŞEHRE VARILACAK BİR SÜRE SONRA	
Adnan Semih Dumlupınar	53
İKLİMLERİME SOĞUK VURDU	
Mehmet Acioğlu	54
ÜÇ ZAMAN İKİ YAŞAM	
Ferhat Nitin	55
GÜLCE KIZIN RÜYASI	
Halil Manuş	56
GÖÇ HİKAYESİ	
Salim Altıntaş	58
HEBA	
Süeda Nur	61
BİR ÇİRKİN YÜZE KALAN	
Ferhat Öksüz	62
NEVİN GÜLLÜOĞLU’NA VEDA	
Muharrem Çelik	64
SEVGİYİ VAR EDEN SAYGI	
Cuma Ağaç	65
ATIŞMA	
Ümit Yaşar Doğru	66
Deniz Tavus	66
DEDEMİN AĞACI	
Ahmet Karacan	67
İRRADE SINIRLI BİR KAYNAK MIDIR ?	
Fatmanur Polat	70
BENDEN BANA YAKIN SENSİN BANA !..	
Rıfat Araz	72
GÜN GELECEK	
Zeybek Tatlıdede	72

Meçhul bir şairin haykırışını duymuştum. Biz, Ömer Muhtar'ın zamanında gelmedik. Ama ne mutlu bize ki Yahya Sinvar'ın döneminde yaşadık. Düşünün Yahya Sinvar, vatanını savunurken, şehid olmadan önce tam üç gün yemek yiyememişti. Otopsi raporu böyle yazıyordu.

İnsanlığımızı elimizden almak isteyen karanlığın kalles bekçileri bundan tam bir asır önce de Çanakkale'de Osmanlı coğrafyasında bir soykırım denemesine girişmişlerdi. Bugün Çanakkale şehitliğinde elli üç Gazzeli şehidimiz yatmaktadır. Yine Kudüs, Şam ve Halepli şehitlerimiz var orada. Gazze'den Kudüs'ten gelen askerlerle Çanakkale geçilmez demişti o zamanlar şanlı ordumuz.

Bu ordunun askerleri o gün Anadolu'dan ibaret değildi. Yemen'den, Kafkasya'dan, Suriye'den, Bosna'dan, Arnavutluk'tan, Lübnan'dan, Filistin'den müteşekkil koca bir coğrafyaydı. Hani İngiltere için bir zamanlar üzerinde güneş sönmeyen ülke denilirdi ya Osmanlı için de üzerinde ezan susmayan vatan deniliyordu. Küçüle küçüle on beş yılda ne hale geldi koca Osmanlı. Balkan Harbi, Yemen Cephesi ve en Son Suriye-Filistin Cephesi koca bir ülkenin sonunu getirmişti.

Kuzeyde 93 Harbini ve sonrasında Sarıkamış Harekâtını unutmadık. Yazlık elbiseleriyle gidip Erzurum'un karlı dağlarında düşmana tek bir kurşun atmadan donan Mehmetçiklerimizden acı hatıraları hâlâ zihinlerimizde.

Bundan bir asır önceydi. Çanakkale Şehitlerine şiirini Mehmet Akif Ersoy nerede yazmıştı, dersiniz. Bugün İsrail'in işgali altındaki Hayfa Limanında... Orada gazete dağıtan Filistinli bir çocuğun sevinç çığlıkları altında "Çanakkale kurtuldu, Çanakkale kurtuldu." sesine Akif ve arkadaşları kulak kesilmişti. Akif, çocuğun elindeki gazeteyi almıştı. Gerçekten Çanakkale kurtulmuştu.

Bugün Gazze'ye bir yılı aşkındır Japonya'ya atılan bombaların üç katı bomba atıldı. Son bir aydır Filistin'in diğer bölgesi Batı Şeria ve Lübnan da İsrail ve Batılı şer çetelerinin gazabına uğradı. Gazze'nin, Filistin'in, Beyrut'un kurtuluş haberini nerede okuyacağız. Hangi limanda, hangi haber ajansından ya da gazeteden duyacağız.

Bundan bir asır önceydi. Çanakkale Şehitlerine şiirini Mehmet Akif Ersoy nerede yazmıştı, dersiniz. Bugün İsrail'in işgali altındaki Hayfa Limanında... Orada Filistinli gazete dağıtan bir çocuğun sevinç çığlıkları altında Çanakkale kurtuldu, Çanakkale kurtuldu seslerine M. Akif ve arkadaşları kulak kesilmişti.

Bu sayıda Çanakkale'den Gazze'ye dosyamızla buradaki vahşete dikkat çekmek istedik. İsrail'in ve şer güçlerin Gazze'ye saldırısı Müslümanların sorumluluklarını ve duyarlılıklarını bir kez daha gözler önüne seriyordu.

Biz bugün şunu sorgulamalıyız. Bir Müslüman olarak nerede duracağız. Bir insan olarak nerede duracağız. Zulme karşı ne tür tepkiler vereceğimizi yeniden fikretmeliyiz. Her nefesimizde bu mazlumların ahını zikretmeliyiz.

Dosya konumuzda İl Milli Eğitim Müdürümüz Asım Sultanoğlu, Gazze'nin Çağrısı yazısıyla yer alıyor. İlyas Gürdal Gazze Bize Ne Öğretti, Halil Sefa Açıkgöz Ben Gazze'de Bir Çocuğum, Elifnur Mankal İnsanlığın Çarmıhı, Ayşegül Duran İki Mektup,

Şair Ferid Filistin, Bedriye Tatlı Şehr-i Kudüs, Zehra Altındağ Gazze'den İnsanlığa Mektup, yazı ve şiirleriyle dosyamızda yer almaktadır.

Dergimiz bu sayısında dosya konusu dışında ülkemizde edebiyat alanında temayüz eden değerli kalemlere de yer vermiştir. Urfa'ya İbrahimî bir şehir gözüyle bakan şair İbrahim Eryiğit, Bir İbrahim Olmak şiiriyle Ankara'dan dergimizi selamlamış. Yine Ankara'dan Her Dem Yeniden Doğarız denemesiyle Sadık Yalsızuçanlar üstadımız bize bir tuhfe göndermiş. İnsanlık Ağıtı şiiriyle Müstehir Karakaya, bu sayımızın dosya konusuna vurgu yapmış ve hüznümüze ortak olmuştur. Romanlarıyla tanıdığımız yazar Ahmet Karacan bu sayıda bir romanı muştulayacak Dedemin Ağacı adlı hikâyesi ile yer almış. Mehmet Kurtoğlu, şair Yahya Kemal'in Urfa'dan milletvekilliğini ironik hatıralarla kaleme almış. Aynı zamanda şair olan Kastamonu valisi Meftun Dalli, Urfa'ya Veda şiiriyle dergimize misafir olmuş. Türkiye Yazarlar Birliği kurucu başkanı merhum Mehmet Doğan ile vefatından önce yaptığımız bir röportajı da dergi sayfalarında yer alıyor.

Ferhat Öksüz ve Bedran Yoldaş şiirleriyle dergimize katkıda bulunan diğer şairlerden...İbrahim Tezölmez Eylül, Abdurrahman Karakaş Çocuk ve Ölüm, şiirleriyle modern şiirde kendilerine özerk bir alan yaratmış. Şair Nebih mahlasıyla Abdurrahman Karakaş, Şair Ferid mahlasıyla Halil Kırıkçı; klasik şiir geleneğinin izlerini yaşıyor. Bu iki şaire Mehmet Böke Eski Yara, Müslüm Akalın da Eski Evler şiirleriyle yoldaş oluyor. Mehmet Sarmış Tıraş adlı hikâyesiyle, Gülcan Çakır da Zindan adlı hikâyesiyle bu sayının müdavim yazarları arasında yer alıyor.

Yeni bir sayıda daha buluşmak dileğiyle... İyi okumalar dilerim.

GAZZE’NİN ÇAĞRISI

Asım Sultanoğlu

Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürü

**Gazze, gözlerimizin akında
her gün biraz daha çatallanarak
ilerleyen derin bir kızılık...
Bakışlarımıza oturan bir bulanıklık...
Büyük bir acı ve ızdırıp.
Gazze aynı zamanda bir mektep.**

Urfa'dan buruk bir merhaba...

Bir yıldan fazladır İsrail ve küresel güçler, dünyanın gözü önünde Gazze'de katliamlar yapıyor. Bu katliamlar Lübnan'da, Yemen'de, şimdi de hemen yanı başımızdaki Suriye'de yaşanmaya başladı.

Zaman ve hatıralar, madalyonun iki yüzü gibidir. Bundan tam bir asır önce Çanakkale'de aynı mücadeleyi vermiştik. Daha sonra Antep'te, Urfa'da, Maraş'ta Batı'nın vahşi ve barbar ordularına karşı bir zafer kazanmıştık. Şimdi aynı düşmanlar Gazze Şeridi'ne karadan, havadan, denizden saldırıyor, toplu katliamlarla soykırım yapıyor. Arada bir fark yok. Dün Çanakkale'deydi, bugün Gazze'de... Düşman aynı düşman, mazlum aynı mazlum. Niyet aynı niyet; bizi evimizde, yurdumuzda boğmak, yok etmek...

Bu sayımızda “Çanakkale'den Gazze'ye” dosyasıyla okurun karşısına çıktık. Ortadoğu'da bütün bunlar olurken bu yaşananlara kayıtsız kalamazdık.

Dergimiz, faniliğin kısırcasında hırkasına bürünen bir derviş misali Gazze'deki direnişi kucaklıyor. Peygamber sabrıyla Gazze'yi selamlıyoruz. Gazze, bizim imtihanımız, insanlığın turnusol kâğıdı... Oradaki masum insanlara yapılan zulümler biz fark etmeden bedenimizde derin tahribatlar oluşturuyor. Ruhlarımıza mühür vuruyor. Ruhlarımıza işkence ediyor.

Gazze, gözlerimizin akında her gün biraz daha çatallanarak ilerleyen derin bir kızılık... Bakışlarımıza oturan bir bulanıklık... Büyük bir acı ve ızdırıp. Gazze aynı zamanda bir mektep.

Sabırsız insanlardık. Gazze ile sabretmeyi öğrendik. Gazze, eğitim paradigmamızı tamamen değiştirdi. Manevi kavramlarımızı Londra saatinden Gazze saatine çevirdik. Gazze'nin tüm insanlığa sunduğu “insanlığın özü” mefhumu zamanla hayatımıza sirayet edecek. Atamız Âdem'e gideceğiz elbet! Habil ile Kabil'in kavgasına yeniden taraf olacağız. Yaşlı Garkat ağacının dile gelmesini bekleyeceğiz. Şeklini bilmiyor olabiliriz bu ağacın. Ama biz onu tarihin izlerinden gelen yıpranmışlık ve arkasındaki felsefe ile tanıyacağız.

Az sayıda vicdan sahibini dışarıda tutarak şimdi soruyorum. Nerede felsefecilerimiz, tarihçilerimiz, edebiyatçılarımız, şairlerimiz? Film yapımcılarımız, yönetmenlerimiz, oyuncularımız nerede? İnsan hakları savunucuları nerede? Neredesiniz! Bu soykırımı görmüyor musunuz? Kozaya girmiş kelebekler gibi ne zaman silkeleneceksiniz? Kabuklarınızı ne zaman kıracaksınız?

Gazze, Anadolu'nun devamıdır. Çanakkale'nin sevdalı maşukudur. Bütün inanmışların yitik malıdır. Bütün insanlığı sevgiye, kardeşliğe, merhamet ve şefkate davet eden bir kara parçasıdır. Yunusça çağrıda bulunan hakikatin mektubudur.

Çanakkale'den Gazze'ye bize sirayet eden ruhu unutmamak adına; zulümlerin, soykırımların bittiği; Yunus'un barış ve sevgi diliyle çağrıda bulunduğu herkese selam olsun.

Urfa'dan selam olsun...

DOSYA

Çanakkale'den Gazze'ye

Toprağa Kök Salan Vatan Sevgisi:

Çanakkale'den Gazze'ye

Beşire Betül Bozkurt*

“

*Nedensiz bir huzursuzluk
vardır içinde
belki günün kötü geçti,
belki sınavdan istediğin
notu alamadın
belki de izlediğin filmdeki
iyi çocuk öldü.*

”

Vatan sevgisi, insanın ruhuna kök salan en derin duygulardan biridir. Bu duygu, toprakla, tarihle, anılarla yoğrulmuş bir aidiyettir; bazen bir taşın üzerine düşen yağmur damlası kadar naif, bazen de düşmana karşı göğsünü siper eden bir asker kadar güçlüdür. Çanakkale'de bu sevgiye tanıklık edenler, tarihin sayfalarına altın harflerle kazınmıştır. Ancak bu sevgi yalnızca Çanakkale'nin siperlerinde kalmadı; yıllar sonra Gazze'nin yıkık sokaklarında da aynı özveriyle yankı buldu.

1915te Çanakkale Boğazı, insanlığın belki de en zor sınavlarından birine sahne oldu. Toprağın her bir zerresi, bir evladın canıyla sulandı. Mustafa Kemal ve onun silah arkadaşları, bir karış toprağı dahi düşmana bırakmamak için gözlerini kırpmadan savaşa girdi. O gün, vatan denilen bu kutsal toprak parçası için herkesin aynı inançla hareket ettiği bir sahneydi. Şehitler, geride sevdiklerini, ailelerini ve tüm hayallerini bırakmışlardı. Ancak biliyorlardı ki vatan, onların adlarını ebediyen yaşatacak kadar kutsaldı. Vatan sevgisi, onları korkusuz kılmıştı.

Bugün aynı ruh, farklı bir coğrafyada, Gazze'nin zorlu topraklarında yaşamaya devam ediyor. Yıllardır süren çatışmalara, ambargolara ve yıkımlara rağmen Gazzeliler, tıpkı Çanakkale'de olduğu gibi, kendi topraklarını koruma mücadelesi veriyor. Bu sefer düşman aynı olmayabilir, silahlar farklı olabilir ama duygu değişmedi: Vatan sevgisi. Bir karış toprağı dahi bırakmamak, halkın onurunu ve geleceğini korumak için Gazze'de insanlar direniş gösteriyor. Her bir sokak, her bir ev, bir direnişin sembolü haline gelmiş durumda.

Çanakkale'de göğsünü siper eden gençlerle, Gazze'de taş atan çocuklar arasında görünmez bir bağ var. Bu bağ, toprağa olan sevgiden, bağımsızlık arzusundan ve onurun savunulmasından doğuyor. Çanakkale'nin rüzgârları, Gazze'ye kadar ulaşmış gibi; vatan için toprağa düşen her bir kahramanın ruhu, Gazze'nin sokaklarında dolaşıyor. Her iki coğrafyada da insanların gözlerinde aynı kararlılık, aynı umut parıltısı var.

Tarih boyunca vatan sevgisi, insanların dayanma gücünü ve umutlarını diri tutmuştur. Çanakkale'de "Geçilmez" diye haykırırlar, Gazze'de "Teslim Olmayacağız" diyenlerle aynı yüreğe sahip. Bu sevgi, ne sınır tanır ne de zaman. Her dönemin ve her toprağın kahramanları, bu sevginin gücüyle hareket ederler. Ve bu sevgi, tarihin en büyük zaferlerini kazandırır, en zorlu savaşlarını dahi göğüsletir.

Çanakkale'den Gazze'ye uzanan bu tarih, vatan sevgisinin zamanlar ve coğrafyalar üstü olduğunu bir kez daha kanıtlıyor. Vatan, yalnızca bir toprak parçası değil; uğruna can verilecek bir onurdur. Bu onuru yaşatmak için nice kuşaklar mücadele etti ve edecektir. Çünkü vatan sevgisi, nesilden nesle aktarılan en güçlü mirastır.

*Dr. Cavit Özyeğin Ortaokulu -Eyyübiye

GAZZE

BİZE NE ÖĞRETTİ?

İlyas Gürdal*

Zifiri karanlığı aydınlatan bir gedik açıldı korku surlarının cretkr yamacında. Yıllarca esaretin perdelediği topraklara bir nefes, bir şafak yağmuru, bir müjde oldu bu gedik. Bu coğrafyada hazan mevsimi, bir varlık kavgasının bir direnişin iklimine dönüştü. Dökülen her yaprak soylu bir bahara uyanmak, sancısı yıllara bedel kutlu bir doğumun olması içindir. Müjdeler olsun doğdu batmayan güneş. Zamanı, meknı, ekinleri ve nesilleri ifsat eden zorbalığa karşı bir kıyam bir kurtuluş meşalesi yakıldı. Hürriyeti ekmek su kadar mukaddes gören mescidin cesur ve imanlı sakinleri, mübarek beldenin yetimleri bir ses yükseltti. Bu ses ki umudun, cesaretin, pervasızca üzerine üzerine gelen bir akına karşı kıyama duran vicdanların sesi. Tur'dan, Hira'dan, Uhut'tan, Allahuekber Dağları'ndan, yardan serden geçen vatan muhafızları-ndan aşına olduğumuz bir ses.

Doğusundan batısına kuzeyinden güneyine arzın ve semanın şahitliğinde tarihe mal olacak terütaze bir hikâyenin mukaddimesi yazıldı. Sınırları aşan bu ağrı, çorak yüreklere serinlik veren bir yağmur muştususu, insanlığa prangalarından kurtulma yolunu öğreten bir mektep oldu. Nicedir anlam yoksunluğuna dar olan medeniyetler ve vakarı, vicdanı merhameti kuyuya atan insanlık için Gazze'den tüm dünyaya yükselen bu meşale bu kurtuluş reçetesi tarihin kadim defterinde yeni bir satırbaşı, taze başlangıçlar için muazzam bir manifestodur.

Yeryüzünde varlık gösteren her medeniyetten neşet eden bir hikâye var. Bazı hikâyeler çağa rengini vermiş, çağın akışında etkili olmuştur. Tarih okumalarında, Gazze'nin son bir yılda öğrettikleri, tarihin akışını değiştirecek, yeni okumalara sebep olacak nitelikte. Bu anlamda Gazze'deki direniş mektebi sadece İslam tarihinin değil tüm insanlık tarihi için öncesi- sonrası değerlendirmesinde öznedir. Her yönüyle kuşatılmış bir milletin devletler terörüne karşı canlarıyla, mallarıyla verdikleri bu varlık kavgası aslında küresel sermaye karşısında hürriyetlerini kaybeden tüm insanlık adınadır. Bu soylu varlık mücadelesi dünyanın her yerinde vicdanları harekete geçirmiş, zulme ve zalime karşı karınca misali safların netleşmesine, kenetlenmesine vesile olmuştur. Kimi dünya milletleri için Gazze yeni bir tecrübe iken bu topraklarda yaşayanlar için tarihin bir nevi tekerrrdr. Yedi dvele karşı verdiğimiz kutlu mücadelenin aslında kapanmamış cephesidir.

Dn Antep'in şahin Bey'i, Maraş'ın Sütçü İmamı Urfa'nın Onikiler'i neyin kavgasını verdiyse Filistin cephesinin ilkleri şeyh Ahmet Yasin, Abdülaziz Rantisi bugün ise Gazze'nin Ebu Ubeyde'si, şehit liderleri Yahya Sinvar'ı ve İsmail Heniyye'si aynı kavganın mcahitleridir. şanlı ecdadın mana verdiği hilalin ne anlama geldiğini kötülük şebekesi çok iyi bilmekte, gölgelemek için her türlü yola başvurmaktadır. Dn hangi saikle Çanakale'ye geldiler ise bugün de aynı nedenle Filistin Cephesi'nden Anadolu'ya

* Halfeti Argıl - İmam Hatip Ortaokulu - Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ğrt.

gelmenin gayretindeler. Her gün bir adım daha çember daraltan bu istilacı şebekeye karşı koymak için gerek ferd gerek millet ve ümmet olarak bizim nasıl bir sayıgayretimiz var?

Kundaktaki bebekten, dedesi Halid Nabhan'nın Ruhunun ruhu diye sevdiği Rim'in ve onun yaşındaki çocuklara, kadın, erkek her yaştan Gazze'nin savunma hattındaki yiğit insanların yaşadıkları Anadolu'nun çok değil bir asır önce yaşadıklarının bir benzeri.

Gazze, bize nefsimizden başlayarak tarihin tekerrür etmemesi için onu bir tefekkür vesilesi yapmamız gerektiğini öğretti. İslam medeniyetinin inşasında, doğru bir zaman kadar arınmış bir zihin ve zeminde etkili olmuştur. Gazze mektebinden mezun insanların içinde olduğu şartlara rağmen imanlarında her hangi bir sarsıntı olmamasının sebebi pirüpak sahabe modelinin bu asırda yaşanmış olmasındandır. Sahabe modeline sadık kutlu ceddimizin Anadolu'yu yurt edinme, altı asır ilayi kelimetullah davasının mihmandarlığını yaparak dünyanın dört bir yanına ulaştırma, çağlara nam veren bir fethin, Kutül Âmare gibi bir zaferin tarihinde yer edinmesi arınmış bir zihnin ürünü olan işte bu sahabe modelinden aldığı ilham sayesinde. Gazze bize arınmış ve prangalarından kurtulmuş bir zihninin, insan fitratına uygun, doğru bir modelin hayata nasıl taşınacağını öğretti.

Medine modeliyle insanlığa bir medeniyet armağan eden peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) Müslümanlara arınmış bir zihin kadar zemin şuurunu da vermekte, miraca şahit olan mübarek belde Kudüs'ün Müslümanlar tarafından ziyaret edilmesini buna imkân bulamayanların kandilleri için zeytinyağı göndermesini ümmetine tavsiye etmiştir. Kudüs öyle bir zemin ki insanları menfaat topluluğundan, iman kardeşliğiyle bir ümmet olma yolunda istikamet veren kiblegahtır. Ne zaman dünya menfaati, ümmet olma vasfımızı elimizden aldı işte o zaman iki milyar Müslüman, sıradan bir topluluğa dönüştü. Zihin karmaşası, zeminin kaymasına neden oldu. Gazze bize ne yazık ki rehin almış bir ümmetin varlığını öğretti.

İnsanlığın ilk neşetinden kıyamete kadar iyilik ve kötülüğün kavgası hep olacaktır. Tarih iyilerin iyiliklerini, kötülerin kötülüklerini birer tecrübe

olarak hafızaya alır, geleceğe emanet eder. İyiler, zemini emin birer belde yapar. Kötüler nesli olduğunu gibi yüzyıllarca insanların hatıralarını emanet ettiği üzerinde kültüründen, değerlerinden izler bıraktığı zemini de ifsat eder, bozar, yıkar şehrin tüm hafızasını, iklimini tarumar eder. İsrail, bu kötülük şebekesinin sadece bir ayağı. Kötülük gücünü birlikteliğinden, gayretinden ve kurmuş olduğu organize sisteminden almakta, ölüm olup ümmetin üzerine kan ve gözyaşı olarak yağmaktadır. Gazze bize aslında tek yürek, güçlü ve organize tarafın iyilerin olmasını gerektiğini acı tecrübe ile öğretti.

İyiler kazanınca zihin berrak, zemin güvende ve zaman doğru akmakta. Bu coğrafyaya iyiler hükmettiğinde emanete helal gelmemiş, insanlık haysiyet krizi yaşamamıştır. Adaletiyle Kudüs'e hükmeden Hz. Ömer'in, Kudüs Fatihi, Şark'ın sevgili Sultanı Selahaddin Eyyübi'nin, Osmanlı Halifesi Yavuz Sultan Selimin ve II. Abdülhamit Han'ın gözünden sakındığı bu İslam yurdu hepimize emanet. Gazze emanete sahip çıkmamanın pişmanlığını öğretti. Geç de olsa ümmet zafiyet veren yaralarını pansuman etmeli, gerekirse hasta olmuş parçalarını söküp atmalı, prangalarından bir an önce kurtulmalıdır. Zira kötülük şebekesi dün Çanakkale'de yapmaya çalıştığını, bugün Gazze'de 2 milyar Müslümanın gözü önünde paslı hançerini bağrına saparak bu coğrafyada kendisinden başka kimseye hayat hakkı tanımamaktadır. Gazze, bize ümmetin her seferinde toplanıp sert kınamaların anlamsız olduğunu öğretti. Söz bitti görevini tamamladı. Şimdi vakit kınamanın değil soylu bir kıyamın vakti.

İçlerindeki vicdan sahiplerini tenzih ederek kendisi dışındaki herkese demokrasi, kadın çocuk, insan hakları gibi değerlerle terbiye etmeye çalışan Batı'nın riyakâr yüzünü bir kez daha göstermiş oldu. Gazze, bize korkakları, kuklaları, içi boş kavramları, kara yüzlü adamların pervasızlığını öğreten tarihin dönüm noktası oldu. Hiçbir değer tanımayan, asırlarca tüm renkleriyle var olan barış iklimini bozan bu pervasız güruhun sadece Müslümanların değil tüm insanlığın sorunu olduğunu öğretti.

Anadolu'nun evlatları, üzerine gelen bu hayâsız akını göğüslemek için her yönüyle hazırlanmalı. Gazze'nin, Halep'in Antep'in vatan savunmasının birer cepheleri olduğu asla unutulmamalıdır. 7 Ekim bir kez daha gösterdi ki iyiler durumunu düzletirse kötüler varlık gösteremez. Buna inancımız, tarihimiz, coğrafyamız ve bütün dünya şahit. Gazze, bize doğru bir hesabın yanlış bir sonuç vermeyeceğini öğretti. Yeter ki sağlam bir kametimiz, şahsiyetimiz ve cehdimiz olsun.

Gazze bize korkakları, kuklaları, içi boş kavramları, kara yüzlü adamların pervasızlığını öğreten tarihin dönüm noktası oldu.

EY KUDÜS!

Ceren Gezici*

Ey mukaddes şehir!
Öğren! Kan içmektir İsrail'in lüksü
Ey insanlık uyan ve koru Kudüs'ü
Ey Müslüman! Hatırla ilk kibleni
İslam'a hasret Kudüs'ü, cennetin ta kendisi
Ey Kudüs
Hasretim, özlemim, gözyaşım Kudüs
İlla Kudüs, illa Kudüs!
Ey Aksa
Benim ilk kiblem sensin
Muhammedî nurun tecellisisin
Ey insanlar!
Şimdi bir mendil alma vaktidir
Kudüs'ün yaralarını sarma vaktidir
Kudüs Müslümanların kederidir
Gam yüküyle harelidir
Ey Müslüman
Zalime yâr etme Kudüs'ü
Bir Kudüs var, hep var olacak
Koru, kolla Kudüs'ü.
Sen peygamberler şehrisin
Paha biçilmez bir beldesin
Seni zalimlere
Bırakmayacağız ey Kudüs!

*Eyyübiye - Milli İrade MTAL - 11/A

FİLİSTİNLİ ÇOCUK

Maruf Erzen

Filistinli bir çocuk öldü bugün
Kendi evinde
Huzurlu hayaller içinde
Ümitleri yarım
Oyun arkadaşları onsuz başladılar oyuna
Bu kaçınıcı bilinmez
Yarın oyundan kimin eksileceği de
Dünya yıllardır sağır
İşitmez Filistin'deki çığlığı
Hissetmez üstelik yanan ateşin sıcaklığını
Filistinli bir çocuk öldü bugün
İnsanlığımız da
Tabi halen yaşıyorsa

ÇANAKKALE'DEN GAZZE'YE

Elif Büşra Bucak*

Cani yedi düvel bir olmuş,
Mazlumu kendi toprağında şehit etmek için
Nida! Maziden bir çığlık gibi Çanakkale,
Yurdunu savunandı her bir neferi.
Vazgeçmedi vatanından hiçbir Türk
Bağımsızlığıyla örnekti
Şimdi aynı imtihanla yüz yüze Gazze
İnsanlığın bittiği yerde!
Kimsenin tutmadığı elini uzatırsın
Belki bu yıl Gazze'de
Sonra dünyanın başka bir yerinde
Bebeklerin, çocukların feryatlarının tükenişi
İnsanlığı harekete geçirir mi?
Merhamet bitmiş, vicdanlar susmuş
Vatan yerinden esen rüzgârın istikbalden mi?

*Haliliye-Şanlıurfa Kız Anadolu Lisesi-10-B

BEN GAZZEDE BİR ÇOCUĞUM

Halil Sefa Açıkgöz *

Ben Gazze'de bir çocuğum
Annemin kokusunu almak
Babamın kollarında uyumak
Oynamak ve gezmek isterdim
Ama hayatım burada yarım kalmıştı
Bıraksaydınız vatanımda
Çocukluğumu yaşamak
Güneşi görmek
Bulutlara uzun uzun bakmak
Babaannemin eski köy evinin avlusunda
 oynamak isterdim
Ben Gazze'de bir çocuğum
Ülkesi bombalarla parçalanan
Her parçasına özlemle bakan
Ben Gazze'de bir çocuğum
Hayalleri dağlar kadar büyük
Ömür hevesi bulut gibi bembeyaz olan
Bir şiir misali
Hayallerimi ve ömrümü bir kilit
Kapalılığında kapı arkasında yaşamaya
Zorlanan bir çocuk gibi
Diğer çocuklardan berî
Vatanına, vatanındayken hasret duyan
Ben Gazze'de bir çocuğum..

*Viranşehir - Sergen İmam Hatip Ortaokulu - Türkçe Öğrt.

unutulan isimler

Nefise Beray Küçük*

Merhaba,

Herkesin bildiği üzere ben, yoksulluğun, savaşın, adaletsizliğin olduğu bir ülkede doğdum. Adımı bir daha duyamayacağınız, unutup gideceğiniz Fatma... Size çok şey anlatmak istiyorum ama nereden başlayacağımı bilmiyorum. Yine de sesimi duyarsınız diye bir başlangıç yapıyorum.

Bir okul gününün ardından kardeşim ve arkadaşlarıyla birlikte okuldan çıkıp eve doğru yürümeye başladık. Eve geldiğimde annem her zamanki gibi bir taraftan yemek yapıyor bir taraftan da kardeşime bakıyordu. Biz de anneme masayı kurması için yardım ettik. Sonra kapı zili çaldı. Gelen babamdı. Her akşam olduğu gibi sofrada sohbet edip, yemeklerimizi yedik. Annem gününü, ben ve kardeşim okulu, babam ise işlerini anlatıyordu. Sonra ödevlerimizi yapmak için oturduğumuz esnada çok korkunç bir patlama, kulaklarımı sağır eden bir gürültü koptu ve bir ses daha sonrası karanlık...

Yoğun bir toz kokusu nefesimi kesiyordu. Çığlıklar, bağırışlar, kıyamet kopmuştu sanki... Kolumun üzerinde büyük bir ağırlık, annemin çığlık çığlığa ağladığını duydum. O esnada komşumuz Hasan amca ve oğlu Ali abi gelip bizi yıkık dökük, harabeye dönmüş olan evden çıkardılar.

Sokağa indiğimde büyük bir şok daha yaşadım, ne olmuştu burada? Her gün koşup oynadığım sokak yok olmuştu. Sanki bambaşka bir yerdeydim. Bağırıp ağlayan insanlar, yaralı çocuklar ve başlarında onları teselli etmeye çalışan ama bir yandan kendileri daha da kahrolmuş anneler, çaresiz babalar... Bize yardımcı olan Hasan amca beni annemi ve kardeşimi binbir zorlukla hastaneye götürdü.

Hastaneye geldiğimizde olayın şokunu biraz atlatmıştım ki daha büyük bir şokla babam ve kardeşimin olmadığını fark ettim. Anneme onların nerede olduklarını çığlık çığlığa sordum! Bana cevap veremeyen annem donuk gözlerle bana bakıyordu. Gözlerim yakıp kavuran yaşlar içindeydi. Kimsesizliğin en acı halini öğrenmiştim artık.

Benim adım Fatma.

Size Gazze'den

sesleniyorum.

Henüz on yaşımdayım

ve bu katliamın

328. GÜNÜNDE

sizin kirli dünyanıza

gözlerimi kapattım...

Hasan amca, beni acı ama gerçek olan o büyük kaybımla yüzleştirdi. Babam ve kardeşim artık cenneteydi. Biz ise cehennem gibi bir dünyadaydık. Bu olayın üstünden bir hafta geçmişti. Bizim için daha güvenli gördükleri sığınak kampındaydık artık. Evimizden kilometrelerce uzağa savrulmuştuk. Buradaki büyükler bize korkmamamız gerektiğini, bunun bir daha yaşanmayacağını söylüyordu. Ama onlara artık inanmıyordum. Çünkü bizim yaşadığımız katliamın üstünden dile kolay 327 gün geçmişti ve bize yardım eli uzatan kimse yoktu. Yapaşalınız bırakılmıştık.

Hani: bu dünyada sevgi, barış, kardeşlik vardı? İnsanlar birbirine yardım ederdi? Bana bunlar öğretilmişti. Bunların hepsi yalan mıydı? Burada bir avuç insan kalmamıza rağmen sesimizi duyuramayacak kadar aciz miydik, yoksa dünya bizi duymamaya yemin mi etmişti?

Yine bomba sesleri yükseliyor işte şu an. Ama bu kez çok daha yakından. Üstümde bir ağırlık hissediyorum yine o barut kokusu ve sonrası ebedi karanlık...

Benim adım Fatma. Size Gazze'den sesleniyorum. Henüz on yaşımdayım ve bu katliamın 328. gününde sizin kirli dünyanıza gözlerimi kapattım...

*Haliliye - Şanlıurfa Kız Anadolu Lisesi

İnsanlık Ağıtı

Gazze Manifestosu

Müştehir Karakaya

insanlar ölüyorsa insanlık da ölüyor
zulmün pençelerinde bir çocuk
artık çocuk değildir
masumiyet çehresiyle bir şehit
bir şahittir artık gök kubbenin altında
ve dehre
ve ahirete
ve hesap gününe

şimdi hangi kan ağlayan yürekle
sana sesleneyim ey Gazze!
hangi kör gözümle göreyim seni
yaralı bir kuş gibi çırpınan kalple
kan ağlıyorken Filistin çocukları
dünya susuyorken
dünya susuyorken

bir baba bir çocuğun yüreğine siperdir
ve anneler acının en kalın yanını
her gün kusmakta iken
yetim ve öksüz bir çocuk ölüyorsa
dünyanın bir yerinde
belki de en çok Gazzede
ağıtlar, beddualar kan gölünden yükselir
bir olan Allaha çıkar şikayet olarak
gün gelir gazap olarak yağar
Allahın intikamı dünyanın her yerine
bana sunduğun bu mesajı
iyi okuyamazsam bil ki
adımın yazılı olduğu defter her açıldığında
nidasız bir çığlığın tam ortasında
tam altmış kere yere inen
ve yerden göğe yükselen feryatların
tam da ortasında yapayalnızım
Ortadoğuda, Filistinde, Gazzede
bir gözünde yaş, bir gözünde kan
ölümü özleyen yüzün gülümseyen nurunda
Gazzeli çocuk da yapayalnız

bu ne bir savaştır hukuku olan
ne bir sınırı çizilmiş vatan savunması
eğer vatan sevmek imandan sayılmasaydı
bütün coğrafyaları ikiye bölüp
yarısını çocuklara ve kadınlara verecektim
ve diyecektim ey vatansız Gazze çocuğu
sen dünyanın en son gelen
kutsal çağrının ağlayan bir yetimisin
ihtiyar şairin ezgisi

ey Gazze, mühürlü şehir!
ey Filistin, vatansız ülke!
kıyamete dek sürmeyen zalim ihanetlerden
kahrın her çeşidini ve güç arenasında
vatansız kılınan tüm yeryüzü milletleri gibi
ölmeden önce diri kulları gibi Allahın
toprağın, suyun, göğün, yerin, feleğin
hepsi Allahın olduğu gibi, sana
hayat dediğimiz bu çağda
aç kurtlar gibi
bu gün, bu dem saldırmamak
insana, insanlığa, toprağın kutsal kalbine
belki yeni bir umut doğacaktır

ey Gazze!
ey insanlığın anavatanı!
belki Rabbimiz açılan ellerimize
acıyarak
senin yüzün hürmetine
bizi de affeder!

25 Ekim 2023

ŞİİR
URFA'DAN
13

DOSYA

İNSANLIĞIN ÇARMIHI

Elifnur Mankal*

Kırılıyor kaburgaları sesimin Zulme karşı susmaya yeminliyim
Nerede ayaklarında taş sallayan çocuklar, Kudüs savaşıta doğuran anneler kalmışsa
Onların topuklarına kurşunlar yağdırmalıyım. İnsan; anlamından mahrum kalan
Herkes izliyorsa bu filmi ben de izlemeliyim Çünkü gözleri oyulmuş havsalamın
Yüzüm yok yüzünü görmeye Hanzalanın.
Önce veremli bir adamın yutkunduğunu görmeli
Sonra boğazına bir öksürük de ben olmalıyım.
Sakın körün görmediğini sanmayın
İsa Golgotaya çıkarken yanında ben vardım Biraz kederli, Kudüs şefkatinde biraz
Öyle katilim ki, silahlar beni tanımaz.
Ne içimde debelenen Havva suçu,
Ne gözlerimi ıslatan İsmail'in suyu,
Ne eliyle savaşı delen çocuklar.
Akrep gibi boynuma dolanan yeminimi yetmez bozmaya. İnsanlar;
Avuçlarında kükürtlü bir yaşam taşır
O pak ve nurlu gözüken sakalların altında, Alçıdan zihinlere tapmanın şapkası vardır
Kırpiklerim dirilip aradığında sabahı,
Kırk gece beklerse Musa,
Kulaklarımı kemiren örümcek edasıyla,
Duyulmazsa yeminimi incire, zeytine bağışladığım,
Kudüsün işgaline, bebeklerin ölümüne inanırım.
Bir sürüyü her koyun için asarım.
Tur dağına secde ederken gördüm. Kurşunlandıkça dirilen gözleri,
Duydum minarelerden yükselen en gür ağıtları.
Kudüslü bir kız gelinliğiyle gömülür.
Bütün infiallerim infilak oldu
Ve körleşmiş milletler helak oldu.
Şimdi bir anne, omuzunda ölü bir bebekle Kudüse koşar
Anne bilir ki Kudüs hep yaşar
Çocuk! Kaç! Çocuk kaç? Ölümü bir geçiyor.

İKİ MEKTUP

“

Bu mektup
1915 yılı
Haziran ayında
Urfalı Aliden
2024 yılı Ekim ayında
Gazzeli Yusefe
gönderilmiştir.

”

Ayşegül Duran*

Yusef, bu mektup eline ne zaman geçer ya da geçecek mi bilmiyorum. Bizim topraklarımız bir cihan harbinde şu an. Aylardan haziran, Urfa topraklarını çatlatmaya başlayan güneşin doğuşuyla günlük meşgaleleri dert edinmemiz gerekirken savaşın gölgesi düşüyor ocaklarımıza. Bense henüz 6 yaşında bir çocuğum. Oyunlarımı, sokaktaki koşuşturmalarımı kahkahamla süslemem gerekirken günlerdir bir saman yığını gibi hissediyorum.

Birkaç ay önce, bana söz verdiği yeni çarıkları almayan babama kızgın olduğum için hırısından ağlıyordum. Şimdi ise harbe gittiği için, arkasından...

Çok pişmanım, çarıkları alamayacağını söyleyince önce sebebini sormuştum ona. Vatan için sıkılacak tek bir kurşuna gidecek parayı, buna harcamayız demişti. Öyle kızmıştım ki! Sanki bir tek biz varız ülkesini savunan, bir çift çarık parası ile nasıl kurtulacak koskoca vatan diye düşünmekten kendimi alamamıştım.

Birkaç hafta sonra beni karşısına alıp gideceğini söyledi. Hayretle yüzüne bakıp nereye deyince “Çanakkale!” deyiverdi. Çanakkale neresiydi? Babam oraya neden gidecekti? Hepsini sordum. “Vatan oğlum, vatanımız!” dedi. İyi ama ben Urfada Çanakkale diye bir yer bilmiyordum ki! Buralardan çok uzaklarda imiş, o zaman vatan sayılmaz diyecek oldum, gözlerimin içine öyle bir baktı ki olduğum yerde dondum. “Oğlum! Vatan biziz. Vatan biz diyebildiğimiz her yerdir. Biz olmaktan çıkan her toprak parçası aklının alamayacağı kötülükleri görmeye mahkûmdur. “dedi. Sesi titredi. Sonra “Eğer, bana bir şey olursa vatanımızı sen de koruyacak mısın?” diye sordu. Sadece başımı evet anlamında sallayabildim. Bu soruya nasıl hayır denir ki! Biraz sessizlikten sonra yeleğinin altından tamir ettirdiği eski çarıklarımı çıkarttı, bana uzattı. Elimle geri ittim. Baba dedim. Bir kurşun daha lazım. Güldü ve tekrarladi. Bir kurşun daha...

Anama, babam gelecek diyorum. Ama biliyorum, gelmeyecek. Dünya harbi denilen o büyük kavga babamı da yuttu. Bazıları babamın olmayışının beni

delirttiğini bazıları ise çarığım olmadığı için ayaklarım çıplak toprağa bastığımı düşünüyor. Hâlbuki ben, babamın biz dediği, vatan saydığı bu topraklara hem ne kadar ait hem ne kadar sahip olduğumu hatırlamak için basıyorum yalın ayak. Bu toprak beni de almalı bağrına. Sahi toprağın sahibi dünya, orda mı hâlâ?

(Bu mektup 2024 yılı Ekim ayında Gazzeli Yusef'ten 1915 yılı Haziran ayında Urfalı Ali'ye gönderilmiştir.)

Ali, sana bu mektubu bir asır öteden gönderiyorum. Az bir zamandır misafiri olduğum bu dünyada edindiğim en büyük tecrübe, dert edilmeyen her şey çok ağır bir ders oluyormuş zamanla. Çanakkaleden Gazzeye yapılmak istenen hep aynı imiş. Üzerinde yaşadığımız topraklarımızın, altında yatmamız gibi bir senaryo yazılmış. Öyle garip bir film ki kimsenin sesi çıkmıyor. Herkes suspus sadece izliyor. Satırlarını okurken unutmaya yüz tutmuş gülüşüm yerleşti dudaklarıma. Çarığımı düşündüm. Benim olsaydı eğer yani bir çarığım olsaydı, hiç düşünmeden verirdim kardeşim. Az değil, bir kurşun daha...

Ayrıca sormuşsun orda mı hâlâ diye dünya, dünya hâlâ orda ama ben yokum artık topraklarında...

*Haliliye Orhangazi Kız Anadolu İHL-Okul Müdürü

Filistin

فلسطين

Şair Ferid

(İbrahim Halil Kırıkçı)

Ağla ey gönül ağla gel ağla için için
İki damla gözyaşı akıt Filistin için
Cehennemi bir hayat Filistini yakıyor
Müslümanım diyenler öyle durmuş bakıyor
Bu ne zillet meskenet bu ne gayrı duymazlık
Vatan elden gidiyor bizlerse bakakaldık

Her gün beş on nevcivan o Yahudi ateşiyle
Şehadete gidiyor analar gözyaşıyla
Üç beş günlük bebekler annenin kucağında
Yok olup da gidiyor babanın ocağında
Lime lime ötenler misketle parçalanmış
Gül yüzlü o çehreler taptaze hırpalanmış
Bu karanlık tarihin bu acı hatırası
Yahudinin alnında ebedi yüz karası
Öyle bir alçak ki evet ondan alçağı olmaz
Kâinat mihverinde ondan alçağı doğmaz
Bir vahşi canavar ki salyasından kan akar
O iblisin şerrinden azılı şeytan kaçır

O melanet timsali tarihin yüz karası
Öyle bir necasetki Şeytanın maskarası
Ne zamane dek böyle hep durup bakacağız
Bu vahşetin hesabını ne zaman soracağız
Nerede o melunun dersini verecek er
Çıkıp er meydanında gösterecek bir hüner
İki milyar Müslüman bir kez tükürse ona
Boğulup da gidecek ders olacak cihana
Ümitsiz kalma Ferid Hüdanın nusretinde
Resulullah geçer mi bu asi ümmetinden

26 Receb 1437 Ferid

آغلا ای کوکل آغلا کل آغلا ایچمه ایچمه
ایکی داملا کوز یاشی آفت فلسطیه ایچمه
جهنمی بر حیاة فلسطینی یاقبور
مسلمانم دینلر اولم دورمشه یاقبور
بوز زللت مکت بوز غیری دویمازل
وطنه آلمه کیدیور بزر باقا قالد
هر کومه بنسه اوی فوجوا و یهودی آتشیله
شهاده کیدیور آنار کوز باشله
اوج بنسه کونلک به بکار آنلک قوجاغنده
بوی اولوبه کیدیور بابانک اوجاغنده
نیم لیم اونلر «مکتله» یارجالانمشه
کول بوزی اوجهره ر تابنازه هنریلانمشه
بو قارالعه تاریمک بو آجی خاطر سی
یهودیبنک آنلده ابدی بوز قاراسی
اولم بر آطاقلی اود اونداه آطاغی اولماز
کاشات محوره رنده اونداه آطاغی دوغماز
بر وحشی جنوار کی سالیله قاه آقار
او ابلیسک شرنده آزیلی شیطانه قاجار

او ملعت تمالی تاریمک بوز قاراسی
اولم بر نجاستکی شیطانک مقه سی
نه زمانه دک بویله هب دوروب باقا جاغیز
بو وحشتک حسابک نه زمانه سوره جاغیز
نیره ده او ملعونک درسیک ویره جله آر
چیقوب آر میدانک کوسره جله برهنه
ایکی ملبار مسلاه برکز توکوسه آ
بوغولوبه کیده جله درسه رله جوه جهان
اومیدسیر قالم «فرید» خدانک نصرتنده
رسول ۴ یکیری بو عاصی آعتنده

Şehr-i Kudüs

Bedriye Tatlı*

Ey Kudüs!

Sen ki mekân-ı arzın kürsüsü

Dört kitabın mahfelisin.

Ezel ırmağından ebede akan

Hakikatin kutlu nehrisin.

Cihanda huzurun beldesi

Ağlayan bebeklerin sükûnet bulduğu yersin.

Ey Kudüs!

Sen ki hayalle gerçek arasında

Müminlerin gönül yarasında

Vuku bulan en güzel masal

Bitmeyen bir hikâyesin.

Sussun, sussun bütün şehirler

Yalnızca seni dinlesin.

Ey Kudüs!

Hüdâ seni nişane eyledi

Tüm melekler senin üzerine titredi

Gök katına sende yükseldi Nebi

Tüm inananlar sana yönelerek secde etti

Sen ki miracın kilidisin

Bilirim bir kuş gibi dertlisin.

Karaköprü- Ayşe Hümeýra KAİHL

Ey Kudüs!

Yaradan sana mescidim dedi

Uğruna nice şehitler verildi

Asılları aşan namın adına nice

karanlık yollardan geçildi.

Ne olur yeniden dön yüzünü İslama

Kır üstündeki bütün zincirleri

Seninle aksın denize

Filistin'in özgür nehirleri

Ey Kudüs!

Sokakların tarih kokar

Sularından huzur akar

Dua ile açılan ellerde

Senin adın yankı yapar

Sen ki barışın müjdecisi, yarının umudusun

Yeniden aç kapılarını bize

Gönlümüz sürûr bulsun

Gazze'den İNSANLIĞA MEKTUP

Zehra Altındağ*

Merhaba dünya. Bugün size Gazze'nin kalbinden yazıyorum. Yıllardır süren bu savaşta yaşanan zorlukları ve deneyimlerimi size aktarmaya çalışacağım. Benim adım Cüneyd. 39 yaşımdayım. Kalbimde ve ruhumda acı bir his ve boşlukla karşınızdayım. Ailemle beraber İsrail ve Filistin'in tam ortasındaki Kudüs şehrinde yaşıyorum. Yani bir zamanlar yaşıyordum. Hayatımız enkazlarla dolu bir tuval gibi önümüzde duruyor. Nereye gideceğiz? Ne yapacağız? Bunlar muamma. Kendimizi kelimelerin yetersiz kaldığı bir yerde bulduk. Hayat sona erdi dedik, ne acı ki devam ediyordu. Bundan iki yıl önce hepimizin hayalleri, umutları ve gerçekleştirmek istediği hedefler vardı, peki ne oldu onlara? Nerede kaldılar? Geri gelmez mi kurduğumuz hayaller? Bu sorular hep boş umutlardı bizim için.

Başka yerde yaşayan, beni uzaklardan dinleyen ve yazdığım mektubu okuyan arkadaşlarım. Ey karanlık toplumu aydınlığa kavuşturan peygamberin aziz ümmeti! Neden bu zulme sesiz kalıp susuyorsunuz? Konuşmak ve haklıyı savunmak canımızı mı yakıyor. Neden o akan bebeklerin, çocukların kanını durdurmaya, engel olmaya çalışmıyorsunuz? Akan her damla bebek kanında arş titriyor, yer gök inliyor. Siz neden hâlâ durup, sanki bir filmin veya dizinin duygusal ve vahşice bölümlerini izleyip donup kalıyorsunuz? Keşke bu görüntüler bir film olsaydı. Gerçi bunları söylemem bile anlamsız, ne de olsa hayatımız bir film şeridi gibi önümüzden akıp gidiyor. Bundan birkaç yıl önceki hayallerimiz, hatta sizin şu an bile peşinden koştuğunuz hayalleriniz;

eğitim, kariyer ve ün sahibi bir insan olmaktı. Ama şimdi ise tek hayalimiz yaşamak, özgür bir şekilde yaşamak! "Yaşamak" ve "hayatta kalmak" sözcükleri, şu an içinde olduğum durum için basit ve anlamsız bir sözcük olmadı mı? Oysaki hepimiz bu dünyaya mutlu ve sorumluluk bilinciyle yaşayıp, vaktimiz gelince ölmek için doğduk. Peki, neden yaşamak için doğduğumuz yerde barınamıyoruz?

Bir kitabın son sayfasında okuduğum parçanın şu an içinde yaşadığım hayatın kapsamı dünyanın en ağır cezasıydı. Ve o parça şuydu; "Olmak istediğiniz yerde olamıyorsunuz, gitmek istediğiniz yere gidemiyorsunuz, kalmak istediğiniz yeri seçemiyorsunuz. Bazen yıldızların içinde ışısız kalıyorsunuz da o son kibriti yakamıyorsunuz". Ne diyelim. Nasip, kader deyip susalım mı? Aksın mı bebeklerin, milletin, vatanın kanı? Dursun mu hayat, verelim mi Müslümanlığın yapı taşı, bizlere emanet edilen yerleri?

Ey Müslüman kardeşlerim ve dünya halkı, gerçekten burada çok zor durumdayız. Benim tek tutundüğüm dal ailemin daha yanımda ve hayatta olmaları. Peki ya ailelerini kaybetmiş kardeşlerim... Buradaki tek sığınağımız enkaz içindeki sokaklardı. Ve yüksek fiyatlar, geçinmemizi imkansız hale getiriyordu. Bir öğün yemek ufukta ulaşılmaz bir rüya gibi görünüyordu. Bir zamanlar umudumuz olan ilaçlar şimdi sadece hayalimizdeki acıları hafifletiyor. Bunun yanında elektrik ve suyun olmaması zorluklarımızı arttırıyordu. Uzun geceler karanlık gölgeleriyle üzerimize çöküyor. Bu karanlık hayatta parçalanmış hayaller ve kırık kalplerle karanlık hayatımıza umut ışığının gelmesini hevesle bekliyoruz. Gazze'nin de bir gün esaretten kurtulacağına ve özgürlüğünü geri kazanacağına daima umutla bakıyoruz.

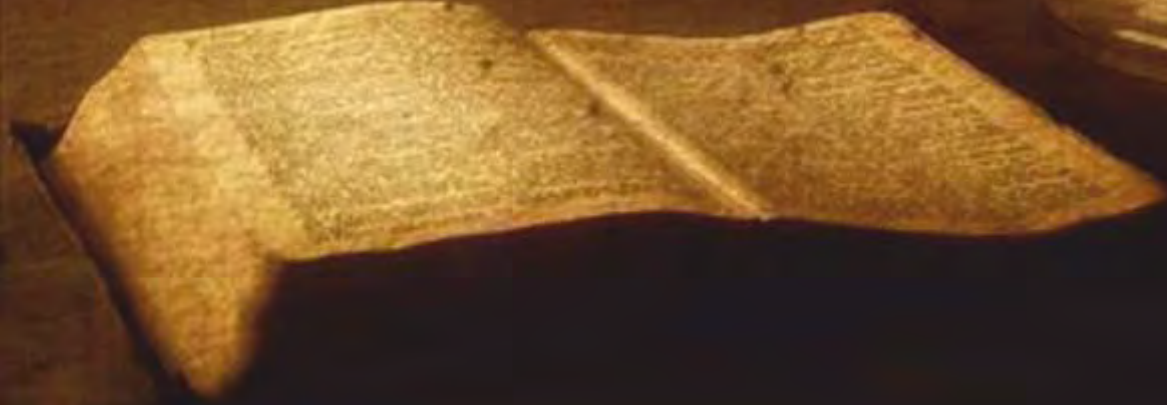
Son olarak bu mektubu içtenlik ve derin bir duyguyla, yaşadığım durumu kısa bir özetle aktarmak istedim. Bu benim bu hayattaki son sözlerim olabilir. Öyleyse dualarınızla beni unutmayın. Sizden bir isteğim var. Asla zulme sesiz kalmayın!

BİR İBRAHİM OLMAK

İbrahim Eryiğit

Azer'in put yapımevinin avlusunda oyun oynar bir çocuk
Oturduğu yerden put parçalarını kırmakla meşgul yavrucuk.
Gençlik yılları hayata dair her şeyi sorgulamakla geçer
Güneş, ay ve yıldızın tanrılığını çürütüp Allah'ı seçer.
Önce nefisleri taştı tahtada cisimleştirip put yaparlar
Sonra egemenlikleri uğruna yaptıkları puta taparlar.
Put yapan bir babanın put kıran oğlunun alnından öpülür de
Darbe yapan bir generalin tankın üstüne çıkan oğlunun da.
Azer'in öfkesi Nemrut'un kinine devrolur şeytan adına
Ateşlere atılmaya hüküm giyer İbrahim Allah adına.
Ateşin ortasında sanki su kaplar İbrahim'in bedenini
Gönülden kopuk akıl anlamaz ateşin yakmama nedenini.
Yusuf için kuyu neyse İbrahim için ateş odur bilene
Su toprağa ateş havaya karışır hiç değmeden tenlerine.
Yeryüzüne sahip değil şahit olma bilincindedir İbrahim
Elbette korur ateşten böylesi bir kulunu Rahman ve Rahim.
Bir Hacer olmak vardı çölde suya ulaşmanın arifesinde
Yalnızlık emziren çöl göle dönüşürken İsmail'in gözünde.
Duyulur arşı âlâda suya hasret bebeğin ağlama sesi
Zemzemle müjdelenir çöl sıcakı altında çırpınan annesi.
Kucağında İsmail'le çaresiz koştururken Hacer annemiz
Suyun zemzem hâli ortaya çıkar kurulur ilk gönül evimiz.
İsmailimiz nedir bizim para mı makam mı yoksa şöhret mi
Yokuş inerken akan gözyaşı çıkarken akmayan terimiz mi
Melekler dizilince İsmail'in bıçağa uzanan boynunda
Bıçak körleşir oğulun babaya bu denli teslimiyetinde.
Ateş yakmaz bıçak kesmez olur su tersine akar inanana
Ölüm uğramaz ki yüreğini eline alıp Yaratana sunana.

HER DEM YENİDEN DOĞARIZ

Sadık Yalsızuçanlar

Bir düşünür, “Genç olmak suç ise, bunu zaten zamanla terk ediyoruz.” der. Gençlerin, kendilerini dünyanın merkezine yerleştirmeleri, öncekileri küçümsemeleri, geleneğin pörsüyen yanlarına bakarak ondan tümüyle kaçınmaları söz konusu olduğunda bendeniz bu belirlemeyi de hatırlarım. Gençlik, ateştir, şevktir, ataklıktır, hamledir, gözü karalıktır, risk alma konusunda cesaretli olmaktır. Ama bütün bunlar aynı zamanda yaşlıların, geçmişin, geleneğin ve selefin değerini fark edememeye, muvaffakiyet ve huzurun ön şartı olan temkine ulaşamamaya, giderek tehlikeli bir körlüğe dönüştüğünde en büyük sorundur.

Agnostik bir dostum vardı, üniversite hocasıydı. İç Anadolu'dan küçük bir ilin bir merkez köyündendi. Fakat zamanla çalıştığı bilim alanının, okumalarının etkisiyle inançlı, muhafazakâr bir yerden hayli uzağa savruldu, agnostik oldu. Ağabeyi ölmüştü. Baş sağlığı dilemek için aradım, hayli canı yanıyordu. Hoşbeşten sonra, “Arkadaşlarla hatim yapacağız, duasını dilerseniz sizin evde edelim.” dedim, sevindi, “Olur.” dedi. Ekledi: “Benim yapmam gereken bir şey var mı?” “Dilerseniz gelenlere ikram etmek için yemek hazırlayın.” dedim. Bir hafta sonra üç arkadaşla birlikte evine gittik. Akademiden, sağdan soldan tanıdıkları, kuzenleri, yeğenleri de gelmişti. Arkadaşlar Yâsin-i Şerif okudu, namaz sureleri, Fatihalar derken hatm-i şerif duası yapıldı. Kıymalı pide, ayran ve un helvasından oluşan yemek ikramından sonra geç vakte kadar sohbet edildi. İzin istedik, kapıdan çıkarken, iki eliyle elimi tutarak, sarıldı, kulağıma eğilerek, “Hocam.” dedi, “gelenek, bizim anlayamadığımız kadar muazzam bişey!”

Hayatın özünde değişim yatıyor. Yazarın dediği gibi, “Değişerek devam ediyor, devam ederek değişiyoruz.” Mübarek Kur'an, “O, her an yeni bir şe'ndedir (İşleyişte, oluşt, yaratıştadır) buyuruyor. Koca Yunus, “her dem yeni doğarız, bizden kim usanası” diyor. Hz. Mevlânâ, “Her gün bir yerden kalkmak ne güzel, her gün bir yere konmak ne iyi... Dün, dünle birlikte gitti cancağızım, bugün yeni şeyler söylemek lazım.” buyuruyor. Bu, hayatın özündeki değişim

Fotoğraf: Nihat Kürkçüoğlu

“

**Hız. Mevlânâ, “Her gün
bir yerden kalkmak
ne güzel, her gün bir yere
konmak ne iyi...
Dün, dünle birlikte
gitti cancağızım,
bugün yeni şeyler
söylemek lazım.” buyuruyor.**

”

dinamiğini ne güzel özetliyor. Varlık, O’nun zuhurudur. Varlığın dışına halk, içine Hak denir. Hakk’ın zuhuru ise kesintisizdir ve tekrar etmez. Bu yüzden, bir düşünür, “aynı suda iki kez yıkanamazsınız” diyor. Her şey değişiyor. Her an farklı bir yüzde tecelli ediyor Var edici Varlık. Her an yeni bir açılma, yeni bir görünme, yeni bir belirme oluyor. Varlığın çocukluk, gençlik ve yaşlılık halleri de bu tecelliyâtın cilvelerindendir. İlk gençlik ve gençlik, ilkbahardır. Doğuşun, dirilişin, dinamizmin, canlılığın, aşkın, şevkin, gücün, tazeliğin şenliğidir. Kemâl dönemi olan yaşlılık ise, duruluktur, yalınlıktır, basirettir, hikmettir... Gönül isterdi ki, kanımızın fena halde kaynadığı, yerimizde durmadığımız gençlik demlerinde de temkinli, sabırlı ve müsamahalı olabilelim. Ya da tersinden okuyalım: Yaşlılık döneminde de şevkli, aşklı, dinamik ve coşkulu olalım. Ama bunları sadece seçkin insanlar, bilgeler yapabiliyor. Onlar değişerek devam ediyor, devam ederek değişiyor. “Kuşaklar arası gerilim ve çatışma” olgusu, tarih boyunca, işin tabiatı ve tanımı gereği yaşanıyor. Gençler, tecrübeyi ve teenniye küçümsüyor; yaşlılar gençleri körleştirici ve tehditkâr heyecanların, tutkuların pençesindeki zavalıların gibi görüyor. Özellikle sorunun birinci boyutu, toplumsal hayatımızda daha derin yaralara yol açıyor. Gençlerin deneyimi ve kemâli küçümsemeleri, onlara çok şey kaybettiriyor. Bu bağlamda kültürel alanda, geleneğin hafife alınması, daha doğrusu dikkatlerden kaçırılması, Yahya Kemâl’in, Kocamustapaşa şiiirindeki o sarsıcı belirlemesini hatırlatıyor: “Derler, insanda derin bir yaradır köksüzlük...” Oysa “gelenek” denilen ve dostumun, “bizim anlayamayacağımız kadar muazzam olan” şey, geçmişin bugünde ve gelecekte (de) olduğu kabulüne dayanıyor.

Şairin dediği gibi, “Şimdiki zaman ve geçmiş zaman / belki her ikisi de gelecektedir / ve gelecek zaman, geçmiş zamanın içindedir...” Bu varsayımın, zamanın lineer/ardışık olmadığına, dairevî/kürevî olduğuna ilişkin metafiziksel arka planına da gönderme yapmak gerekiyor. Anadolu’muzdaki tabiriyle, “İş başa dönüyor.” Dünyaya, saf ve ağırlıksız geliyoruz, bulanıklaşıyoruz, kirleniyoruz, arınıyoruz ve ahir ömürde tekrar ağırlıklarımızdan, zehirleyici bağlarımızdan kurtarıyoruz, bebekleşiyoruz. İlk gençlik/gençlik çağı ilkbahar ama fırtınalarla dolu. Kırkıncıdan itibaren kemâl artıyor, nihayet tedbirimizi terk etmenin şart olduğuna ilişkin bir tedbir ve temkin hali...

Gençler biraz daha akıllı davranıp, ağır ağır terk etmekte oldukları çağın sarhoşluğuna kapılmayıp bir gün aynı akıbete kendilerinin de duçar olacağını ve hatıraların, tecrübelerin, insanı yeni kapılara iten bir dinamizm olduğunu görebilseler ne güzel olacak! Madem halefken selef olmak kaçınılmaz. O halde halefin de selef de üstünde bir yer/şey olduğunu, bununla, “Her dem yeniden doğmak”la ilgili bulunduğu idrak ederek yaşamak en doğrusu.

YAHYA KEMAL VE URFA

Mehmet Kurtoğlu

*Zihnim bu şehirden,
bu devirden çok uzakta...*

Osmanlı döneminde Urfa, Konya, Elâzığ, Fizan gibi imparatorluk merkezinden uzak şehirler sürgün yerleridir. Bu şehirlere devrin büyük adamları, ünlü şahsiyetler, politik kimseler ancak sürgünlükleri dolayısıyla gitmişlerdir. Örneğin Tevfik Fikret'in babası Hüseyin Efendi'nin, önce Bağdat'a sonra Urfa'ya daha sonra da Antep'e mutasarrıf olarak gönderilmesi bir sürgündür. Ki Antep'te sürgünde vefat etmiştir. Yine geçen yüzyılın başında ünlü eğitimci İhsan Şerif Saru, İttihatçı olduğu için Urfa'ya sürgün edilmiş, yaklaşık on yıl burada sürgün yaşamıştır. Cumhuriyet döneminde şair Ahmet Arif de kısa bir süre burada sürgün bulunmuştur. Bu ünlü ve büyük şahsiyetlerin sürgün şehirlerinde bulunmaları onlar için kayıp yıllar olsa da o şehirler için büyük kazanımlar sağlamıştır. Örneğin İhsan Şerif Urfa'da kız okulu açmış, eğitimin seviyesini yükseltmiştir. Ahmet Arif de hem öğrenciliği hem sürgünlüğü nedeniyle Urfa'da bulunmasından dolayı bu şehri şiirlerine konu etmiştir.

Cumhuriyetin ilk döneminde Türk edebiyatının büyük üstatları taşra şehirlerinden milletvekili yapılmış, ama seçildikleri şehirleri görmemişlerdir. Yakup Kadri, Mardin milletvekilidir Mardin'i görmüştür; Yahya Kemal Urfa ve Yozgat milletvekilidir ama bu iki şehri de görmemiştir. Yahya Kemal'den

sonra ünlü Türkçü Mehmet Emin Yurdakul, şair yazar Ahmet Kutsi Tecer, estetik felsefecisi Suud Kemal Yetkin, ünlü romancı Esat Mahmut Karakurt ve Behice Boran gibi ünlü isimler de Urfa milletvekilliği yapmışlardır. Bunların arasında Yahya Kemal ile M. Emin Yurdakul Urfa'yı hiç görmemişlerdir. Edebiyatın bu büyük simaları şayet Urfa'yı görmüş olsaydılar, öyle sanıyorum ki şehre büyük katkı sağlardı. Örneğin Yahya Kemal veya M. Emin Yurdakul'un Urfa için yazdıklarını düşünelim. Şehir kültürü için ne büyük bir zenginlik olurdu. Mesela Tanpınar Maraş milletvekili olmuş, Maraş'ın Fransızlardan kurtuluşu dolayısıyla bir törene katılmış, o kadar. Ancak yine de bu ziyaretini kaleme almış ve Maraş hakkında çok güzel bir yazı geride bırakmıştır. Yahya Kemal, Yakup Kadri ve diğerleri de keşke seçildikleri şehri bir defacık olsun ziyaret etmiş olsaydılar.

Yahya Kemal Urfa'yı görmemiş ama Urfa milletvekili olması dolayısıyla zaman zaman şehrin adını zikretmiş, övgüyle anlatmıştır. Örneğin TBMM'de 21 Ağustos 1923 tarihinde Lozan Sulh Muahedemesinin tasdiki için yapılan müzakereler sırasında Urfa mebusu olarak bir konuşma yapmış, konuşması sık sık alkışlarla kesilmiştir. Yahya Kemal o konuşmasında; "Evet Efendiler! Fırat'ın beri tarafında kalan saha, o saha ki Diyarbekir, Siverek, Urfa, Mardin, Siirt ahalisi ağnamının meralarıdır. Oralar bize kalırdı ve o sahada gayet büyük mikyasa bir aşair temevvücatı bulunurdu ve hudutta emn ü âsâyiş daima bâki kalırdı. Fakat Suriye'nin Rum ve Ermeni Katolikleri -ki daima burunlarını Şark Meselesine sokarlar- onlar efkâr-ı umumiye-yi idlal ettiler. Dediler ki "O sahada oturan ırk doğrudan doğruya Suriye ırkına mensuptur. Hayır

Efendiler! Doğrudan doğruya Türk ve Kürt milletine mensup bir ırktır ve doğrudan doğruya Anavatan'a iltihak etmek isteyen bir ırktır."

Yahya Kemal, 7 Aralık 1924 tarihinde Hâkimiyet-i Milliye gazetesinde; "Şafak Sökülüyor" yazısında ise Cumhuriyet Halk Fırkasının seçimi kazanacağını belirtirken şöyle demişti: "Lakin başlangıçtayız. Pek yakında, birkaç gün sonra, Urfa'yı göreceğiz, Kırkkilise'yi göreceğiz, Aydın'ı göreceğiz, Gümüşhane'yi göreceğiz Kırşehir'i göreceğiz, Bitlis'i göreceğiz, Sinop'u göreceğiz, Diyarbakır'ı göreceğiz, Siverek'i göreceğiz. Nihayet İzmir'i göreceğiz ve muhalefetin o derece benimsemeğe kalktığı hür ve güzel İstanbul'u göreceğiz" diye yazmıştır. "Hüseyin Cahit Bey ve İntihabat" adlı yazısında ise "Fırkamız, henüz Müdafaa-i Hukuk namını taşıırken ordular kaldırdı ve kuvve-i kahiresiyle Urfa'yı, Ayntab'ı, Kars ve Ardahan'ı, Adana'yı, İzmir'i, Bursa'yı, Edirne'yi, İstanbul'u açtı. Ve bütün açtığı bu yerlerde istiklal mefhumuyla hürriyet mefhumunu birbirinden ayırmadı" diye yazmıştır. "Sade Bir Görüş" yazısında divan şiirinin İstanbul'da yazılıp imparatorluğun dört bir yanına yayıldığını, Anadolu ve Rumeli şairlerinin şiirlerinin imparatorluk coğrafyasında okunduğunu söyleyen Yahya Kemal, yazısının devamında "Tesalya Yenişehir'deki şairin gazelini Diyarbakır konaklarında, Urfalı şairin kasidesini Bosnasaray konaklarında okuyor, anlıyor, coşuyorlardı. Havas tabakasının şiiri böyle olduğu gibi halk tabakasının da böyleydi" diye yazar. Yahya Kemal'in Urfalı şair dediği kişi hiç kuşkusuz Yusuf Nâbi'dir. Yahya Kemal divan şairleri arasında Nâbi'ye ayrı bir önem verir. Ayrıca divan edebiyatının en güzel beytinin de Nâbi'ye ait olduğunu söylemiştir. "Nâbi'nin "Sen dur ey bülbül biraz gülşende yârim söylensin" mısraı güzelliğine doyumaz, berceste mısradır." diye yazmıştır.

Yahya Kemal'in Nâbi ile ilgili olarak söyledikleri bununla da sınırlı değildir. Yine sohbetlerinde şöyle der: "Ziya Paşa diyor ki: kültür merkezi İstanbul iken, Türkçenin güzelliğini iki taşralı yaptı. Biri Nef'i, diğeri Nâbi. Urfalı Nâbi'de İstanbul şivesi nazara çarpar. Naili İstanbullu, bunun hizmeti çok. Şeyhülislam Yahya da böyle. Gittikçe İstanbul Türkçesi hâkim oluyor. Nâbi İstanbul Türkçesini, hanımların vay efendim, sadalarını beğeniyor. Kendini ona kaptırıyor. İstanbul Türkçe ve şivesi zamanla şiire hâkim oldu." Düşünebiliyor musunuz Urfalı Nâbi taşradan giden bir şair olarak İstanbul Türkçesini çok güzel konuşuyor, bunu şiirine yansıtıyor. Bir de onun kadınlara olan ilgisini unutmamak gerekir. Nâbi İstanbul kadınlarının hayranıdır. İmparatorluğun bütün şehirlerindeki kadınlarından farklı olarak İstanbul kadınlarına ayrı bir yer verir. Onları nazlının ötesinde "nâzenin" olarak nitelemesi bu hayranlığından dolayıdır. Yine sohbetlerinde İspanya'da büyükelçi iken yaşadığı

hatırasını anlatırken; "İspanya'da bulunduğumda Arapların İspanya'yı fethiyle meşgul oldum. Bir İspanyol tarihçisine sordum. "Yalnız Endülüs'te kaldılar da yukarda kalmadılar, nedendir? Dedim. Tuhaf bir cevap vererek: "Araplar hurmanın yetiştiği yere kadar gittiler" dedi. Biz de bizim mahsullerin olduğu yere kadar gitmişiz, ondan ötesine gidememişiz. Harran çok mümbit, fakat Türk köylüsü dayanamıyor. Bütün bir sene oturamıyor. Harran bir zaman bütün Bizans'ı beslemiş, o kadar münbittir," der.

Hâkimiyet-i Milliye gazetesinde 1923 yılında yazdığı bir yazıda ise Mustafa Kemal'in öncülüğünde yapılan Milli Mücadeleyi nasıl verdiğimiz anlatırken sözü Urfa ve Antep'in Fransız işgalinde verdikleri şanlı direnişe getirir ve "Anadolu'ya çıktığı zaman emrine amade ordular bulmadı. Bulamayınca da fertleri ordular gibi kullandı; o fertleri birer ordu kuvveti nefhetti; onlardan niceleri şehir şehir tüten isyanları bastırdılar, birer avuç yiğitle dev gibi ordulara karşı durdular." diye yazar.

Bir başka yazısında ise "Aydın vilayetindeki Yunan İstilasının etrafında müdafaa cepheleri, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri, dolaşan çeteler, isimleri yâd edilmeye başlanan çete reisleri, Urfa, Maraş, Ayntap fevaranları, evvela Erzurum'da sonra Sivas'ta daha sonra Ankara'da beliren ciddi bir teşekkül, Heyet-i Temsiliyye ve bütün bunların fevkinde kimine endişe, kimine kin, kimine haset, kimine ümit, kimine muhabbet hisleri veren bir isim; Mustafa Kemal Paşa'nın ismi" der.

Behçet Kemal Çağlar, Yahya Kemal'in Urfa milletvekili iken mecliste yaptığı bir espriye, "Yeni Yahya Kemal" adlı yazısında yer vermiştir. "Henüz Büyük Millet Meclisi hükümeti zamanlarıymış. Mustafa Kemal, reislik kürsüsünde, biraz sinirli ve sabırsız, göçmen meselesine çare bulacak tasarının müzakeresini idare ediyormuş; bu sırada Mehmet Emin Yurdakul söz almış. Mebus sıfatıyla meseleye temas edecek amma işi şairliğe dökmüş; lafı uzattıkça uzatmış, tarihten önceki göçlerden başlamış, aynı tafsilatla bugüne kadar gelse saatler sürecekti, büyük reis bir yutkunmuş olmamış, iki yutkunmuş olmamış, nihayet kaya ucundan dalgaya eğilen kartal gibi, kürsüden sarkmış, sesini mümkün olduğu kadar yumuşatarak; sadede gelmenizi rica ederim, diye ihtar etmiş. Şair, coşkunun ortasında şaşırvermiş, ne söylendiğini de pekiyi duymadığı için şöyle cevap vermiş:

"Ona arkadaşlar gelecek efendim!"

Meclisin kahkahaları arasında, Urfa mebusu Yahya Kemal de Antalya mebusu Hamdullah Suphi'nin kulağına eğilmiş: "O şiirde sadedi biz arkadaşlara bırakmıştı." demiş. Bilindiği gibi Mehmet Emin Yurdakul da Urfa milletvekilliği yapmıştır.

Eylül

İbrahim Tezölmez

ey la'l yâkut safir çiçekler
ey nergis gözlü güzeller iklîmi
ey güz simyâsından hüznün sağan
aşk damıtan
saz benizli sâkî
sun iksîrini
saç esinini
cömert gözelerinden
ey lâl mevsim
ikindisi melankoli
akşamları melâl mevsim
zehirli zühreler açarken zemin
ilhamın sûları
zülâl mevsim
ey yâreli gazal
ey bağbozumu
ey eylûl
ey dilsiz hüznün
rüzgârında uzaktaki yârin
saçlarının kokusu
yağmurunda gözlerinin buğusu
söyle
nelerle geçip gidersin ömrümüzden hep
sarı korular
sessiz bahçeler boyu
her yıl bu vakitler
hangi ülkeye inersin
nereye böyle...

BİRECİK DESTANI

Mehmet Baş

Âlimler yurdudur âşıklar şehri
İllerin içinde ildir Birecik
Huduttan hududa akıyor nehri
Güllerin içinde güldür Birecik

Fıstığın dalları yeşilli allı
Gözleri ahudur dilleri ballı
Asalet soydandır nasıl da belli
Suları çağıran dildir Birecik

Urfa'nın kapısı bir büyük kapı
Bin yıldır duruyor yıkılmaz yapı
Nakşolmuş ayetler en güzel tapu
Ay yıldız üstünde aldir Birecik

Çarşısı çarşıdır pazarı pazar
Gelip de kem gözler etmesin nazar
Doğudan batıya destanlar yazar
Vatan peteğinde baldır Birecik

Gurbetten sılaya bir ince zincir
Dökülür dallardan zeytinle incir
Doğacak güneşi çağırır fecir
Fırat'ın üstünde saldır Birecik

Bir küçük hisardır bir ulu nehir
Burçların koynuna kurulmuş şehir
Dostuna şekerdir düşmana zehir
O yüce Mevla'ya kuldur Birecik

Bir yanı hoyrattır bir yanı barak
Biberi acıdır suları berrak
Kalenin burcunda savrulur bayrak
Gönül mızrabında teldir Birecik

Köprü'nün üstünde ışıklar yanar
Güllerin dalına bülbüller konar
Gün gelir yeşerir kurumuş çınar
Seherlerde esen yeldir Birecik

Yazı gerdanlıktır kışı seyranlık
Sırrına erenler duyar hayranlık
Cümle misafire eyler yaranlık
Kervanlar sürülen yoldur Birecik

Fırat'tan Dicle'ye eserken yeller
Kendirler örerdı nasırlı eller
Leyla'sız Mecnun'u neylesin çöller
Girani oynayan koldur Birecik

Balığ şabuttur kebabı balcan
Gündüzü ateştir gecesi duman
Kırk yıllık hatırı saklıyor fincan
Gönül mektubunda puldur Birecik

Kelaynak kuşunun kanadı kara
Geçer mi yürekten aşk denen yara
Neylesin Nemrutlar düştüğüm nara
Yandığım ocakta küldür Birecik

Çocuk ve Ölüm

Abdurrahman Karakaş*

Can sıkılır kalıptan
Çıkar gider
Kalır buz gibi ortada
Soyulmuş yılan gömleği

Belki göğü titretir
Bir vicdanın ağlaması
Belki buz gibi şölen
Geride kalan

Anlar
Babası eve gelmeyen çocuk
En iyi o anlar
Bir ölünün sarsılışını

Eyyübiye - Cumhuriyet Ortaokulu - Öğrt.

ESKİ YARA

Mehmet Böke

Yüreğimde yıllardır kabuklanmış bir iz var
Yıllar geçti üstünden acır hala dün gibi
Aşk, kalpten kalbe akar sanki gizli dehliz var
Sızısı hiç dinmedi sızlar hâlâ dün gibi

Acıyı anlatmaya aciz kalır her lisan
Bu derdi tatmayanlar anlamaz ki anlatsan
Taş olsa dayanmazdı dayanır âşık insan
Bende sızı dinmedi acır hâlâ dün gibi.

Azrail bile kıymaz hasretlik çekenlere
Allah'ım sabır vermiş boynunu bükenlere
Aşkın acısı ile gözyaşı dökenlere
Bende o acı taze acır hâlâ dün gibi.

Hasret yaktı kavurdu sanki yağlı tavada
Ahım göklere çıktı bulut oldu havada
Anasız yavru gibi duruyorum yuvada
Bende bu dert dinmedi acır hâlâ dün gibi

11.10.2018.Perşembe / Karaköprü-Şanlıurfa

“

Çalışmalarını eğitim ve estetik üzerine yoğunlaştıran gerçek bir maarifçi olan Büyük Türkçe Sözlük yazarı D. Mehmet Doğan ile vefatından önce dilin eğitim camiasında daha iyi kullanılması ve maarifin sesi üzerine yapılan bir röportajı neşrediyoruz.

”

TYB Şeref Başkanı

D. Mehmet Doğan

ile Röportaj

Eyyüp Azlal

Hayatınız boyunca, yazarlık mesleğinin tanınması ve yazarların meslekî bir kuruluş çatısı altında toplanması için birçok faaliyet yürüttünüz. Bu konuda ne ölçüde başarılı olduğunuzu düşünüyorsunuz?

Bu sübjektif bir konu, başarı ölçülebilir değil. Yine de şu söylenebilir: Başarısızlık halinde böyle kuruluş devam edemez, uzun ömürle olamazdı. Netice olarak 40. Yılına ulaşmış bir “kurum” var. Yayınlarıyla, ödülleriyle, faaliyetleriyle boşa geçmemiş 40 yıl. İki bine yakın üye, bazıları bulunduğu şehirlerin en etkili sivil toplum kuruluşu konumunda 15 şube...

Tabii bunu sırf şahsıma mahsus bir başarı olarak okumuyorum. Birçok kişinin ilgisi ve emeği ile ulaşılan bir noktadayız. Bu noktada şunu söylemek hakkımız var: Türkiye'nin kültür ve edebiyat tarihinde Türkiye Yazarlar Birliği bir gerçek.

Efendim yılda bir iki kitabınız çıksa da okurlar sizi Büyük Türkçe Sözlükle özdeşleştiriyor. Siz, bu sözlüğü hem yazarak hem de yaşayarak ve yaşatarak da halka Türkçeyi doğru kullanma konusunda yardımcı oluyorsunuz. Sadece halka değil kurumlarımıza da Türkçeyi doğru kullanma konusunda yardımcı oluyorsunuz. Mesela geçtiğimiz yıllarda Kültür Bakanlığı size “Yazın Ödülü” vermişti. Siz Yazın Ödülünü reddediyorum. Edebiyat Ödülünü alıyorum diye bir itirazda bulunmuşunuz. Biraz anlatabilir misiniz bu hatırayı?

Kültür Bakanlığının özel ödülleri var, her yıl veriliyor. Birkaç sene önce edebiyat ödülü bana tevcih edildi. Doğrusu böyle bir mükâfat beklemiyordum. Biz, ödül vermeye alışkınız, alma alışkanlığımız pek yok. Kitle yayın araçlarıyla yapılan bilgilendirme ile haberdar oldum bu ödülde. Sağdan soldan telefonlar geldi bu arada. Bana “yazın ödülü” verilmişti! Bunun üzerine kısa bir açıklama yayınladım,

“Yazın ödülünü reddediyor, edebiyat ödülünü alıyorum” diye. Benim için bu ödülün önemi Türkiye'nin müzmin dil meselesine dikkat çekme fırsatı vermesi. Ertesi gün o zamanki Kültür Bakanı Nabi Avcı aradı, açıklamada bir yanlışlık olduğunu, yönetmelikte “edebiyat ödülü” ibaresinin geçtiğini belirtti. Demek ki yerleşik bürokrasi yöneticileri böyle açık düşürebiliyor.

Yazarları bir çatı altında toplamak için bir cemiyet kurdunuz. Türkiye Yazarlar Birliği 40. Yılı kutlayacak. Neler hissediyorsunuz ilk günden bugüne.

Türkiye'de devlet, parti veya sermaye destekli olmayan bir kuruluşun 40. yılına ulaşması her halükârda fevkalade bir durum. Bunu bilen bilir. Bu ülkede her yıl binlerce dernek, vakıf vs. kurulur. Bunların bir kısmı kurulduğu anda ölü doğmuştur zaten. Bir kısmı tabelada kalır, bir kısmı da üç beş yıl yaşar. Bu sınırı geçenler, 10-15 yıla ulaşanlar artık sürdürülebilirlik seviyesini tutturmuş demektir ve bunlar parmakla sayılabilecek kadardır. Türkiye Yazarlar Birliği'nin 40. Yılına ulaşması bu bakımdan önemli. Daha önemlisi, sanatçı enaniyetinin ve kaptisnin derecesi hakkında bilgi sahibi olunursa, Türkiye Yazarlar Birliği'nin 40. Yılı'nın herhangi bir kuruluşun 40. Yılı olmadığı anlaşılır.

Benim açımdan 40. Yıla ulaşmak gerçek mânada bir ödül ve iftihar kaynağı. Türkiye Yazarlar Birliği; birçok sıkıntılar, zorluklar ve hatta badireler atlattıktan sonra 40. Yaşına ulaştı. 40. Yıl dolayısıyla çok sayıda büyük faaliyet yapılıyor. Hatırdaki kalan faaliyetlerin önemli bir kısmı kitaplaştırıldı, diğerleri de kitaplaştırılacak. Bunun diğer gönüllü kuruluşlara örnek teşkil etmesini temenni ediyorum.

Türkiye Yazarlar Birliğini kurarken kimlerle yolculuk yaptınız, ilk kurucularınız kimlerdi? Vefat edenler var mı?

On dört kurucumuz var. Bunlardan sadece biri vefat etti: Erdem Bayazıt. Allah rahmet etsin, çok değerli bir ağabeyimizdi. Kuruluş şartlarında hevesli bazıları beklentilerine uygun gelişme olmayınca kenara çekildi, bazıları artık yazarlık alanında değil. Kurucuların rolünü bir süre sonra yönetim kurulu üyeleri üstlendi ve bugüne kadar böylece gelindi. Kurucularımızla irtibatlarımız devam ediyor. Zaman zaman bir araya geliniyor.

Sizden önce ve sizin yazı hayatına çıktığınız zamanlar, kültür ve edebiyat belli çevrelerin tekelinde ve tabir caizse baskısı altında idi. Dindar ve muhafazakâr kesim çok zor şartlarda varlık mücadelesi veriyordu. Aradan geçen şu kadar yıl sonra durumu nasıl görüyorsunuz? Dindar ve muhafazakâr kesimin edebiyatımızdaki yerini değerlendir misiniz?

Türkiye'de yazar, sanatçı, aydın olmak sanki bir görüşe mensup olmak gibi anlaşıyordu. Temel ayırım dindarlık üzerindendi. Yazar dindar olmaz, hatta din düşmanı olurdu. Ahlaki kayıtlardan azade olmaları esastı. Millet'in değerleri ile çatışılması şarttı. Pozitivizm, materyalizm yazarlıkla beraber anılırdı. Biz kuruluş safhasında bütün bunları reddederek işe koyulduk. Milletimizin değerler dünyası ile ve bizzat milletle barışık yazarların bir araya geldiği bir kuruluşa vücut veriyorduk. Görmezden gelme yaklaşımı ondan sonra da sürdürüldü. Fakat Türkiye Yazarlar Birliği Türkiye'de yazarlığın tanımını değiştiren bir seyir takip etti. Bugün yazar kavramını 40 yıl önceki muhtevaya bağlamak mümkün değil.

O zamanlar var olan kutuplaşma ve birbirini yok sayma, bugün için ne durumda? Gerçekte nasıl olması gerekir?

Türkiye'de bu zihniyet tamamen ortadan kalkmış değil. Fakat eskisi kadar güçlü bir topluluk oluşturuyorlar. Türkiye Yazarlar Birliği ise mümkün olduğu kadar ayırım yapmadan bütün edebiyatçılara ulaşmayı esas alıyor. Bu hassasiyet ödülllerimizde, yıllıklarımızda ve faaliyetlerimizde görülebiliyor. Dilimize, edebiyatımıza, kültürümüze hizmet eden herkesi bir sayıyoruz.

Uzun yıllar arkadaşlık yaptığınız ve davanızın kültür ve edebiyat dünyasındaki mücadelesini beraber verdiğiniz hemşerimiz Mehmet Akif İnan hakkında neler söylemek istersiniz?

Rahmetli Mehmet Âkif İnan önce edebiyatçı idi. Şiir, deneme ve eleştiri yazıları yazardı fakat geçimini öğretmenlikten sağlardı. Edebiyat öğretmeni olduğu için edebiyatla ıstigali tabii idi. Türkiye Yazarlar Birliği'nin ilk üyelerindendi Âkif Bey. Faaliyetlerimize katılır, kuruluşumuzun varlığını önemserdi. Birkaç genel kurulda divan başkanlığı yapmıştı. O, yazarlarımızın ağabeyi idi. Sendikacılık onu edebiyat alanından biraz uzaklaştırdıysa da bu niteliklerini hiçbir zaman kaybetmedi. Onun Urfalılıktan gelen şehirli özellikleri, herkesin şahsına saygı duymasına yol açıyordu.

İstiklal Marşının şairi M. Akif Ersoy sizin çalışmalarınızın üçüncü ana konunuzu oluşturuyor. M. Akif Ersoy gibi bir şahsiyete sizi bağlayan ana amil neydi?

Âkif'le ilgili olarak 'Camideki Şair Mehmet Akif', 'İslâm Şairi- İstiklâl Şairi Mehmet Akif', 'Mehmet Akif Çanakkale'den Sakarya'ya', bir de 'İstiklâl Marşı Bin Yılın Destanı' kitaplarını yazdım. Son zamanlarda Âkif'i konu edinen birbirinin kopyası birçok kitap neşredildi. En azından muhafazakâr kesimde artan popüleritesine orantılı olarak biraz daha fazla bilinmek istenmesi belli kesimler için Âkif'i bir pazar alanına veya pazarlama metainâna dönüştürmüş de olabilir. Çünkü bu kitaplarda sathî bilgiler dışında hemen hiçbir vasıf bulunmaz. Bunlara üzülmek elde değil.

Belki de bir vicdanı rahatlatmak için Akif'i, millî duyarlıkları, millet kimliği, heyecan ve idealiyle kaynaştırmış örnek bir şahsiyet olarak en başından beri yazdım. Bütün bunları, birincil kaynak ve belgelere dayanarak yazdım.

M. Akif Ersoy, İslam'ın son kalesi Osmanlı devleti yıkılırken ve düşman devletleri hunharca katliamlar yaparken “Dursun bu hayâsızca akın” diyen ender münevverlerimizden biriydi. Dilimizi, dinimizi, vatanımızı korumak ve düşmana karşı amansızca mücadele etmek için gâh Kastamonu'da Nasrullah Camisinde vaazlar verdi, gâh Anadolu'ya geçip Ankara'da millî mücadeleye katılarak milli bir şuur oluşturdu. Onun Kastamonu'da verdiği vaazı, merkezi Diyarbakir'de olan “Elcezire Kumandanlığı” binlerce adet bastırarak dağıttı. Böyle bir şahsiyeti daha başka birçok örnek duruşu beni kendisine celp ettirmişti. Daha doğrusu onun yürüdüğü dava yolunda fakirin de yürüyor olması bir tesadüfün ötesinde bir tevafuktur.

Millî Eğitim camiasının Akif'i rol model alması hususunda bir öneriniz var mı?

2011 Mehmet Akif yılı ilan edilince ümitlenmiştik. Büyük şairimizin, müstesna şahsiyetimizin bütün Türkiye'de, hatta Türkiye ile ilişkili yerlerde anılmasına vesile olur diye.

Bir şeyi “ilan etme”nin yetmediğini tekraren ve bir daha gördük: Mehmet Âkif yılı bürokrasinin elinde heba oldu! Millî Eğitim Bakanlığına sorumuz şu: Gençlerimize örnek göstereceğimiz kaç gerçek kahramanımız var? Kahramanları savaş meydanlarında görmeye alışmış olan zihnimiz, Mehmet Âkif tarzı bir kahramanı anlamakta zorlanabilir. O gerçek bir kahraman! Yalnız yaptıklarıyla değil, eseriyle değil, mücadelesiyle ve insanî varlığı ile de örnek gösterilebilecek bir kahraman.

Yazar adaylarına Türkçenin kullanımı hakkında neleri tavsiye edersiniz? Hangi yazarları okumaları, dili iyi kullanmalarına yardımcı olur?

Geniş bir liste verilebilir. Yûnus Emre'den başlayıp bugüne kadar gelinebilir. Çok teferruata boğulmadan Dedem Korkudun Kitabı, Tazarruname, Aşıkpaşazade tarihi, Evliya Çelebi seyahatnamesi ilk akla gelenler. Büyük divan şairlerimizi okumak için çaba sarf etmeyen bir kimse gerçek Türkçenin farkına ve (tadına) varamaz.

Tanzimat sonrası Cevdet Paşa, Ahmed Mithat Efendi, Ömer Seyfeddin, Refik Halit Karay, Abdülhak Şinasi Hisar, Sait Faik, Memduh Şevket Esendal, Ahmet Hamdi Tanpınar, Sabahaddin Ali, Reşat Nuri, Halide Edip, Samiha Ayverdi, Safiye Erol, Nureddin Topçu, Kemal Tahir, Orhan Kemal, Cemil Meriç, Tarık Buğra, Erol Güngör, Bahaeddin Özkişi, Sezai Karakoç... Bu listede şairler yok. Elbette Tanzimat sonrası edebiyatımızın birçok büyük şairi arasından Mehmed Âkif, Yahya Kemal, Ahmet Haşim, Necip Fazıl, Cahit Sıtkı ve daha niceleri sayılabilir.

Türkiye Yazarlar Birliğinin kurucu başkanısnız. TYB Şanlıurfa Şubesi malumunuz Türkiye Yazarlar Birliği'nin Doğudaki son kalesi. Bu vesileyle Urfa Şubesinin merkez ve diğer şubelerle iletişimini nasıl buluyorsunuz. Urfa'da merkez edebiyata katkıda bulunan yazarlarımızdan kimler dikkatinizi çekiyor?

Erzurum ve Trabzon daha doğuda. Fakat Güney Doğu için söylediğiniz doğru. Urfa'yı önemsiyoruz. Geçmişte gerçek bir kültür merkezi Urfa. Şair Nâbî'nin şehri demek yeter. Elbette birçok şair, edip yetişmiş bu bereketli topraklarda. Kendine mahsus musikisi olan, havası olan bir şehirden söz ediyoruz. Burada tek tek isim saymak doğru olmaz. Halen Ankara'da yaşayan TYB Şanlıurfa Şubesinin eski başkanı Mehmet Kurtoğlu'nu zikredebiliriz.

Urfa ve dergimiz için neler söyleyeceksiniz?

Urfa için çok şey söylenebilir, söylenmelidir de. Bir başlangıç için bile bu söyleşiden daha geniş bir yer ayırmak lâzım. Derginizin Urfa'ya, ülkemize lâyük bir edebiyat dergisi olmasını, dilimize edebiyatımıza ve kültürümüze büyük hizmetlerinin dokunmasını temenni ediyorum. Allah utandırmasın, Rabbim uzun ömürlü, müessir bir dergi çıkarmayı nasib etsin.

* Bu röportaj, 2018-TYB Şanlıurfa Şubesi tarafından çıkarılan Beşinci Mevsim dergisi ve 2023 yılında Erzurum'da yapılan Necip Fazıl Sempozyumunda Merhum D. Mehmet Doğan ile yapılan mülakattan derlenmiştir.

Urfa'ya Veda

Meftun Dalli

Muazzez vatanımın latîf köşesi Urfa
Sendedir şu cihanın, hüznü, neşesi Urfa.

Yürek yakar hoyratın, türkün, gazelin senin,
Dile destan ceylanın, atın, güzelin senin.

Sende yatar nebîler, velîler ve cömertler,
Göğsünde kahramanlar, yiğitler ile mertler.

Sendin vatan uğruna geçen candan ve serden,
Bu tevekkül ve sabır, mirastır peygamberden.

Bilmem, insanı sende nedir cezbeden esrar,
Bezminde bir bulunan, yüz yıl geçse hatırlar.

Sokaklarında yer yer takılıp kalmış zaman,
Sanki Nâbî çıkacak, her an köşe başından.

Duvarlar dile gelir eski hânelerinde,
Muhabbet taşınmış sıra gecelerinde.

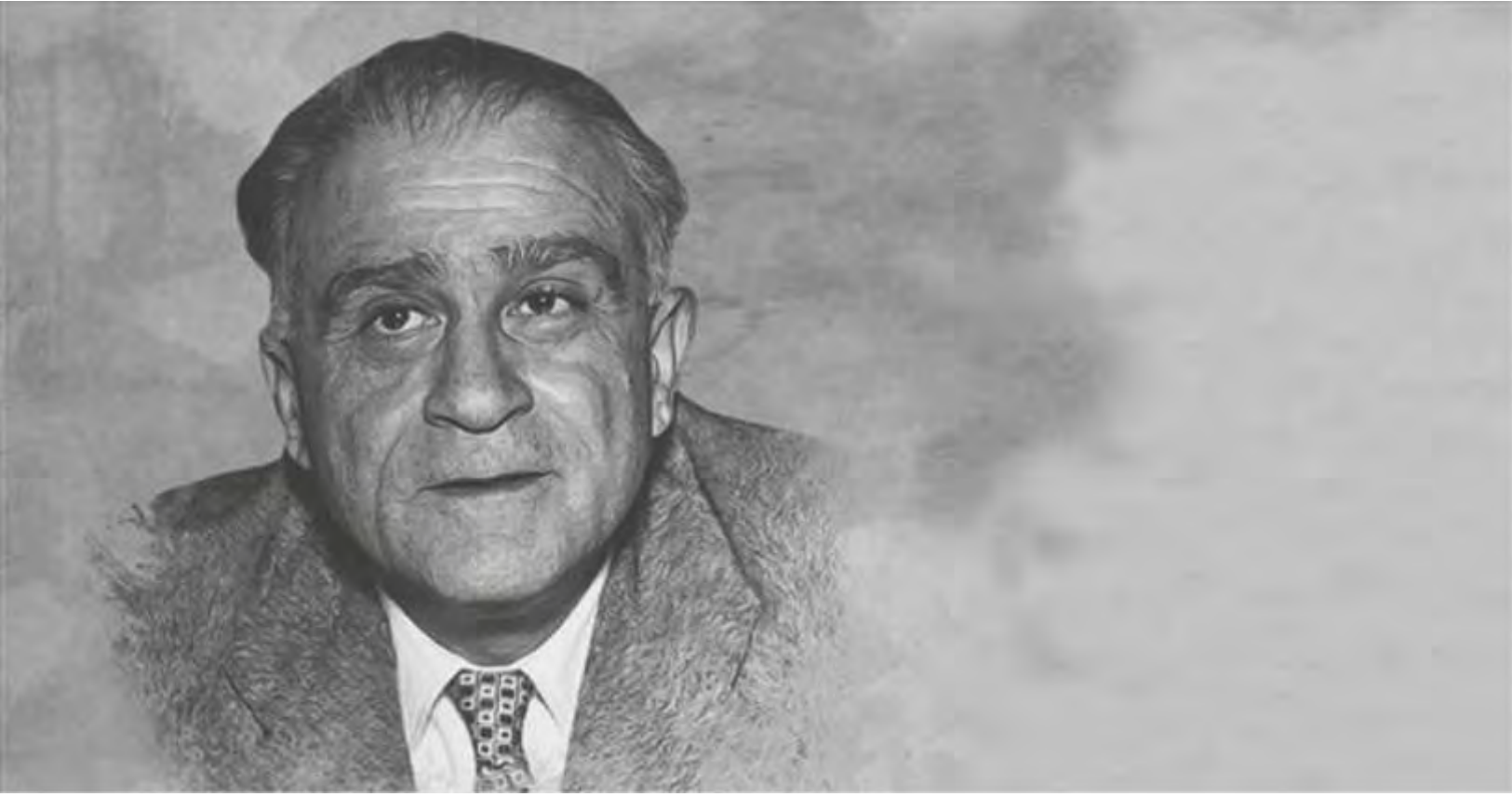
Yükselince hoyratlar, pervasız, gürül gürül,
İster zaman dursun da gece bitmesin gönül.

Bir daha sevdim sende, bu toprağı, bu dili,
Tâc ettim hatırama, sende geçen üç yılı.

Ne mümkün seni tasvîr, yaşayan bilir ancak,
Selâm sana ey Urfam, selâm ki kucak kucak.

Şanlıurfa - 1998

VAKTİN İLLÜZYONUNDA TANPINAR

Emine Peker Şansal *

Fakat hayır, bütün bunları yapabilmek kendisini alışkanlıklarının dışında denemek için başka türlü adam olmak lazımdı. Koşmak, kımıldamak, atılmak, istemek, isteyişinde devam etmek lazımdı. Bütün bunlar benim için değildi. Ben biçare bir gölge idim.

Toplum dışına itilen bir çocuk, içine kapanık, dağınık lakin uysal bir genç. Geçim derdi ile meşgul olan bir adam, ezilen, hor görülen, müstakil toplumun katı tabularına uymakta zorlanan bir erkek. Sosyal açıdan sorunlar yaşayan bir birey. Uzaktan sevdiği bir hanımla zaman içinde ilişki yaşayarak geçmişten öç aldığını düşünen bir hegemon. Bütün bu alt sıfatlarını iyi bir saat tamircisi sıfatında eriten karakterimiz, ana karakter kimliğinin yanında romanın anlatıcısı hatta yazarıdır da.

Başkahramanımız Hayri İrdal, hayatını sürekli dalgalanan bir okyanusun ortasında avare bir şekilde ilerlemeye çalışan dümensiz bir gemi olarak görmektedir. Her ne kadar sıradan ve farklı bir özelliği olmayan biri gibi gözükse de ruhunun derinliklerinde ışımaya hazır bir kandil barındırıyordu. Hayatına dahil olan herkesin yüreğinde bıraktığı kıymıklar onda, kendinden kaçmak denen eylemi peydahlıyordu. Kendinden kaçmak, varlığını silikleştirmek, ruhsal

* Karaköprü 15 Temmuz Şehitleri İlkokulu Sınıf Öğrt.

devinimlerine ket vurmak ve bir şeylere tahammül ederek yaşamak İrdalın dümensiz gemisinin pusulası olmuştur. Lakin geçen zamanlar diliminden ibaret gördüğü hayatına rengi, parayı ve heyecanı Halit Ayarcı getirecektir. Kendinde ki değişimin altını çizmek isteyen İrdal, sorgusuz sualsiz Halit Ayarcının kayığına kürek olacaktır.

Hayri İrdal'ın hayatındaki en önemli kişi ve absürt bir yalan üzerine kurulu olan Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nün kurucusu olan Ayarcı insanları hırslarına alet eden rahatsız edici bir karakterdir. Olay yaratacak işler ve heyecan peşinde koşan Ayarcı toplumdaki hacmini koruyamayan İrdal'ın en büyük duygu tutucusu olacaktır.

Yanında çıraklık yaptığı, her şeyi kendisinden öğrendiği Muvakkit Nuri Efendi öldükten sonra Hayri 1.Dünya Savaşına katılır. Dört yıllık askerlik hayatından sonra dönen İrdal, Abdüselam Efendinin yetiştirmesi Emine ile evlenir ve iki çocuk sahibi olur. Abdüselam Efendinin ölmesi üzerine kapiya dayanan borçlularla baş edemeyen İrdal ruhi sıkıntılarla hastaneye kaldırılır. Hastanede ki doktoru, Doktor Ramiz sayesinde tanıştığı Halit Ayarcı ile Türkiye genelinde tüm saatleri ayarlamak, saatleri geri kalanlara veya ileri olanlara ceza kesmek, bütün halka saat sevgisi aşılamak gibi fonksiyonları olan bir fanteziden ibaret Saatleri Ayarlama Enstitüsünü kurarlar. Enstitü hızla ünlendiği gibi çeşitli nedenlerle hızla da tasfiye edilir. Halit Ayarcının trafik kazasında ölümünden sonra Hayri İrdal, Saatleri Ayarlama Enstitüsü kitabını yazar.

19.yy sonlarından başlayıp 20.yy ortalarına kadar devam eden geniş bir mekân, zaman ve kahramana sahip eser dört bölümden oluşuyor. Bir fikir romanı

olarak ortaya çıkan eserde Hayri İrdal altmış yaşındadır ve geriye dönük anılarını yazmaktadır. Bunu yaparken kronolojik sıralamaya pek uymayan yazar iki uygarlık arasında sıkışıp kalmış toplumun birey üzerindeki soluksuz baskısını, hatalı dayatmalarını ve çağın dinamiğinin gerisinde kalan yersiz tutumlarını acımasızca eleştirecektir. Bir hiciv metni olarak da okunabilen eser, bir toplum eleştirisi bir dönem tahlilidir. Metnin arka fonunda Türkiye'nin modernizme geçiş sürecinin ve bu süreçte yaşanan toplumsal sorunların küçük yaşamlardaki büyük çalkantıları vurgulanmaktadır.

Edebi açıdan doyurucu olan metin aynı zamanda toplumun her zerresine nüfus etmiş dönüşümün, bireylerin varlık mücadelesine etkisini kara mizahla ele almaktadır. Zorlu yaşamları hicveden bu eser her anlamda edebiyat dünyamızın en iyi işlenmiş eserlerinden biridir. Geleneksel Türk kültürü ile modern dünyanın değişen değerlerini sentezleyerek bireyin ve toplumun kuytularına taze pencereler açmaktadır.

“Ne içindeyim zamanın, ne de büsbütün dışında...” diyen yazar Cumhuriyet kuşağı Türk edebiyatının en önemli kalemşörlerinden olup pek çok eserinde zaman ve zamana hakim olma kavramları üzerinde hassasiyetle durmuştur.

“Fakat neyi anlatabilirdim, kime anlatabilirdim? İnsan insana, insanlara hangi derdini anlatabilir? Yıldızlar birbiriyle konuşabilir, insan insanla konuşamaz.” diyen Tanpınar bireyselliği ve bireyin safında bulunmayı tercih eder. Tanpınar ustası ve hocası Yahya Kemal'in başardığı toplumla iletişim kurabilme becerisine sahip değildir. Şairliğinin ön planda olmasını arzu eden Tanpınar eserlerinde kullandığı güçlü imgeler ve kurduğu kusuruz kurguyla şiirsel bir anlatıma imza atmıştır.

“Şiir bütün sanatların mayasıdır” diyen şair: eleştirmen, estet ve edebiyat tarihçiliği sıfatlarının yanında zayıf kalsa da deneme, roman, mektup, makale ve hikaye türünde pek çok eser kaleme alarak güçlü bir yazar sıfatı da yakıştırmıştır kendisine. Sağlığında hak ettiği değeri görmeyen eserleri kendisinden sonraki birçok metne gebelik yapmıştır. Nietzsche, Schopenhauer ve Bergson dan etkilenen yazar çağının ötesine uzanan dili, edebiyata lekesini bırakan mürekkebi ile pek çok yazarın çıkış noktası olmuştur. 1962 yılında atmış yaşında vefat eden yazarın naaşı Aşiyân Mezarlığında hocası Yahya Kemal'in başucuna defnedildi.

ESKİ EVLER

Müslüm Akalın

-Cihat Kürkçüoğlu'na-

Buğulanmış camlarda geçen zaman görünür,
Düşlerde kalan yıllar küçülür an görünür.

Salkım salkım yalnızlık gezinir çardaklarda,
Küskün gezeneklere iner hicran görünür.

O eski rüzgâr mıdır sevişen yapraklarla,
Mahzun şarkılarından belli pişman görünür.

Yağmur damlacıkları yapraklarda gözyaşı,
Kırmızı karanfiller üstünde kan görünür.

Yıldızlı gecelerde üşüyen eyvanların
Üstünden geçen her yıl birer ferman görünür.

Serin hayatlarda güz, ağlar yalnızlığına;
Değişen bütün şeyler ona düşman görünür.

Anılara dostturlar, artık bizlere değil.
Sisler yoğunlaştıkça hepsi yalan görünür.

Fotoğraf: İzzet Aran

Gazel

Şair Nebih

(Mahmut Karakaş)

Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün

Senin çün hep atar kalbim perîşândır bütün kârım
Gider elden hemen sabrım benim cânım, sitemkârım
Benim gönlüm daim mahzun gamından hep perîşândır
O yüzden dinmiyor sancım benim cânım, sitemkârım

Nazar kıl bak şu gönlümden çıkan her âh u feryâde
Çağırdım bunca yıllardır neden gelmezsin imdâde
Siyâh gözlüm, çiçek yüzlüm getirmezsın kulun yâde
O yüzden muzdarib bağrım benim cânım, sitemkârım

Çok aylar geçti hem yıllar firâkından benim cânım
Neden gelmez acep bir ses bilirsın sana müştâkım
Ne bir mektup ne bir ses var neden gelmez ki sertâcım
O yüzden yükselir çağrım benim cânım sitemkârım

Bu kalb-i mecruhum durmaz acır derin derin her an
Derûnum derd ile dolmuş bulunmaz derdime derman
Sevinsin mi acep böyle bu derdimden bütün düşman
O yüzden hep ben ağlarım benim cânım sitemkârım

Nebih der ki bu hasretten yanar gönlüm acır kalbim
Gözümden dâr olan aşkım benim nûr yüzlü mehtâbım
Edersen hep beni giryân kalır mı tâb u tüvânım
Yeter olsun ah u zârım benim cânım sitemkârım

ASILLAR VE TAKLİTLER

Zahide Kırkağaç*

***Başkalarına benzemeye çalışarak benliğimizin dörtte üçünü kaybederiz.
Arthur Schopenhauer***

Her şeyden biraz olmak istersen hiçbir şeyde tam olamazsın. Bir maymun gibi gördüğünü taklit edersin. Sadece taklit olarak kalırsın. Böyle olunca da hiç kimse üzerinde etkin kalamaz. Önce ne yapmak istediğini düşün; özelliklerini, zaaflarını, güçlü taraflarını... Sonra onları düzene sok. Fark et. Güçlü taraflarını daha da güçlendir; zaaflarını ayıkla. Ancak o zaman insan olmaya başlarsın.

Hayat bir zar oyunu gibidir. Önemli olan şey zarlar dağıtıldığında sana çıkan sayılarla ne yaptığındır. Herkes kendi kabı ölçüsünde karar verir ve kararını uygular. Tek lokma yemek yiyebilecek bir insanın önüne bir tabak yemek konulduğunu düşünün; yediği zaman ya kusar ya da hastalanır. Herkes kabının ölçüsünde doldurur. Herkesin kabı da farklı boyutlarda olduğuna göre alabileceği de farklıdır. Bu bir sınav... Çalışırsan kazanırsın, çalışmazsan kaybedersin.

Sanal hayatlar yaşıyoruz. Kendi hayatımızı değil de başkalarının hayatını taklit ettiğimiz için kendi asıl

hayatımızı es geçiyoruz. Benliğini korumadığın, kim olduğunu bilmediğin zaman herkes birbirine benzer. Oysa yaradan herkesi kendine has yaratmıştır. Her insan ayrı bir dünyadır. Şöyle bir etrafımıza bakalım; sosyal medyada ne varsa biz oyuz gibi. Güzellik anlayışımız bile gördüklerimiz olmuş. Mutluluğun, huzurun gerçek kaynağını unutup kendimize sanal bir dünya yaratmışız. O kadar ikiyüzlüüz ki; gerçek ve görünen birbirinden çok farklı. Bu dünyanın içinde yuvarlanıp gidiyoruz. Evet nefes alıyoruz ama yaşamıyoruz. Yaşamak başka bir şey çünkü.

Duygusal açlıklarımızı sanal âlemde doyurmaya çalışıyoruz. Hayatının teşhirini yapmak, mış gibiler... Teşhircilik bütün toplumda tedavisi mümkün olmayan bir salgına dönüşmüş. Herkes birbirine benzemeye başladı. Oysa Allah herkesi şahsına münhasır yarattı. Güzellik anlayışımız, yemek kültürümüz kısaca her şey değişti. Herkes birbirine benzemeye çalışıyor. Bir mal gibi, ürün gibi standartlaşıyoruz. Adına da özgürlük diyoruz. Biz her ne kadar özgür

*Eyyübiye Milli İrade MTAL Müdür Yrd.

olduğumuzu düşünsek de gerçek anlamda bir köleyiz. Hepimiz modern köleleriz. Hayatımızı ortaya döktüğümüz oranda da dışarıdan gelecek saldırılara açık hale geliyoruz. Bu müdahaleler doğrultusunda kendimizi yönlendiriyoruz. Düşünmede, aklımızı kullanmada; ruhumuzun, kimliğimizin, düşüncelerimizin başkaları tarafından zincirlenmesine izin veriyoruz. Bunun için de çok gönüllüüz. Hiç düşünmeden önümüze sunulan her şeyi kabul ediyor ve hayatımıza geçiriyoruz. Tam bir robotlar ordusunun içinde yaşıyoruz. Gerçeği bilmemize rağmen başkalarının mutluluğunu! Zenginliğini! İçtiği kahveyi kıskanıyor ve biz de tıpkı diğeri gibi, “mıış” gibi yapıyoruz. Bir de racon kesmeler, ahkâm kesmeler, laf sokmalar var; belki yüz yüze söylemeye cesaret edemediğimiz şeyleri bir çırpıda söyleyiveriyoruz.

Bu dijital çağda birçok kişilikle yaşıyoruz aslında. Bir kişi gibi görünsek de birçok kişilikten oluşuyoruz. Sanal ortamda birbirimize o kadar yaklaştık ki bir pop yıldızı veya televizyonlarda gördüğümüz kişiler gibi olma arzusu, onlar gibi davranma onlar gibi yaşama çabası kendi içimizde sanki çoklu bir kişilik oluşturdu. Kendimiz gibi olamadık ama herkes gibiyiz.

Sanal ortama yaklaşmamız bizi gözümüzün önündeki komşulardan uzaklaştırdı. Sadece ekranda gördüğümüz şeylere ah vah ediyor, çok yakınımızda insanlara duyarsızlaşıyoruz.

Artık çok tanrılı bir dine inanıyoruz. Herkes kendine göre uygun olana tapıyor. Bu dijital hayatın elbette iyi tarafları da var. Bilgiye çabuk ulaşıyoruz. Çabuk ulaştığımız için de çabuk tüketiyoruz. Bize dayatılan yaşam rehberlerini alma ve uygulama arzusu sonunda kendi kimliğimizden kopmayı da birlikte getiriyor.

Kendi kültürümüzden, inançlarımızdan, yemeklerimizden bile. Bu kadar bombanın altında hangi yöne bakacağımıza karar veremeyip içi boş bir şekilde oradan oraya savruluyoruz. Nerde kaldı cesaretimiz. Oysaki insan istişare yapan, tartışan, tartışarak güçlenen ve çözümler bulan bir varlık değil miydi? Ahlaki tutarlılığı öteleyip her alanda ahlaksızlığı düstur edindik. Ahlaki bir yozlaşmanın içindeyiz. Sorsan herkes aynı şeyi söylüyor ama kimse yapmıyor. Herkes karşı tarafı suçluyor.

Bilmek, sayfalarca kitap yalayıp yutmak, senin ne kadar âlim olduğunu göstermez. Hayatına ne kadarını geçirebilirsen o kadar biliyorsun demektir. Toplum olarak kendimize yeni bir din yarattık ve bu dine de bütün benliğimizle inandık. Adına da özgürlük dedik. Özgürlük adına toplumu hiçe sayarak sanal bir cennet bile var ettik.

Derdin görünür olmaksızın, sen kendini görmelisin. İnsan, hayatta kendisiyle vardır. Başkalarını taklit ederek değil. Başkalarını örnek alma, kendini tanı, olduğun gibi görün ve buna inan, çünkü dünyada senin gibisi yoktur. Parmak izimizden tutun vücudu-

muzdaki her zerreye kadar farklı olduğumuzu bilerek yaşamalıyız. Başkalarının hayatını taklit ederek ne kadar daha yaşayabiliriz ki?

Kişi kendinden uzaklaşınca dışardakilerle de iletişim kuramıyor. İnsan iletişimi kelimelerle değil duygularla kurar. Eğer duyguları (vicdanı) yoksa “mıış” gibi yapar. Kendisi olmayan başkası olur. İçi boş biri ancak içi boş, yol üzerindeki boş bir kovaya benzer. Yoldan gelen geçen içine bir şey atar, sonunda bir çöp kovalasına dönüşür. Mıış gibi yapmakla da kendimize yabancılaşır, başkalarını taklit ederiz. Bu da gerçek anlamda kimlik bunalımına sebep olur. Kendi kimliğimizi oluşturmazsak toplum bize bir kimlik oluşturur ve o gömleğin bizim vücudumuza olmadığını bile bile giyeriz. “İnsanların çoğu kez yanlış ve garip hareketlerde bulunmaları, benzemedikleri kimseleri taklit etmeye kalkışmalarından ileri gelir.” (A. Maurois)

Ne kadar çok gömlek giyersek bir bedende çok kafayla dolaşırız. Bir bedenün üzerinde birçok kafa ne demek, bi düşünelim? Her bir kafanın başka yöne çekmesi demek bedenün bir gün parçalanması demektir. Belki de psikolojik rahatsızlıkların sebebi budur. Kim bilir? “En kutsal görevinin farkında değilsin; insan olmak ve insan onurunu korumak. Bunun yerine beceriksizce bilgeleri ve hünerli bir şekilde haydutları taklit ediyorsun. Bu yüzden filmlerin ve radyo programların cinayetlerle dolu.” (Wilhelm Reich)

Bu hayata bir kere geldik. Kendimiz olmak için varız. Bırakın herkes ne yaparsa yapsın biz biz olalım. Bu hayatta kendin olmak, başkaları gibi davranmayı gerektirecek kadar fedakârlık gerektirmiyor. Taklit etmek zayıf iradelilerin işidir. Gerçekten sor kendine. Ne istiyorsun? Kurduğun sofrada yemek yemekle başkasının sofrasındaki artıkları yemek arasındaki farkı gör. Hayatını, o kırıntıları toplayarak geçirmek mi istiyorsun, yoksa mükellef sofralar mı hazırlamak istiyorsun? Hayat, tek kullanımlık verilen bir haktır. Bu hakkı nasıl kullanacağına karar ver.

ZİNDAN

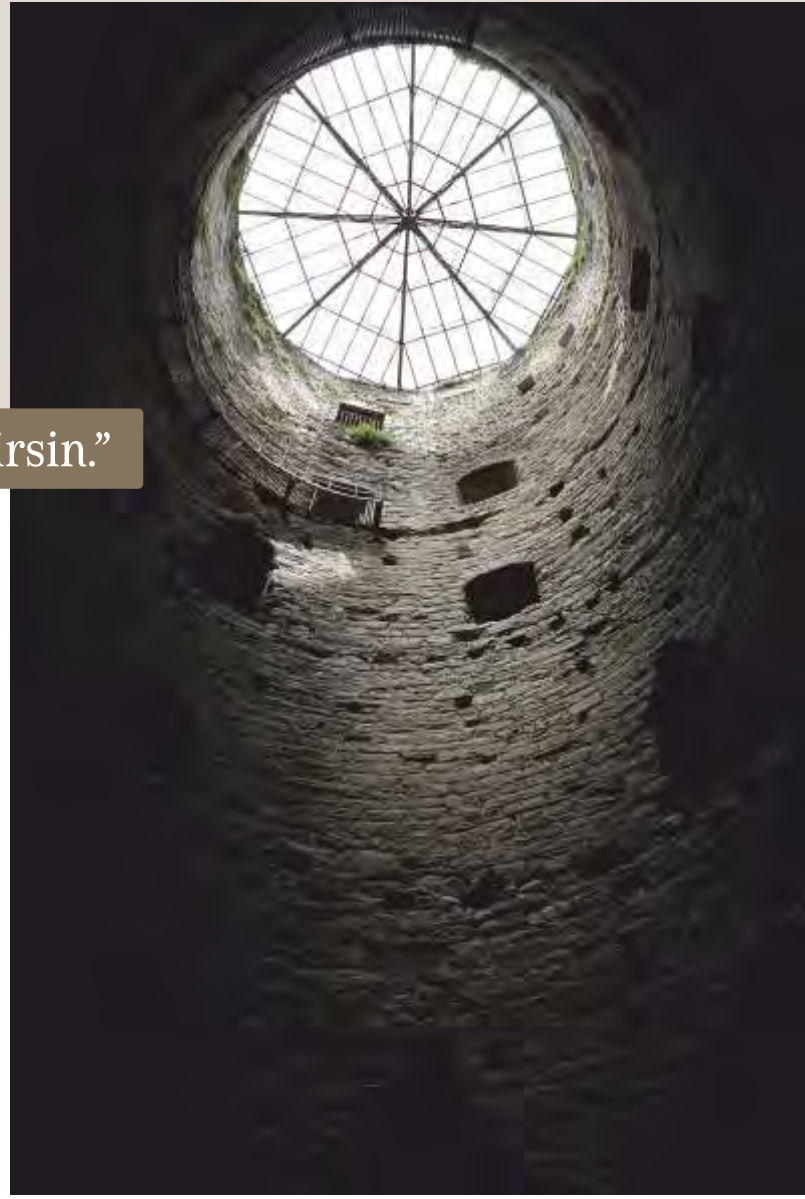
Gülcan Çakır

“Sen Zindanın Kadrini Ne Bilirsin.”

Karanlığın ne olduğunu, ne bilir insan ne de tanır karanlığı. Kuyu karanlıktır, Yusuf'u sarmıştır. Zindan karanlıktır, köle Yusuf'un kapısını sultanlığa açmıştır. Ama Hakkın dileği bu ya, bir var olan, bir yok olacaktır. Kuyu nerede, zindan nerede, saltanat nerede? Hani Yusuf, nerededir? Vücut denilen can evi, ölüm denilen depremle çökecektir de can nerede? Ya ben canı yitirdim ya canımı göreceğim gözüm kördür ya da ben belki kuyudayım. Bir sultana köle diye satılmayı beklediğim için karanlıkta, kendi zindanımdayım.

Ellili yaşların başındaydı Ünal. Ona göre bu yaşların kendisine getirdiği tek iyi şey, üç yaşındaki kızıydı. Lisansını tamamlamış bir oğuldan sonra yeniden baba olmak istemese de şimdilerde bu durumdan söz etmiyordu. Ücra bir köyde büyümüş, şehri ilk kez üniversiteyi kazandığında görmüştü. Zayıf bedenine, babasının bayramlık pantolonunu giymiş, bol gelen bel yerine takacak kemeri olmadığı için köşker ipi takmış, üstünü süveteriyle kapatmıştı. Yabancı hissederek saklanmasına rağmen bölümün önünde bekleyen genç kızın dikkatini çekmişti. Kız, acımayla karışık yürek çırpıntılarına karşı koyamayıp Ünal ile arkadaş olmuş, nihayet evlenmişlerdi. Birbirlerine baktıkça kalp atışlarının hızlanıp ağızlarının kuruduğu zamanlar çabuk geçmişti. Artık yan yana duramıyorlardı ama aralarındaki uzaklık, etraflarındaki kalabalığın durağı olmuştu.

Kalabalık yaşıyorlardı. Babası, adını ün alsın diyerek koyduğundan mıdır bilinmez, herkes kendisinden söz etsin istiyordu Ünal. Nasıl konuşulmak istediğini bilmiyordu. Namı yürüse yeterdi. Ziraat fakültesini bitirmiş, memuriyet istememiş, babası ile küçük zeytinliklerinde çalışmıştı. Çok kazanmış, hiç yetinmemişti. Aç uyuduğu zamanların korkusuyla barışamadığı için kimseyle paylaşmadan biriktirdiği parasının bir kısmıyla aldığı toprak parçası, kırkında şansını döndürmüş, iki dükkânı olmuştu. Sonra bir dükkân, bir dükkân daha... Orta direk bir ailenin, aylık kazancına denk gelen el yapımı kemer takıyordu artık. Köşker ipinin ne olduğunu bile unutmuştu.

Kafasına göre yaptığı zamları karşılayamayanları, türlü oyunlarla sokağa atıyordu. Her hafta gezdiği kiracıların yüzüne, sigarasının dumanını üflerken dünya bozuldu diye nutuklar çekiyor; insanlar boğazlarında düğüm olan çaresizlikleriyle onu dinliyorlardı. Herkes için durum böyle değildi tabii. Arkadaşı Tilki (adının ne olduğunu kendisi bile unutmuştu) sofralar kurduruyor, karşılığında ise hiçbir şey anlamadan dünyanın sırrını çözmüş gibi dinlediği sözlere, övgüler yağdırıyordu. Bir kere de Zeynep böyle dinlese ne iyi olur diyordu Ünal.

Zeynep, lisansının son döneminde iken tüm ailesini depremde yitirmiş, memleketinde duramamış, yollara düşmüştü. Yabancı olduğu şehirde, arkadaşının yardımıyla bir otelde kat hizmetlisi olarak çalışmaya başlamış, Ünal'ı da orada tanımıştı. Her kadın gibi bir kadındı. Ne yanağı aldı ne boyu fidan; ne kalesi vardı ne yükü mercan. O prenses değildi ama Ünal kendini kral ilan etmişti. Mesafesini korumaya çalışan kadının tedirgin halini sevmiş, ona yakın hissetmişti. Mademki kendisi yakın olmak

istiyordu, o halde kadın uzak duramazdı. Ancak işler düşündüğü gibi yürümemiş, evli bir insanla yaşanacak ilişkinin herkese zarar vereceği gerekçesiyle reddedilmişti. Bu tavrıyla gözünde hızla büyüyen Zeynep, “Evli olmasanız da sizinle olamayız” deyince aynı hızla küçülmüştü. Heyecandan soluğu kesilen adam gitmiş, öfkeden gözü dönen biri gelmişti. Hayali kaftanına sarmak için her işine taş koyduğu genç kadının, tek bir sözyle kendisini öldüreceğini nereden bilebilirdi.

Şehirde yaşamaya ikna edemediği babasını görmek için köyünün yolunu tutmuştu Ünal. Yol boyu uzayan deniz, hiç görmediği kadar güzel görünmüş, bir anlığına Zeynepi bile unutmuştu. Sahilde yalınayak yürüdü. Güneş, denizin mavisini kırmızıya boyamıştı. Birkaç adım ileride yaşlı bir adam gördü. Ürpermişti. Adam, ucuz kot pantolonunun paçasını ve üzerine giydiği eski, gri keten gömleğin kollarını katlamış, ellerini dizinde birleştirmiş, oturduğu yere kondurulmuş gibiydi. Çıplak ayaklarına kadar uzanan gri saçları; zayıf, ihtiyar yüzündeki bakışlarıyla Ünal'ı olduğu yere mıhlamıştı. İlkokuldayken, traktör altında ezilen annesinden korkmuştu ama o görüntü bile bu adamın bakışlarının yanında korku sayılmazdı. Yaşlı adam, insanı yatıştıran sesiyle “Hatırlayamadın galiba?” dedi. Ünal, başını iki yana salladı. Tanımadığından emindi. Adam doğrulmuş, nefesini duyuracak kadar yaklaşmıştı. Kulağına eğildi: “Hatırlatalım o zaman.” Ünal'ı bileğinden kavrayıp denize çekti. Yaşlı adam kaybolmuş, kendisiyse gizli bir elin iteklemesiyle denizin derinlerine inmişti. Suyun altı, üstü gibi değildi. Denizin de dağları, yolları, nehirleri, denizleri vardı. Geçtiği sokaklarda hiç hatırlamadığı yüzlerce Ünal görüyordu. Ömrü, denizin altında koca bir şehre dönmüş, kendisi ömrünün içinden geçiyordu. Daha derine indi. Deniz kırmızı kana boyandı. Kopmuş başların, bacakların, kolların içinden geçti. Bombaların, silahların seslerini duydu. Daha derine indi. Dağılmış her parça, İbrahim peygamberin her tepeden yanına çağırdığı kuşlar gibi ruhunu buluyor, tamam oluyordu. Baştan topuğa paramparça olmuş bir beden her parçası, gözünün önünde birleşip sahilde gördüğü yaşlı adama dönüştü. Ünal, boş gözlerle bakıyor, neyi hatırlaması gerektiğini bilmiyordu. Adam yürüdü. Bu kez ne “gel” dedi ne de bileğini kavradı ama boynunda saklı bir kement varmışçasına adama çekiliyordu. Bir sokakta durdular, küçük mavi evin penceresi aralandı. Bir kadın ağlıyordu. Ünal: “Zeynep” dedi “onu sevmiş-

tim.” “Sen kimseyi sevmedin” dedi adam. Ünalın kulağına, anlayamadığı bir şeyler fısıldadı. Deniz, sakladığı tüm sesleri duyurdu. O an sağır olmayı diledi ama eli yüreğinde, yüzünü Mevla'sına dönmüş yakaran Zeynep'in sesi yükseldi: “Hakkımı ondan sen al. Ben bittim.” Yaşlı adam: “Hatırlamazsın?” Dedi “çünkü insanın manasını hiç düşünmedin sen. Kimseyle sevinmedin, kimsenin yangınına su serpmedin, bir çocuğun elini hiç öpmedin.” Korkudan titriyordu Ünal “kimsin sen” dedi “bunları nereden biliyorsun?”

“Şehitliğine geldiğinde sen söyledin, unuttun mu? Basıp geçtiğin her yerdeyim ben. Bir bedenim yok, bir mezarım yok, bir unvanım yok. Zeynep, arınman için son şansındı ama sonun ne olduğunu, sen ne bilirsin.” Denizdeki gürültünün, kendi sesi olduğuna inanamıyordu. Yaşamı boyunca bu kadar konuşmuş muydu? Üstelik çoğu cümlenin hiçbir anlamı yoktu. Deniz sustu. Rengi karanlığa döndü. Derinlerinin aksine, denizin yüzeyi hala güneşin kızıl rengindeydi. Bilmeden ışığın ve karanlığın arasından geçmiş, aracının yanına gelmişti. Araç, uçurumdan yuvarlanmış, ters dönmüş ve ezilmişti. Şoför koltuğunda biri inliyordu. Eğilip baktığında delirdiğini düşündü. İnleyen, kendisiydi. Zeynep'e yaptıklarının, ömür bardağını taşıran son damla olduğunu hatırladı. Yaşlı adama baktı: “Bir adın bile yok mu?”

“Sen, Zindan diyebilirsin.”

“Gideceğim yer... Zindan mı?” Yaşlı adamın yüzünde acıyan bir gülümseme belirdi: “Sen zindanın kadrini ne bilirsin?”

Sonunda duası kabul olmuştu. Tüm şehir bir günlüğüne Ünal'ı konuştu.

Bizans İmparatoru I. JÜSTİNYENİN Urfa'yı İmarı

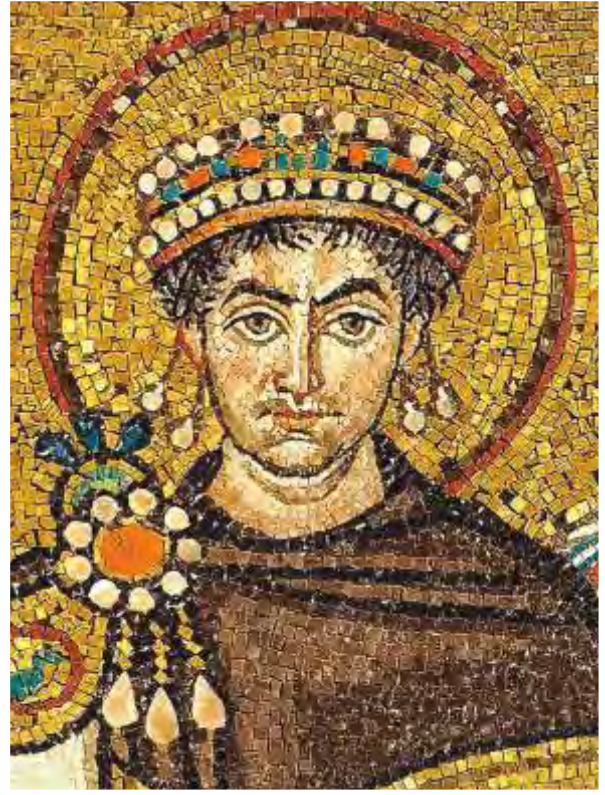
Selahattin E. Güler*

Roma İmparatorluğu 395 yılında Kavimler Göçü ile başlayan iç karışıklıklardan sonra 395 yılında Doğu Roma (Bizans) ve Batı Roma olmak üzere ikiye ayrılmıştı. Doğu Romanın başkenti Bizans (İstanbul) idi. O yıllarda Edessa adını taşıyan Urfa doğal olarak Bizans İmparatorluğunun hâkimiyet alanında kalmış oldu. Urfa'da ilki 395-609, ikincisi 628-639 ve üçüncüsü de 1031-1078 tarihlerinde olmak üzere toplamda üç ayrı Bizans dönemi yaşanmıştır. Konumuzu ilgilendiren olay ilk Bizans döneminde meydana gelmiştir.

Bu dönemin önemli olayları arasında şunları aktarabiliriz. M.S. 395 yılında Hunlara ait askeri bir birlik, Urfa'nın etrafındaki yerleşim alanlarını tahrip ve yağmasını tarih kroniklerinden öğreniyoruz. M.S. 413 yılındaki bir sel afeti yaşanmıştır. M.S. 494 yılında ilk olarak "Şark Çıbanı" vakası görülmüştür. Urfa, M.S. 499 yılında şiddetli bir zelzele ile sarsılmıştır. Hemn bir yıl sonra 500 yılında büyük bir çekirge afeti yaşanmış ve çekirgeler Urfa'yı istila etmiştir. M.S.501 yılında Urfa'da yerlerin buz tutmasından dolayı büyük bir kıtlık ve açlık yaşanmıştır. Bu felaket yetmezmiş gibi 503 yılında Sasani hükümdarı I. Kavad, Urfa önüne gelerek şehri kuşatmıştır. Bu kuşatma bitecekken bu sefer de

525 yılının Nisan ayındaki sel afetini görüyoruz. Urfa'da bütün tarihçilerin dördüncü sel afeti olarak kaydettiği bu afette dev gibi yükselen sular şehri doldurmuştu. Edessa kitabı yazarı Segal bu selle ilgili şöyle yazmıştı. "O vakit akşam olup halkın büyük bir kısmı uykuda, bir kısmı yemek başında ve diğer bir kısmı da hamamlarda bulunuyordu. Suyun basıncıyla parçalanan surlar ve en güzel binalar suda yüzüyordu." Kaynaklara göre Urfa'daki bu büyük afette 30 bin kişi hayatını kaybetmişti. Bu rakam o dönemde şehir nüfusunun üçte biri demektir. O sıralarda şehirde büyük bir nüfusun barındığı anlaşılıyor. Afetten sonra çıkan kaostan ve tartışmalardan dolayı şehrin papazı Asklepius ve valisi Antakya'ya kaçtılar.

Urfa'daki bu afet haberi İstanbul'a ulaştığında o sırada Bizans imparatorluğunun başında İmparator I. Justinus (M.S. 518-527) idi. Afet haberi tahttaki imparatorun pek ilgisini çekmedi ve zaten iki yıl sonra ölünce 527 yılında I. Justinianus (Jüstinyen) (527-565)

tahta geçti. İmparator sonraki günlerde İran'a sefere çıktığında Menbic (Bambyke-Hierapolis-Mabbog, şimdi Kuzey Suriyede Münbiç)ten geçer. Menbic Süryani toplumu lideri Papaz Yuhanna tarafından saygıyla karşılanır ve burada Theodora ile tanışan ve onun güzelliğinden etkilenen imparator onunla evlenmeye karar verir. Önceleri buna razı olmayan Theodoranın babası, imparatorun kızını inancında serbest bırakacağını taahhüt etmesi üzerine bu isteği kabul eder. Theodora 527 yılında imparatoriçelik tacı giyer ve 527-548 yılları arasında eşi ile birlikte hüküm sürer.

Aslen Menbiçli Süryani bir ailenin kızı olan Theodora'nın Urfa'da da akrabaları vardı ve bunlar da iki yıl önceki büyük sel baskınında büyük maddi ve can kayıpları vermişti. Theodora imparatoriçe olduktan sonra Urfa'nın yaşadığı büyük felaketi en ince detaylarına kadar imparatora anlattı ve şehre mutlaka yardımda bulunmasını istedi. Eşini çok seven imparator, onu kırmadı ve Urfa ile özellikle ilgilendi. Hemen şehrin imar edilerek ayağa kaldırılması ve yaralarının sarılması için gerekli emir ve talimatları verdi. Şehir içinden geçen ve taşarak maddi ve manevi kayıplara sebep olan Daysan (Skirtos, şimdi Karakoyun) Deresi'nin akış yönünü değiştirmek ve bir taşkın önleme seddi yapmak için Urfa'ya birçok mühendis, işçi ve yüklü miktarda para gönderdi. Birkaç yıl sürdüğü tahmin edilen faaliyetlerin sonunda dere yatağı hem genişletildi hem de şehrin batısından doğusuna doğru düz, daha sonra da güneye doğru bir akış istikameti verildi. Yani derenin suları şehrin etrafını dolaşarak gidecek ve şehre zarar vermeyecekti. Suyun dere yatağından geçişini kontrol altına alan ve afete dönüşmesini engelleyen büyük bir set de yapılmıştı. Bu seddin kalıntıları günümüze ulaşmıştır.

Beyaz Sükût

Şükran Taşdelen*

Güvercin kanadına tutunup
Uçuyor ruhum sükût içinde ötelere
Kirli dünyanızdan ellerimi yıkayıp
Yeşil yakuttan köşküme yol alıyorum
Cerahat akan yaşamı
Katil ruhlu gulyabanilere bırakıp
Bembeyaz bir nehirde paklanıp
Gümüşi ısıltılarla yükselen lahuti dağlar aşıp
Durulurum kıyılarında saf ve temiz yüreğimin.
Artık ne hüznün yoklar beni
Ne gecelerimi karanlık
Sevgiyle sarmalayan anacığımın koynunda
Sonsuza dek rahmete gark olurum.
Bu saadeti bahşedenin
Ortağı yok, olamaz da
Ruhuma şirk lekesi vurmadım dünyadayken de
Hasbunallahu ve Ni'mel Vekili
Vird edinmiştim her daim
Ondan başkasının merhameti yok bana gayrı...
Beyaz bir sükûtun içinde sarmalanarak
El Vedud'un nazarlarına
Mazhar olmanın mutluluğu içinde ruhum
Asumanda açılmış nurani çadırlarda
Seyreyliyorum acımasız katliamı...

Haliliye- Şanlıurfa Kız Lisesi - Tarih Öğr.

Kar Şiiri

Fatih Demirel

kar yağmaz ağar yeryüzüne
ağartır yerin yüzünü
duymak istersen
derinden hüznünü
bütün seslerin kısar sözünü
sükûtun korkmadığını
fısıldar kulaklarımıza
kar'ın rahmindedir bestesi
duyabilene aşk olsun

KUMBARAMDAKİ MEKTUPLAR

Zehra Sipek*

“
**Merhaba Öğretmenim,
bugün ortaokula
başladım.
Bizim köyden
ortaokula giden
ilk kız öğrenciyim
ve bu son olmayacak
biliyorum.
Sizin sayenizde...**

”

Soğuk ve yağmurlu bir kış günü... Yazdan kalan mavili lastik ayakkabılarımla okul yolundayım yine. Benim için okul; ayakkabılarıma dolan kumları çiğnerken çektiğim bir acıydı. Yine okul, ellerim ve ayaklarımdaki çatlakların rüzgâr tarafından kanatmasıyla eş değerd. Her gün geç kalırdım zaten. Çamurlu yolu geçip okula yakın köprüde beklerdim ilk ders zilini. Sonra sınıfa girer, ayakkabılarımla olağanüstü bir çabayla saklamaya çalışarak en arka sırada kendime yer bulurdum. Bu durum aylarca devam etti. Biraz var gibiydim sınıfta. Tahtaya yazılmış ve silgiyle hafifçe üzerinden geçilmiş bir yazı gibi... Aslında bunu ben istiyordum. Ellerim ve ayaklarım silinsin, görünmez olsun istiyordum.

Dört mevsimi aynı ayakkabı ile yürürdüm ayaklarım. Bir gün, yine zor bir yolculuktan sonra köprüyü geçmiş, sınıfa gelmişim. Arka sırada saklanmaya çalışırken yakaladı beni öğretmen. Önce tahtadaki yazıyı okumamı istedi. Orada yazılan harfleri okumak hiç gitmediğim bir yeri anlatmak gibiydi; okuyamadım. Ardından elime tebeşiri tutuşturdu ve kocaman kapkara tahta ile baş başa bıraktı beni. Yaz, dedi. İşte o zaman elime tebeşirin yakışmadığını gördüm.

Arkadaşlarımla kirli, kapkara ve soğuktan çatlamış ellerimi görmesi, öğretmenin elindeki sopadan daha korkunç gelmişti bana. Hiçbir harf yazamadan gözyaşları içinde geçtim yerime. Kendimi hiçbir yere ait hissetmiyordum. Evde görünmek, okulda ise görünmez olmak istiyordum ama tam tersi oluyordu hep. O günden sonra daima sustum. Bu suskunluk yirmi dokuz harfle ve binlerce kelime ile susmaktı.

Bütün bu olumsuzluklar yaşanırken hayatımda bir dönüm noktası yaşandı. Okula yeni bir öğretmen gelmişti. Bir Mayıs günü, doğum gününe yakın bir tarihte tanıştım yeni öğretmenimle. Omuzlarımda hissettiğim sıcaklığa doğru dönünce onun göz bebeklerinde gördüm kendimi. O güne kadar gördüğüm en tatlı şeye benziyordu gözleri. Bal gözleri ılık huzmeleri saçıyordu. Hiç ses çıkarmadan yanıma kadar gelmiş, beni ürkütmemeye çalışmıştı bal gözlü öğretmenim. Öğretmenimin konuştuğu dildeki birçok kelimenin anlamını bilmiyordum ama gözlerinden çıkan bütün anlamları okuyabilmişim. İşte o zaman ben, ilk defa kendimi ait hissettiğim bir yer bulmuştum. İyi ki geldin öğretmenim...

*Ceylanpınar Borsa İstanbul Ortaokulu Türkçe Öğrt.

O akşam, ateşin başında yemeğin pişmesini beklerken öğrendim ilk harfi. Ağabeyim ateşteki çubuklardan birini alarak yere çizmeye başladı ve ardından bana verdi çubuğu. Burada utanmak, saklanmak yoktu. Bütün dikkatimle öğreniyordum. Çardak kuşu gibi yuvamı rengârenk süslemeye başladım. Her gün ikişer, üçer harf taşıdım yuvama. Başka başka heyecanlarla diğer harfleri de öğrendim. Artık okulum, öğretmenim, sıram, masam hatta tahtam diyebiliyordum. Onları kendime ait hissedebiliyordum.

Okula erken gider, yanımda getirdiğim odunlarla sobayı yakar ve öğretmenimi beklerdim. O gün o da erken geldi. Kimsecikler yokken yakaladı beni.

- Sen benim üşümemi istemiyorsun, değil mi, dedi.

—Evet, öğretmenim, dedim. Ben de senin üşümene istemiyorum, dedi ve yanında getirdiği bir çift çorap ve ayakkabıyla ayaklarımı buluşturdu. Öğretmenim ayakkabılarımı kendi elleriyle giydirmişti o gün. Giydirmek sözcüğü anlamların ötesinde bir anlam kazanmıştı. Suskun bir çocuğun diline sözcük giydirmek, utanmasına sebep olan şey yerine mutluluk giydirmek gibiydi.

Artık her gece yere yüzükoyun uzanır, lambadaki alev sönene kadar ders çalışırdım. Öğretmenimin hediye ettiği kitapları okur, ertesi sabah bizi birbirimize bağlayan o köprüyü sıcacık adımlarla koşarak ona anlatırdım. Bu arada, öğretmenim gibi güzel yazı yazmaya başladım. Öğretmenim, teneffüslerde elime bir yazı verir, o yazıyı tahtaya yazmamı ister, karşıma geçip beni hayranlıkla izlerdi.

İlkokuldan sonra bir daha öğretmenimden haber alamadım. Tâ ki bir sabah telefon sesiyle uyandığım o güne kadar. Telefondaki kişi, kiralık ev ilanı için aradım, demişti. Telefondaki ses, cılız ve yorgun bir sese benziyordu. Alt katta kiralık bir evimiz daha vardı. Evi görmesi için onu bize davet ettim. Apartmanın bahçe kapısına vardığında onu hemen tanıdım. Ama o, yaşlılığın ve hastalığın vermiş olduğu bir yorgunlukla beni hiç tanımadı bile. Alt kattaki daireyi ona kiraladık. Eve taşındığı akşam çaya davet etti beni yeni ev sahibi olarak. Yanımda yıllarca yazıp kumbaramda sakladığım mektupları alarak gittim. Büyük bir heyecanla, kalbim yerinden fırlayacakmış gibi okumasını bekledim. Kâğıtları eline alarak titrek bir sesle okumaya başladı.

Birinci Mektup: Merhaba Öğretmenim, bugün ortaokula başladım. Bizim köyden ortaokula giden ilk kız öğrenciyim ve bu son olmayacak biliyorum. Sizin sayenizde...

Ne olduğunu anlamak için diğer kâğıdı aradı heyecanla.

İkinci Mektup: Öğretmenim bugün koşu yarışma-sında büyük bir farkla 1.oldum. Beni barıştırdığınız ayaklarımla tam olarak 1500 metre koştum...

İçimden acaba kaç kişiye ayakkabı aldı, beni tanıyabilecek mi diye düşünüyordum. O, bu hikâyenin devamını o kadar çok merak ediyordu ki titreyen elleriyle sıradaki kâğıdı da bulup okumaya başladı.

Üçüncü Mektup: Artık 8.sınıf öğrencisiyim, kalemi elime aldım sizden ve ağabeyimden öğrendiğim harflerden kelime, kelimelerden cümle kurdum ve ilk şiirimi yazdım yarışmada birinci oldum. Bu arada koşu yarışmalarından tam olarak 15 madalyam ve 2 kupam var.

Bir yandan bana bakıp beni tanımaya çalışıyor, bir yandan da elindeki kâğıtları merak içinde okuyordu. Sıradaki mektupla devam etti.

Dördüncü Mektup: İl merkezinde çok güzel bir lise kazandım. İstiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy için düzenlenen kompozisyon yarışmasını yine bana öğrettiğiniz altın değerindeki harflerle kazandım. Size söz verdiğim gibi her zaman örnek bir öğrenci oldum.

Öğretmenim, ara vermeden diğerini okumaya başladı. Ben ise o anları yeniden tekrar tekrar yaşıyordum...

Beşinci Mektup: Ben Türkçe öğretmeniyim, artık yüzlerce gözün yuvasına sevgi ile buyur ettiği Türkçe Öğretmeni. Bütün bu güzel hatıralarımı kumbaramda biriktirdim sizin için. Çocukluğumda, gençliğimde, şimdiki zamanımda, öğrencilerimin yırtık ayakkabılarında hep sizi gördüm. Öğrencilerimin sağlam adımlarla okula gelmesi ve yirmi dokuz harfin renk verdiği ses bayrağımızı korumaya adadım ömrümün geri kalanını...

Son mektup; gözyaşlarıyla iyice ıslanmaya, bazı harfler ise silinmeye başlamıştı. Kalbimin göğüs kafesine sığmadığı o anlarda koşup bal gözlü öğretmenime sınıksız sarıldım. O da hasretle bağrına bastı beni. Yıllar önce hissettiğim o sıcaklık vardı yine gözlerinde. Gözyaşlarımla iyice ıslanan avuçlarımdaki son mektubu uzattım öğretmenime.

Peki, neydi yuva? Harflerin dilinde çocuğa kelimeler vermektir belki... Belki de kelimeleri cümlelere çevirme kabiliyetiydi... Minik bir yüreğin diliyle barışmaktı kimi kavramlarla. Çıplak ayakları temiz yollara yönlendirmektir. Ya da son aşamada sıcak bir çayın eşliğinde barışılan kelimelerle sohbet etmektir...

Ben Ümmetin Kardeşiyim

Ahmet Alpak*

Ben mavinin kıyısıyım,
Henüz denize girmemiş yavrularım,
Topyekun bir mücadeledeyim,
Hepsi yarınlarım için.

Ben öksüzler yurduyım,
Ta ezelden beri başımı eğmedim,
Var olmaya çalışıyorum,
Ağlayan annelerim için.

Ben yalnızların haykırışıyım,
Yıkıntılar, enkazlar içindeyim
Coğrafyamdan akar gözyaşlarım
Onurlu yaşam için.

Ben ümmetin küçük yavrusuyum,
Ağlarım duymazlar sesimi,
Hep bir kavgadayım
Öksüzlerim yetimlerim için.

Ben suskun vicdanların sesiyim,
Ben mücadelenin kendisiyim,
Ben Çanakkalenin kardeşiyim,
Ben yokluk içinde var olmaya çalışan
Ümmetin kardeşiyim.
Ben ümmetin kardeşiyim.

*Eyyübiye- Umuroba İlk/Ortaokulu Müdürü

GAZEL

Murat Sezer*

Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün

Damarlarımda akan kan değil yâr bil ki sevdândır
Elin yâreme merhem âb-ı lebin derde dermandır

Senin derdine düşmek âb-ı kevserle yıkanmaktır
Yüreğim cennet-i âşk yâr da kapısında rıdvandır

Tasavvuf ehli der cihânda insan zıll-ı haktandır
Hâşâ duysun cihân o yâr ki nûr-ı suret-i rabdır

Gönül hakkın diyârının usanmaz bir revânıdır
Bu yol hakkın yolu yâr gönle eşlik eyler kervandır

A yârim sanma garip Sâkîye yaptıklarım haktır
Murâd gelir geçer bâkî kalan bir tek yüce rabdır

*Viranşehir MESEM-Türk Dili ve Edb. Öğrt.

TIRAŞ

Mehmet Sarmış

Babasının, "Dünya kötü oğlum, eve erken gel." demesine ve sık sık uyarmasına rağmen Mustafa eve geç gelmeye devam ediyordu. Nihayet biraz da kızarak onunla yazılı bir anlaşma yaptı. Bundan sonra üç gün daha geç kaldığı takdirde o çok sevdiği saçlarını üç numara tıraş edecekti. Mustafa kabul etti ve anlaşmayı imzaladı.

Bir süre iyi gitti. Eve erken geliyor, babasının çok önem verdiği akşam yemeğinde ailesi ile beraber oluyordu. Önceleri kendisinin de hoşuna gidiyordu. Ama bir süre sonra sıkılmaya başladı. Arkadaşları önceleri olduğu gibi alıkoymaya çalışıyorlardı. "Bana saçlarımı kestireceksiniz oğlum. Babam çok kararlıdır, geç kalırsam saçlarım gider." deyip bir süre direndi.

Ama nihayet bir gün ısrarlara dayanamadı ve geç kaldı. Akşam çökmüş, karanlık bastırmıştı. "Eve gitsem babam beni kesin berbere gönderir. Üstelik bir sürü de azar ışıtır, nasihat dinlerim. En iyisi kendi cezamı kendim vereyim." diyerek berbere gitti. "Üç numara" dedi. Her tıraş olduğunda üç beş kılın bile hesabını yapan Mustafa'nın bu isteği berberi çok şaşırtmıştı. Sebebini sordu. Mustafa anlatınca da biraz tebessüm biraz da karamsar duygular içinde makineyi güzelim saçların köküne vurdu.

On dakika sonra Mustafa'nın kafası küçücük kalmış, çocukluktan kalan yara izleri açığa çıkmıştı. O zamana kadar bunu bir çeşit oyun gibi gören, hatta belki ilginç olur, daha çok dikkat çekerim diye içten içe isteyen Mustafa, gördüğü manzara karşısında adeta neye uğradığını şaşırılmıştı. Askerden yeni gelmiş veya cezaevinden yeni çıkmış veya ağır bir hastalıktan henüz kalkmış gibi, ezik, zavallı bir görüntü. Çoktandır hissetmediği bir hüznün çöktü içine, boğazı düğümlendi, dokunsan ağlayacaktı nerdeyse.

İyi ki hava karanlıktı. Kimselere görünmemeye çalışarak hızla eve ulaştı. Kapıyı açan annesine bir şey demeden odasına geçti. Canı yemek yemeyi de, kimseyle konuşmayı da istemiyordu.

Biraz sonra babası geldi yanına. "Ne yaptın oğlum?" diyerek boynuna sarıldı. "Keşke eve gelseydin önce. Ben gene de kestirmezdim, bir yolunu bulurduk." O da hüznülenmişti. Teselli etmeye çalıştı. "Fena da olmamışsın, aslan gibi asker olmuşsun." diyor tıraşlı başını okşayıp duruyordu. Mustafa az önce kızdığı babasına şimdi kızıyamıyordu. Hatta kendini unutup o babasını teselli etmek istedi. Adam kalkıp giderken bir hayli üzgündü.

Az sonra arkadaşı aradı. "Ne oldu Mustafa tıraş işi?" diye sordu. Mustafa anlattı olanı biteni. Arkasından "Yarın okula gelmesem mi?" diye sordu. İtiraz etti arkadaşı, "Lan oğlum ne zamana kadar gelmeyeceksin? Bir gün gelmeyince saç mı çıkacak? Takma kafanı, mutlaka gel, yarın görüşürüz."

Ertesi gün utana sıkıla gitti Mustafa. En yakın üç arkadaşı kapıda karşıladı kendisini. Gözlerine inanamadı. Üçünün de başı üç numara tıraşlıydı. "Seni yalnız bırakmak istemedik." dedi Hayati. "Anca beraber kanca beraber. Kim ne diyecekse hepimize desin."

Mustafa bir anda unuttu saçlarının üzüntüsünü. Böyle arkadaşları var diye gurur duydu. Sevinç ve mutlulukla doldu yüreği.

YOKLUĞUN VARLIĞA MÜBADELESİ

Fatma Aslan*

Martılar, gökyüzünde belli belirsiz salınırken yolcuların attığı simitleri iştahla yiyip yol alıyordu semaya doğru. Fakat o yoktu. Yollar, taşlar aynıydı. Kaldırımlar yine bozuk, parkeler yine kırık. Sultanahmet meydanındaydım, camilerden okunan ezanı sela diye dinliyordum sırtı kırık bankta otururken. Çünkü o yoktu.

Hayat, aynı minvalde akıp giderken rüzgâr esmeyi unutmamış. Ekinler, boy boy ürün verirken zaman sarmalı içinde eritiyordu hatıralarımı. Döndükçe yere kırıntılar savuruyor ve karıncalar bir bir kemiriyordu mazimi. Böylece o, yok oluyordu benliğimde. Benliğim yok oluyordu. Tramvay düdüğü, vapur kuyruğu, deniz istilasını geri gelmesi güç hafızamı didiklemekten başka işe yaramıyordu. Yokuş aşağı yuvarlanıp ve yokuş yukarı tırmanıp Gülhane çemberinde dolanırken ceviz ağacının gölgesinden gayri hiçbir şey yoktu. Çünkü o yoktu.

Varken gezegenin dolmayan boşluğuna inat, yerkürenin bitmeyen sonsuzluğuna inat tam yerine oturan milimetrik hesaplarla boşluk bırakmayan büyüklükteydi. Evren kadardı. Yedikule zindanlarına hapsedilmiş yaşanmışlıkları salıvermenin bir anlamı olmayacaktı. Kilit tutmaz koridorlarda hakikati ararken küflendi duygularım. Hakikat perdeliydi. Ben ise belli belirsiz. Perdeler çekilmiş, ışıklar sönmüştü. Görülmeye değer ne varsa bir bir gizlenmişti. Ve ben aramaktan yorulmuş bitap bir halde kıvrılıverdim hazirenin yamacında uyuyan kedinin yanına. Ben

“
Ben yürüyünce dünya duruyor,
dünya durunca da ben yürüyordum.
”

vardım, kedi vardı. Bir de altında yatanların ismiyle müsemma mezar taşları. Fakat o yoktu.

Dillerini anlamasam da dünyanın yanından geçiyordum Çemberlitaş yollarında. Ben yürüyünce dünya duruyor, dünya durunca da ben yürüyordum. Ayaklar ve başlar hareket ettikçe bin bir çeşit sesler dolaşıyordu sokakta. Her renkten ve her ırktan... Dünya dolaşıyordu, Çemberlitaş'ta. Herkesler vardı. Ama o yoktu.

Yokluğuna alıştığımı fark ettiğim an, aramanın aklıma hiç gelmediği andı. Evren kadar değildi artık. Yüreğim evreni içine almıştı. Geçmez sandığım acıların bir nihayetinin olduğunu anladığımda büyümüştüm. Zindanların kilidi elimde, ayaklarımın boyunduruğu kalbimdeydi. Aklımla kalbimin biz olduğunu fark ettiğimde; parmaklarımın ucuna hâkim olan da bendim, göz kapaklarını istemle açıp kapatan da. Onulmaz dediğim yaralara devâ bulan da bendim. Atılan oklara kalkan olan da. İstemediğim kaldırımlara kafa tutan da bendim. Rüzgâra karşı arkasını dönen de. Çok büyüttüğüm yokluk meselesini avucumun arasına sıkıştıran da bendim. Ama o yoktu, demeyi unutan da. Böylece artık o, gerçekten yoktu.

*Hacı Eyyüp Koç Ortaokulu - Türkçe Öğretmeni

Tesir-i Nazar

Ahmet Mücahit Belet*

Nazarın üstüme denk düştüğü an sevgili
Sinemde saklanmış bir volkan tutuşuverdi
Bakıyorken topraktan kahve yekta gözlerin
Zaptı mümkün olmayan bir aşk patlayıverdi

Gül cemalin ile şereflendi gönül tahtım
Gözlerinin nuru ile karayken aklaştım
Savurdu rüzgâr zülfünü öldüm de uyandım
Huzura erişti bir demde isyankâr canım

Ey canrübâ, esirgeme gözlerini benden
Letâfete erişti her zerrem gözlerinden
İbrahim gibi ateşe düştüm yükseklerden
Fuzuli sanma aşkımı zaruri nefesten

Nice Leylalar nice Mecnunlar geldi geçti
Bezm-i aşkta senin de ismin benimle geçti
Ezelde ismin ruhuma harf harf nakşedildi
Fani sanma bu aşkı ebedidir ebedi

*Eyyübiye Anadolu Lisesi 12-A-Eyyübiye/Şanlıurfa

NOKSAN

Ebru Subaşı Kırıkçı*

Gecenin dilinden anlar mısın Tena?
Duyar mısın sessiz haykırışları?
Aşığın vaatleri çok olur,
İnanır mısın vaat dolu yarınlara...
Muhteşemdir güneşin doğuşu gözlerinde,
Ve eşsiz bir türküdür yakamoz teninde.
Uzak diyarların kokusu siner özlemine,
Sonra ağır bir sancı oturur kalbin en ücra köşesine.
Gayya kuyuları sığınak olur,
Hasretse sağanak...
Ansızın hikaye olur gözlerin geceme,
Ben ise âma...
Ne kadar eksilirsem eksileyim,
Şu dar-ı dünyada,
Gocunmam noksanlıktan,
İçimi varlığın kuşatıyorsa...

*Haliliye- Bahçelievler Ortaokulu
Din Kültürü Öğrt.

GURBET ODASI

Yunus Emre Aşık

Kulağımı adım sesleri doldururdu,
Yüreğimi adın,
Burnumu haram bir bira kokusu,
Gözlerimi fani denebilecek anca mutluluklar,
Ellerimi kalemim doldururdu yazmaya beyaza,
Düşündürür insanın çıkıverdi mi, tek başına ayaza.
İçten bir secde fırsatı,
Şu gurbet dedikleri,
Nedir gayrı insanın başka bekledikleri
Oda soğuk, göz yaş, kalpte özlem, dol taş.
Halık rızkımı gönderir, bir tabakta bir aş.
Farklılık olsun dolaş, ezan yoktur göklerde,
Alıştık yavaş yavaş, varız yokuz dillerde.
Kardeşim uzamış, filanca ev almış, hocam ders yapmış,
Uğraşlarım var benim.
Çalışırken dersime, sevdiklerim var benim.
Suyla farklı halleri, dilleri, gönülleri,
Daha farklı anladım, ayları ve günleri.
Var mı sahip gözlere, ana gibi gözleyenleri,
Var mı yer duada, ana özleyenleri?
Bir kahkaha geldi uzaktan kulağıma,
Kim güldü, neye bu gülüş?

Ebru: Osman Eren Azlal
Karaköprü - Abdulselam Halat Ortaokulu 6/D

ÖZGÜR YILKI ATLARI

Bedran Yoldaş

Başıboş yıldı atları gibi özgür olmak
Yamaçtan yamaca, uçsuz bozkırlarda
Koşmak, yelesi çayıra dek
Dere tepe ova bayır hep koşmak
Ve yalnız, yapayalnız

Karanlık yıldızlar saf tuttu
Yüreğimin karanlık köşesinde
Muhatap sensizlik içinde bir hiç
Eylül gizlidir içimizde gülünce geçecek

Karamsar boranlar sırt sırta kışnemeler
Bir ahın efsunlu kapısında sırlar
Gizemli kelimeler uçuşmakta
Dere tepe yalnız ve yapayalnız
Tebessüm gözlere yansıyınca geçecek

Geceye acılar düştü bağı yanık
Kılıç gibi keskin sirke küpü
Kin ve nefret düşünce kalbe
Ne saygı kalır ne de himmet
Binbir yıllık dostluklar
Bir anda yıkılır
İyilik kalpte körelince
Sonsuzluk içinde yıldı atları
Özgürce koşar yalnız yapayalnız

Mevsimlerden Hazan

Ahmet Memek*

Elinde fırçası, sarıya boyar
Görünmez bir el, yeşilden kalanları.
Yapraklar düşer fırçanın her salınışıyla,
Rutubet kokan toprağın bağına.
Hemhal olur can, cananıyla,
Yeniden bir varoluşun kapısında.
Siyah-beyaz bir akşamüstü,
Bağ bozumundan kalan üzüm salkımları,
Boğazındadır kuşların son azıkları.
Sessizce, kanat çırparken uzun yolculuklara
Giderken silinirler derin enginlerde.
Kızıla boyanır ufuk, hüznü bir gelin gibi.
Dilem nevalar tükenir vedaların ardı sıra,
Ağustos prensesinin hüznü son resitali.
Karıncalar sırtlamış son yüklerini;
Bu kadar mı acıklı ayrılık melodileri?
Dağlar toparlar yeşilden eteklerini,
Yavaşça giyerken sarı bir fistanı
Hissedilir hazin o yolculuğun telaşı.
Havin toparlanırken
Göğsünde gizlediği bir demet hüznü,
Terk etmeye hazırlanır sevgilisini.
Umutsuz hastalık sarmış dört yanı,
Her yer gurbet, her yer ayrılık.
Allar, yeşiller, pembeler kuşanmış gider,
Sarar âlemi hüznü bir renksizlik.
Yeniden kavuşmalarda baskın bir ümitsizlik,
Elde kalan sadece yalnızlık.
Bir o kadar hazan ve hüznü.

*Haliliye - Şehit Mustafa Çiftçi İlkokulu Müdürü

KIBLEM SİYAH GECEYE

Erengül Şeker*

Dünyanın bir köyünde ama kendi dünyasında, yaşayıp giderken en duru hallerle, sebeplerden bir sebep onu da köyden indirmiş şehre. Ve Aişe Nine, başlamış adını bilmediği meçhul bir serüvene!

Yeni evlenen geliniyle birlikte oturduğu, şehirdeki yeni evinde yalnız olduğu birgün, fırına kendisinin gitmesi gerekmiş. Gerekmiş ama ne bilsindi buraları? Hadi fırının yeri belliydi, sorarak giderdi de dönerken evini nasıl bulacaktı ya? Nihayet ışıldamış gözleri. Uzunca bir ip belirmiş ellerinde. İpin bir ucunu kapıya bağlayarak devam etmiş yoluna. Yürüdükçe açmış ipini kendisiyle. Dönerken de tekrar sara sara giderim evime, demiş. Ne de olsa ucu kapıma bağlı ya bu ip götürür beni evime, demiş. Ekmeğini alınca geri dönmek için ipini sarmaya başlamış tekrar ama kalmasın mı öylece orta yerde! Korktuğu başına gelmiş işte. Daha etrafa bakınırken bir kadın görmüş onu. “Niye bekliyorsun böyle teyze, n'oldu?” diye sorunca kadın, Aişe Nine biçare bakmış kadının yüzüne: Yaramaz çocuklar işte! Görüyor musun yaptıklarını? İpimi kesmişler orta yerden. Ben şimdi nasıl bulacağım evimi? deyip anlatmış hadisenin aslını. Zavallı Aişe Nine! O zamanlar imkân vardı da o mu konum atmadı tanıdıklarına? Cep telefonu vardı da birilerini mi aramadı, navigasyonu mu açmadı? Ne yapsaydı... Gülmekten kırılan kadın “Ben sizin evinizi tanıyorum teyze, komşunuzum. Gel götürüyüm seni evine.” deyip Aişe nineyi evine götürmüştü.

Birgün de öğle namazına durmuş Aişe Nine. Niyet etmiş duyulacak bir sesle: “Yüzüm kibleye, kiblem siyah geceye...” Annesinin bu ezberden niyetini duyunca gülererek atılmış kızı: “Anne valla siyah gece değil, güneş tam da tepede!” demiş. Sinirlenen Aişe Nine: “Hadi ordan, sen mi öğreteceksin bana niyet etmeyi? Git işine bak sen, karışma namazıma.” deyivermiş öfkeyle.

Aişe Nine okuma-yazmayı bilmediği gibi dini bir eğitim de alamadığından, namaz kılmayı da tam anlamıyla bilmezmiş. Kaç rekât namaz kılması gerektiğini bilmediğinden de yorulana kadar kılarmış namazını. Sonra bir Ramazan ayında, son iftarda, akşam namazında secdedeyken başı, ruhu göçmüş ebedi mekânına. Torunu koşmuş babasına: Baba baksana ninem uyumuş secdede, artık yorulmuş herhalde!..

Eğilip baktı babası. “Evet yorulmuş kızım. Yorulunca biter onun namazı. Dünyanın kargaşası belini bükmüştü. Ninen artık çok yorulmuştu...” dedi gözyaşlarını silerek. (Yüzü kibleye, kiblesi simsiyah geceli Kâbe'ye doğruymuş, Aişe Nine'nin... 1984-Şanlıurfa)...

* Haliliye - Hüsnü M. Özyeğin Ortaokulu - Mat. Öğrt.

ŞEHRE VARILACAK BİR SÜRE SONRA

Adnan Semih Dumlupınar

Yılların yollara küskün sesi
Bir çocuk, mescit yolunda bazen
Koşar adım zeytin ağaçları arasında
Tam ortasında bir sebil çınarın
Mermer taşı, kayısı ağacı altında tutulmaya gebe sözler
Nerede uzaklıkların kızgın tablosu
Köşesi kırık, içi geçmiş bir yeşil şimdi
Yılların yollara dargın yüzü
Sarı savruk, binlerce yılın yankısı, renklerin ısınmış eli
Sabah kıraati, çınarın uyuz gölgesi, atların kışnemeleri serinliğinde
Şehrin o yaban kargaşası mı epey sonra inecek dibimize
Sabah bereketi denir, buğulu camlar, ellerin ısınmaya dirayeti
Hızla çekilen küfeler, süzgün ateş uzakta, işlerin bitmemeye nazı
Suyunu içtik bir köşede, sabahın gergin huzmelerinden
Yollar ve yılların sözleri şaşkın
Yılğın omuzlar, titrek sözlerin eşliğinde biteviye hırsımız vardı
Geceye doğru gülümseyen ferah bir taşlık
Unutulan neydi dersin isimler mi dikiz aynasından yansıyan
Nehrin kirli suyuymdu yeşile çalan, utanmaz yel nerede
Menekşelerin boğucu sesleri sıyrıldı uslardan
Kazanılan üç beş kuruşa tamah
Gerinerek yürümekten imtina edecektik
Gülüşler, bize rüzgârın tavrı gibi sert bir mizacı tanıttı
Menekşelerin en güzeli, sokaktan geçer
Koca bir kuyu içinde, akmayan zamanın kesik sesi
Kapılar açılsın, yollar ve yılların küflü tadından geçip
Kapılar açılsın, şehrin ışıkları dinsin

Karaköprü Necip Fazıl Kısakürek
Fen Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı. Öğrt.

İklimlerime SOĞUK VURDU

Mehmet Acioğlu

gün yine başladı ve uzun
gün karanlık, gün kan kokuyor
sere serpe uzanmış yatıyor
ince bedenler sessiz
yükseliyor siren sesleri
yanan çocuk yüzlerinde

mavi bir düşe yaslanmadı bu şehir
oldu olalı baharında hüznün ve acı
sarılmak isterken doğan güneşe
yıkıntıların altında kaldı ince yürekler
duvara gömülmüş bir pencerenin yanında
dillerden düşmeyen ağıtlar var
bir ananın titrek dudaklarında
ellerinde biriken gözyaşlarıyla
kan bulutu yüzlerinde bir telaş
bir intikam ateşi yükseliyor
gerginleşen gözlerinde
ölüme meydan okuyor
zulme karşı direniyor
bu şehir düşmez diyor

tutulsun o zalimin dili
çıgliklar sarmışsa bu şehrin üstünü
tutulmuş güneş
gökyüzünde kan bulutları çarpışır durur
sağanak yağış halinde yağar ölüm
güneş doğmaktan korkar
barış rüzgarları suskun
yavaş yavaş yanıyor bu kent
duvarlarında taze ölüm kokusu
yaşam gelgitlere gebe
bahar yağmurlarına karışmış zulüm
yağıyor ince ince
dünya suskun soğuk bir mezar gibi
izliyor canlı bir belgeseli
çıgliklar sağır ederken kulakları
kıraç topraklara gömmüşüz başımızı

baharına poyraz vurmuş bu şehrin
düşerken boş sokaklara umutlar
kanatır yüreğimi
cana düşen her ölüm
iklimlerime soğuk vurur
kan damlar çıgliklarıma
sarmışken her yanı zehir yüklü bulutlar
nasıl iyi olabilirim
ateş yağmuruna tutulmuşken yüreğim
yürüyen bir gölgeye benzer ölüm
bu şehrin dar sokaklarında
koku vermez oldu güller
titreyen yapraklarında
çocuk çıglikları asılı
artık çöl yatağına sığmıyor gözyaşları
cinnet geçiriyor güneş
alabildiğine basmış sığacı
kan çanağına dönmüş sokaklarda
bağırsam duyulur mu sesim
gök kubbe çöker mi zalimin başına
bir nefes olabilmek için ömrünüze
avuclarımdaki göz yaşlarımı içiyorum
acınızı yüreğimde hissetmek için

ÜÇ ZAMAN İKİ YAŞAM

Ferhat Nitin*

Çatlak sesli zaman birikirken avuçlarında
bugünü tanımlayacak renklerden bir habersin.
Bu yüzden anıları kırdın çoğu kez
Hem güçlü hem sahtekâr kelimelere boyun eğerek.

Her şeyin bir yere kadar olduğu gün
bir uca savrulmuş yaşam
ağır bir bakışın ötesinde yorgun.

Kenetlendin sonra
belli olmayan bir tarafta
yüzün sorularla nedensiz geçen şehrin korkak bir güvercinine yuva.

Dünyanda ülke dışına çıkacak aşk sözcükleri tanımsızdı bu yüzden.
Zamanın ilişemediği kurşuna dizilen kahraman kalk!
Rüyan bitmeden dolunayın tepesinde düğün günüdür bugün.

Ateş böceklerinin zaferinde yürünen kıvrımlı yolda
ters ışıkla gölgene hapis olur yaşam
ve unutulur nihayet söylencelerinde
omzunun üzerinden boşluğa geçen zaman.

*Hilvan-Gölcük İmam Hatip Ortaokulu Türkçe Öğrt.

Fotoğraf: Yasin Mortaş

Gölce Kızın Rüyası

Halil Manuş*

Günler günleri, aylar ayları kovalamış o her tarafı beyaza bürüyen karlar erimiş, baharın gelişi hissedilir olmuştu.

Ağaçlar yeşillenmeye başlamış, güneş iyiden iyiye havayı ısıtır olmuştu.

Kuşların cıvıltı sesleri ortalığı kaplarken, kulaklara bir müzik ezgisi gibi geliyordu.

Kuşlar aynı zamanda kendi müzikleri eşliğinde bir daldan diğer dala konarak gösteri yapıyorlardı.

Gölce, hafta sonunu ipe çekiyor, daha çabuk gelsin istiyordu.

Annesi Gölce ile ağabeyi Ozan hafta sonları dedelerini ve anneannelerini görmeye götürüyordu.

Bekledikleri o gün gelmişti. Annelerinin: “Hazırlanın çocuklar, birazdan çıkarız” sözü ile Gölce, bir çantaya oyuncak bebeklerini doldururken ağabeyi Ozan ise önceki oyuncak arabalarından farklı olarak, babasının en son aldığı sarı oyuncak arabayı elinde tutuyordu.

Dedeleri altmış yaşını çoktan geçmiş, saçlarına karlar yağmış olduğu halde emekli olacağı günlerin de gelmesini bekliyor, hemen hemen her gün, gün sayıyor, o günler için hafta sonlarını torunları ile geçirmekten büyük zevk alıyordu.

Gölce dedesi ile önce saklambaç oynar, sonrasında çantasında getirdiği oyuncak bebekler ile evcilik oynardı.

Ozan nedense saklambaç oynamaktan zevk almaz, daha çok arabalar ile oynamayı severdi. Dedesine elinde tuttuğu sarı arabayı gösterip, uzun uzadıya özelliklerini anlatıyordu.

Dedesi sanki o güne kadar hiçbir oyuncak araba görmemiş gibi meraklanıyor, araba hakkında değişik sorular soruyordu.

Ozan dedesinden sorular geldikçe sarı arabasının özelliklerini daha bir heyecanla anlatıyordu.

Oyun faslı bitmişti.

Gölce dedesinden bir hikâye anlatmasını istemişti.

Dedesi şair ruhlu olup şiirle içli dışlı olduğundan, hikâyeler anlatırken bile aralara şiirler serpiştirmeden edemezdi. Bazen bilmece sormak ister, bilmece-leri bile şiir ile sorardı.

Bu seferki hikâyesinde uçuşan kuşlardan, vızıldayan arılara kadar; zıp zıp zıplayan sincaptan, pır pır kanat çırpın kelebeğe kadar pek çok hayvan vardı. Tabi hayvanları dahi şiir dili ile konuşturuyordu. Bu da Gölcenin çok hoşuna gidiyordu.

Zaman su gibi akmış, Gölcenin uyku vakti gelmişti. Yatağa girer girmez gözlerini kapatmış ve derin bir uykuya dalmıştı.

Uykuda mı uyanık mı pek bilemese de, dedesinin anlattığı hikâyedeki kuşlar, kelebekler, arılar aklından hiç çıkmıyor, sanki birazdan hepsini görecekmiş gibi hissediyordu.

Ne olmuş, nasıl olmuş bilinmez ama ne olduysa Gölce uyurken olmuştu.

Gözleri kapalı olduğu halde evin içini görüyor, dışarıdan gelen sesleri duyuyordu.

Kuşlar ötüşüyor, yapraklar hışırlar hışırlar ses veriyor, sanki Gölceyi çağırıyorlardı.

Gölce yatağından kalktı, doğruca pencereye varıp dışarıyı seyretebeye başladı.

Dedesinin şiirlerinden etkilenmiş olmalı ki, dışarıda gördüğü manzara karşısında dilinden şu sözler dökülüyordu.

*Karaköprü Ortaokulu MÜd. Yrd.

Pencereden bakarken
Seyre daldım serçeyi
Mutluluktan uçarken
“Öğret” dedim her şeyi

Bu sözler kendisinin de hoşuna gitmiş, keşke serçe de benim gibi konuşsa diye içinden geçirmişti.

Serçe bir daldan diğer bir dala konuyor, her sığırayıp konmasından sonra dönüp Gülceye bakıyor, sonra tekrar başka bir dala konuyordu.

O ara bir ses duyuldu. Bu ses serçenin sesiydi. Evet, yanlış duymadınız serçe konuşuyor ve Gülceye şöyle sesleniyordu:

Serçe dedi cik cik cik
Benim gövdem minicik
Rabbim böyle yaratmış
Ben özelim, biricik

O an Gülcede ki mutluluk tarif edilemezdi.

Birden aklına bir soru geldi. Yoksa serçe de Gülcenin dedesinin hikâyelerini mi dinlemişti? O yüzden mi şiirli konuşuyordu?

Gülce daha bu sorulara cevap bulamamışken yerde açılıp kapanan hareketli bir şey gördü. Dikkatlice bakınca bunların bir kelebeğin kanadı olduğunu fark etti. Kanatlardaki benekler hareket halinde çok güzel görünüyorlardı.

Heyecanı daha da artmıştı. Pür dikkat kelebeğe bakıyor, aklında kelebeğin evi neresi, nereden gelmiş buraya diye geçiriyordu ki; serçeye söylediği gibi bir söz de kelebek için söyleyiverdi.

Kelebek gördüm birden
Nasıl da kalktı yerden
Hemen sordum ona da
Uçup geldin nereden?

Acaba kelebek de konuşacak mıydı?

Neden olmasın? Serçe konuşmuşsa kelebek de pekâlâ konuşabilirdi.

Yerden kalkan kelebek, Gülcenin sorusunu duymuş gibi, sağa sola uçtuktan sonra tekrar Gülcenin karşısına gelip kanatlarını çırparak öylece kalakaldı.

O haliyle bir tabloya benziyordu. Göz göze bakıyorlardı. Birden kelebek kanat çırparak şöyle seslendi:

Kanat çırpı kelebek
Seslendi titreyerek
Rabbim böyle yaratmış
Sen de güzelsin bebek

Gülce gördüklerine inanamıyordu.

Heyecanı her geçen zaman da katlanarak artıyor, başka hangi hayvanı görebilirim diye pencereden merakla bir sağa bir sola bakıyordu.

Bir vızzzzz...sesi ile kendine geldi. O da neydi? Dikkatlice baktı, üzerinde siyah ve sarı çizgileri vardı. Dedesinin anlattığı hikâyelerdeki hayvanları düşündü. Serçeyi ve kelebeği görmüştü. Hemen tahmin etti. Bu bir bal arısı idi.

Fazla beklemeden nasıl bal yaptıklarını sormak istedi.

Sonra gördüm bir arı
Rengi siyahla sarı
Meraklanıp da sordum
Nasıl yaptın balları?

Oh be! Soruyu sormuş, rahatlamıştı.

Artık biliyordu ki; serçe ve kelebek konuşmuşsa arı da konuşacaktı.

Gülce, tam arının konuşmasını beklerken etrafta birden fazla pek çok arı toplanmış, hepsi de hem vızzzzz diye diye ses çıkarıyorlar, hem de Gülceye bakıyorlardı.

İlk gördüğü arı vız vız vız diye ses vermişti ki; diğer tüm arılar, koro halinde eşlik etmeye başladı:

Arı dedi vız vız vız
Bizler yaratılmışız
Rabbim ne emretmişse
Yalnız onu yaparız

Arılar, sözleri biter bitmez vızzzzz... diyerek uçup gitmişlerdi.

Gülce arıların hem peşlerinden bakıyor ve hem de olanlardan gördüklerine, duyduklarına inanamıyordu.

Serçenin “Rabbim böyle yaratmış” dediği aklına geldi.

Kelebek de aynı sözü tekrar etmiş “Rabbim böyle yaratmış” dememiş miydi? En sonda arı “Rabbim ne emretmişse/ Yalnız onu yaparız” demişti.

Gülce, gözlerini açtığı anda kendisini hâlâ yatarken buldu.

O zaman yaşadıklarının bir rüya olduğunu fark etti. Koşarak lavaboya gitti, elini yüzünü yıkadı. Aynada kendisine uzun uzun baktı. Aklında serçe, kelebek ve arı vardı.

Aynada kendine bakarken rüyasında gördüğü serçe, kelebek ve arı ile aralarında geçen şiirli konuşmaları tekrarlıyordu...

GÖÇ HİKÂYESİ

Salim Altıntaş

“Herkesin uykusunda kambur olduğu gecenin sabahında, dik dik yürüdüm kasabanın sokaklarında. Yaptıkları hatayı anlasınlar diye. Herkes hatasını anlasın diye.”

Celal abi, kasabamıza göç edişinin hikâyesini anlatıyordu bize. “İnanmadığınızı sezersem susarım yeminle.” diye bizi tembihledi en baştan. Birbirimize bakındık arkadaşlarla. Demek ki bana hikâye anlatma, denen cinstendi anlatacakları. Sustuk, bekledik. Kahvehanede çalışan arkadaşımız Metine dönerek “Sapan, çay ver be gözüm.” dedi. Metin, “Tabi efemim...” diyerek yekindi, vardı ocağa. Altı çayla döndü, oturdu. Celal abi, çayını karıştırıp bir yudum içti. Devam etti anlatmaya.

“Bir gece herkes aynı rüyayı görmüş. Olay fısıltı halinde yayıldı tüm kasabaya. Rüya gün içerisinde o kadar çok anlatıldı ki o geceyi uykusuz geçirenler dahi “Evet, ben de gördüm.” diyecek kadar ikna olmuşlardır.”

“Ne görmüşler ki rüyalarında?” diye sordu Necmi.

“Bütün ağaçların ayaklanıp kasabayı terk ettiğini görmüşler.”

“Sen de gördün mü aynı rüyayı ağbi?” diye sordu Tayfun bir anda.

“Hayır, ben hiç rüya görmem.” deyip devam etti anlatmaya.

“O gece herkesin aynı rüyayı görmesi normaldi bana kalırsa. Çünkü kasabalı uzun zamandır kasabayı mesken tutan kargaların çıkardıkları seslerden rahatsız oldukları için gündüzden anlaşılmışlardı. Akşamüzeri tüm kargaları kovacaklardı kasabadan. Kargalar artık çatılara, balkon korkuluklarına, ağaç dallarına konmasın; kasabadan göçüp gitsinler diye. Güneş batarken her mahalleden birkaç kişi tüfeklerini ateşlediler gökteki boşluğa doğru. Bir yerlere konup

tünemeye çalışan kargaları rahat bırakmadılar o akşamüzeri. Birer ikişer yankılandı fişeklerin sesleri. Vurulup düşen kargalar, insanoğlunun düştüğü çukura düşer gibi düştü yere. Sonra acı bir iniltiyle kayboldular. Nereye gittiler bilmiyorum. En son öbek öbek birleştiklerini gördüm Emekyutan dağlarının eteklerinde. Gölge halinde akşamüzerinin griliğine, ıssızlığına karıştılar. Giderken ne de çok ses çıkardılar. Onlar gidince öyle sessiz oldu ki kasaba, gecesinde hemen hemen herkes iç huzurla uykuya daldı. Nasıl uyanacaklarını bilmeden uyudular yuvalarında. Bozdukları yuvalardan, ötelerde tutulan yastan habersiz...”

“Yazık!” dedim.

Sözümü fırsat bildi. Bir yudum daha içti çayından. Devam etti.

“Bizim oralarda düğünlerde zurna çalan biri var. Zurna Nuri derler. İlk o anlattı kahvehanede gülerek rüyasını. Masasında oturan Mesnetsiz Sezai “Ben de onu gördüm.” deyince Nurinin yüzünde gülümseme asılı kaldı. Sonra Sabri girdi söze. Deli diye ünlenmişti kasabada. Bir solukta “Ben de gördüm.” dedi. “Ben de...” Güvenilmez biri olduğu için şüpheyle baktılar ama “Ben de...” sesiyle irkildiler. Konuşan Altıparmak Aliydi. Nasıl olurdu? Arka cebinde bezle dolanan çırak Bodur Hüseyin girdi araya. “Yeminle ben de gördüm.” deyip başladı anlatmaya. “İnanmazsanız anama sorun, o da görmüş.” Duraksamadan -kendini önemli biri gibi hissetti- “Hatta komşu kadınlar da görmüşler aynı rüyayı. Birbirlerine aynı rüyayı anlatınca ilkin şaşkınlık yüzlere yansımış, sonra korku şaşkınlıkla iç içe geçmiş. Bir ah, bir vah inletmişler ortalığı. Kime yorumlatmalı rüyayı diye sormuşlar birbirlerine. Soluğu Mendebur İsmail'in evinin önünde almışlar ama evde yokmuş İsmail Hoca. Gerisin geriye korka korka, söylene söylene dönmüşler.” “Bak sen şu işe.” demişti Zurna Nuri şaşkınlığını gizleyemeyip.”

Gittikçe soğuyan bardağından bir yudum daha aldı Celal abi.

“Kahvedeki konuşmaya sonradan katılanların da durumu farklı değildi. Yayıdılar etrafa kahvehanedeki herkes aynı rüyayı görmüş diye. Ama kahvehanedeki değil, kasabadaki ben hariç herkes aynı rüyayı görmüştü söylenene göre. Kimse de gelip bana sormadı rüyamızı sen de gördün mü diye.”

Az önce “Sen de gördün mü aynı rüyayı ağbi?” diyen Tayfun gülümsedi.

“Rüya çok konuşuldu o gün ama kimse bunu bir problem kabul edip nedenine kafa yormadı. Günün gecesinde herkes rüyasını kendince yorumlamaya çalışırken uykuya dalmış.”

Son yudumlar içildikten sonra Metin çayları tazeledi.

“Sabah herkes şaşı uyanmış.”

Rıza boş bulundu “Uydurma be abi.” dedi. “Af edersin abim, şa-şır-dım da ondan.” diye ekleyip yumuşatmaya çalıştı ortamı. Celal abi, anlatmaya başlamadan bizi uyarmasına rağmen oralı olmadı pek. Bozuntuya vermeden devam etti.

“Ne kendilerinin ne de birbirlerinin şaşı olduğunu fark etmedi kasabalı. Herkes aynı durumda olduğu için normal geldi sanırım. Aynalar da aldattı onları. Bense kimi gördüysem anlattım. “Kuşları kovmaya-caktınız.” dedim. “İlendiler size.” dedim kimi gördüysem. Kimse kulak asmadı söylediklerime. O günden sonra serçeler de durmadı kasabada. Kasabalı ise kuşların yokluğundaki sessizliği hayra yordular. Anlattım. Kime anlattıysam yüzünü ekşitti, omzunu silkti. “Ne ilgisi var?” dedi kimi şaşı bakan gözlerle. “Ne mi ilgisi var? Kuşlar ilendi size.” dedim. Kime dediysen sırtını dönüp gitti. Lafla olmayacaktı. Bir çare bulmalıydım.”

Metine baktım. Gözlerindeki korkuyu gördüm. Sapanla vurmuş olduğu kuşları hatırlamış olmalıydı. Burcu bulanmış gibi bir hali vardı. Tam lafa girecekti. Duraksadı, yutkundu.

“Eee, abi ne yaptın? diye sordu.

“Dur be gözüm dilim damağım kurudu.”

Üst üste iki yudum aldı çayından Celal abi.

“Eline sağlık.” dedi Metin’e.

Metin’in akli hikâyede kaldığından cevap vermedi.

“Arabaya atlayıp komşu kasabaya Mısırcıka gittim. Yol boyunca yapacaklarımı düşündüm. Kasabaya vardığımda bir ağacın dalına tuzak kurdum. Bir çift kargayı yakalamalı ve onu bizim kasabaya İncesaza getirmeliydim. Bizim kasabada yaşamaya devam etmeliydiler. Sonra diğerleri dönerdi belki. Her şey eskisi gibi olurdu böylece.”

“Oldu mu abi?” diye sordu Necmi.

“Gözüm olsa burada ne işim var?”

Celal abi fırsattan istifade çayını yudumladı. Biz de onunla birlikte içiyorduk çaylarımızı ayıp olmasın diye. Devam etti.

“Düşündüğümü yaptım. Bir çift karga yakaladım. Tuttum İncesazın yolunu. Kasabaya vardığımda oranın göbeğinde salıverdim kargaları. Burada bir ağacın kuytusunda yaşasınlar diye. Ama öyle olmadı. Kasabamızdan ürküp kaçan kargaları yakalamış olacağım ki salıverdiğim gibi kargalar acı bir çığlıkla uçup kaçtılar dağların eteklerine doğru. Emeklerim boşa gitti yani. O gecenin sabahına herkes kekeme uyandı.”

Rıza’ya baktım susmuştu bu kez.

“Ama yine kimse yadırgamadı bu durumu. Sanki bin yıldır böyle konuşuyordu herkes.”

Bir yudum daha içti çayından.

“Herkesin kekeme olarak uyandığı sabah, balkonda radyodan dinlediğim türkülere eşlik ettim. Herkes anlasın anlayacağını diye.”

İkinci çayının son yudumunu da içtikten sonra devam etti.

“Çırpınıp durdum. Anlattım. Kuşlar gitti, ahları kaldı, dedim. İlendiler size dedim. Dedim de dedim. Sanki kime söyledim. Sustular. Düşmanca bakış oldular. Kapamışlardı vicdanlarının kapılarını. Her defasında tıklattım, açan olmadı. Ne söylesem fayda etmiyordu. Herkes aynı rüyayı gördükten sonra kimse rüya görmemiş. Kasabalıyla ortak bir noktanın olduğunu düşündüğüm gece ben bir rüya gördüm. Rüyamda bir güvercine dönüşmüştüm. Siyah beyaz kırçilli tüylerim; boğuk bir sesim vardı. Kanat çırpıyordum mavi gökyüzüne. Terk ediyordum kasabayı. Gökyüzünden aşağıya doğru Kuşlar gitti, ahları kaldı. diyordum.”

Gözlerim açıldı, çok etkilenmişim. Yutkundum.

“Sabah uyandığımda gördüm ki kasabalı güne kambur olarak uyanmıştı. Dik dik yürüdüm kasabanın sokaklarında. Kimsenin bir şey anlayacağı yoktu. Karar verdim. Pılımı pırtımı toplayıp göçtüm Güvenbey’e, yani buraya.

“İşini, gücünü bıraktın mı, yani onlar yüzünden? diye sordu Tayfun.

“Bir işim yoktu” diye cevapladı Celal abi.

“Aaa! O yüzden mi sana avare diyorlar?”

“Öyle mi diyorlar?”

Bu kez boşboğazlık yapan Tayfun'du. Kasabalının Celal Abiye taktığı lakabı söylemişti. Yaptığı hatayı anladı. Havayı dağıtmak için biten bardaklarımızı Metin’in önüne doğru ittik. Metin anladı. Söze atıldı.

“Vay be abim, demek güvercin olduğunu gördün ha? Ben de bir keresinde yaptığım kâğıt gemilerle bir seyahate çıkmıştım rüyamda.”

Yalan olduğu o kadar belliydi ki Celal abi buruk bir şekilde gülümsedi.

“Haydi, görüşürüz gençler.” deyip elini cebine attı çay paralarını ödemek için. Metin atıldı tekrar.

“Olmaz abi, hikâyen on iki çay etmez mi sandın? Bu çaylar benden...”

Kemal Abi kahvehanede olmadığı için cömertlikte sınır tanımıyordu sapan.

Celal abi, gülümseyerek çıktı gitti. Arkasından “İnanması zor ama Celal abi yalan söylemez. Yalancılar Çeşmesinden su içmedi ya.” dedik. Birbirimizi onayladık. Yan masalardan birinde oturan, bizim masadaki muhabbete kulak misafiri olan pos bıyıklı bir adam -buraların yabancısı- “Bu hikâyeye kargalar bile güler.” dedi ve güldü. Bir şey demedik, çıktık kahvehaneden. Rıza ile Necmi ayrıldı bizden. Ben Tayfun’la evin yolunu tuttum. Kargaları düşündüm eve varana kadar.

H E B A

Süeda Nur

Nakşına ömrümü verdim
En nadide mahzenimde sakladığım
Billur kasemi parçaladılar
Çok yara aldım, parçalandım
Bant getir, sargı sar öp ve dokun
Billur kasemi onar
Göğsüme yeninden sun
Bilmiyorum,
Dikenler mi güller mi çok, bir korudayım
Kanaya kanaya yolunu bulmaya çalışan
Bîçâre ruhum, yorulduğunda
Birkaç kelam işitmek ister

Mesela, umudun mezesi olduğu bir şiir...
Sen şiir yazamazsın,
Sen yaşarsın
Şayet rıza verirse zatın;
Seni hecelerime kazır, yazarım

Ah, bu ülfet fanusu, beni öldürecek sanırım
Bir rayiha üfle ruhuma hiç aşına olamadığım
Üfle, nefesinden çiçek açsın

Susma bir şeyler söyle
Sükût bir hakim oldu mu aramıza
Havaya zehr kaçmış sanarım
Benim zannım azılı düşmanındır, mizanı hasarlı
Mihenge vura vura,
İzanım şaştı
Seni tam anlayamadım,
Sana tam anlatamadım
İçimde kaldı...

Vefalı mısın diye sınar seni kader
İçine çok inceden nakış işler keder
Esrardan bir tılsım keşfettim dün gece
Bahtı açık olan bahtı açık olanı çeker

Yâr olamadım
Yaram âyan oldu
Çokça idi sevgim acep ziyan mı oldu?
Saksıda çiçeklerim
Bir sabah ansızın soldu...

BİR ÇİRKİN YÜZE KALAN

Ferhat Öksüz*

Sancıyor içimde bir heves
bunu, kapıların her seferinde yüzüme kapanması-
ndan anlıyorum
kederliyim, evet bu doğru
çünkü hüznün, yorgun düşmüş bir serçe gibi
penceremde yuva kuruyor
sonrasızım işte, bir anlamı yok
hiçbir manası yok işte yaşamamın
anlıyorum, iyi anlıyorum bunu da
ama inanmak istemiyor ne de olsa hiçkimse
bir gerçeğin o ölüm kokan nezaketine.

Geceleri, herkes uyurken
başlıyor yüreğimin o keskin iççeğişleri
bütün yüzleri unutuyorum
bütün kimlikleri
karanfilleri sonra
kurumaya yüz tutmuş karagülleri
hatta kendimi bile unutuyorum
hatta en çok kendimi
bir tek yüzün kalıyor geriye
ayın ondördünü kıskandıran
o aydınlık yüzün.

*Suruç - Onbırnisan Ortaokulu - Türkçe Öğrt.

sancıyor içimde bir sevgi
duvarlar üstüme üstüme geliyor
koca bir yaz geçti sanki
hep başındaydım güzün!
II.

bana kalan bomboş bir bakıştı her şeyden
bana kalan eski bir mezarlığın o ıssız yollarıydı
aç kalıp da şehre inen ama vurulan kurtlardı
yazları bir sahil kasabasıydı hiç gitmediğim
bir çuha pazarıydı bir çiftit çarşısı
ve mutlak ama mutlak bir yağmur sonrasıydı
alabildiğine ıslanmış, ahmaklar gibi.

her yer yalnızlıktır
her tarafta binbir endişe
senin yokluğun, kimsesiz bir mezar taşıdır
tarifsiz bir acıdır;
zaman ve mekânın yokluğunu düşünememek
gibidir işte, senin yokluğun.

yol, uzayan bir yalnızlık oluyor
bense dağbaşlarında tekinsizim
yol, upuzun bir yorgunluğa dönüyor
ben, o aynalara yansıyan ağırlardan
değilim.

insan sevildikçe güzelleşir
ben bu yüzden işte çok çirkinim!

Sabahın gözlerini oydu
dağılan bir nar gibiydi çünkü onun
harnup kokan gözleri
deşilmeye müsaitti hatta yaraları

*Suruç Onbırnisan Ortaokulu - Türkçe Öğr.

keskin ve harlanmış bir hançerle deştim
ne de olsa hiçbir fırsatın kaçırılmadığı
kaçırılmaması gerektiği bir çağda -
- baştan aşağı namussuz bu çağda -
hayalleri suya düşürmek gibi
muazzam hayın düşüncelerle yoklanıyordu
insanların o birkaç balkonlu
sarhoş evleri.
çünkü gördüm o karanlığı ben
tirhandiller tek tek batarken uzak koylarda
akdeniz kendi mavisini icat ederken
gördüm, karanlığın bütün alışımalarını
akşamsefalarıyla beraber,
ıssız bir koyak ortasında.

Karaçay ağzında bir eski zaman piposu
yalınayak sanki yürüyüp giden çiçeklerin buğusu
ve uğultusu kayaları kesen su yollarının
tarçına bürünmüş haslar sokağı
ve dereobasının kendine doğru bakan sisli aynaları
ve sürekli çıkarılacak bir derstir bu güzün solgun
yaprakları

ve nihayet tükenmektedir ağırkanlı şafakları o
yalnızların
tek taraflı, hazin bir aşk hikâyesidir şimdi
o kentin mağrur gözyaşları.

gecenin hayalleriyle oynadım
çünkü aydınlığa çelme takıyordu o, saat üçten
sonraları.

Yeryüzü yalandan usanmıştır.

Bir bankamatikte kuyruktadır, aşk.

Kibir, eski mısır'da bir firavundur.

Uykusuz ve yorgun bir çift gözdür, sabah dedikleri.

Fotoğraf: İzzet Aran

Güzel Sanatların Nafesi . NEVIN Güllüoğlu'na Veda

Muharrem Çelik*

Kadınların ve genç kızların yeteneklerini keşfetmelerinde büyük bir rol oynamış, engellilerin hayata sıkı sıkıya sarılmaları için onlara umut olmuştur.

Kültür, sanat, ilim, bilim ve medeniyetin beşiği olan peygamberler diyarı bu mübarek topraklarda dünyaya gelen insanlar, aidiyet duygusunu her defasında zarif bir sanata, bir esere, bir güzelliğe dönüştürerek ifade ederler. Yetenekli, samimi ve sevgi dolu bu insanlar, tarihin derinliklerinden gelen inanç ve misafirperverlik mirasıyla gönüllerde taht kurmuşlardır. Cesur yürekli ve çalışkan insanlarıyla, bu topraklar hem ülkemize hem de dünyaya yön veren değerler yetiştirmiştir. Kısa süre önce aramızdan ayrılmış olan, yüreği insan sevgisiyle dolu Nevin Güllüoğlu bu bereketli topraklarda hayata dokunan, yetenekli gençlere ışık olan, onlara umut aşılayan, büyük hizmetler sunmuştur. Bu vesileyle kendisini bir daha minnet ve saygıyla anıyoruz.

Nevin Hocamın ismi anıldığında akıllara ilk gelen şey sınırsız bir çalışkanlık, başarıya adanmış bir hayat ve vatan sevgisidir. Urfa'nın gençlerini ülkemize hizmet edecek bireyler haline getirmek için gecesini

gündüzüne katan Nevin Güllüoğlu resim öğretmeni, Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürü ve Şanlıurfa İl Kültür ve Turizm Müdürü olarak unutulmaz hizmetlere imza atmıştır. Onun en çok değer verdiği şey, ülkesine ve milletine hizmet edecek, medeniyetin bayrağını daha yükseğe taşıyacak nesiller yetiştirmektir. Bu yolda binlerce öğrenci yetiştirdi, onların hayatlarına dokundu ve karanlık yollarını aydınlığa dönüştürdü.

Nevin Hoca; millî kültürümüzün nadide cevheri olan el sanatlarının gün yüzüne çıkarılmasında ve büyük şehirlerde sergilenmesinde, Urfa'nın kahramanlık destanlarından dörtlü değnek halk oyunlarının ve kentin kadim sanatlarının tanıtımında unutulmaz katkılar sunmuştur. Güneşin altın sarısını, toprağın bereketli kahverengisini tuvale yansıtan genç ressamların cesaretini daima desteklemiş, onların ellerinden tutmuştur. Onun adı, tabloların canlı renkleri kadar parlak, Urfa'nın tarihi kadar gönüllerde derin bir iz bırakmıştır.

Nevin Güllüoğlu, aynı zamanda kadınların ve genç kızların yeteneklerini keşfetmelerinde büyük bir rol oynamış, engellilerin hayata sıkı sıkıya sarılmaları için onlara umut olmuştur. Sergi salonlarını Urfa'da yaygınlaştırarak sanatın her kesimden insanla buluşmasını sağlamış. Toplum ile sanatı sihirli dokunuşuyla bir araya getirmiştir. O, devlet malını her zaman göz bebeği gibi koruyan, abartıdan uzak, derin bir mütevacılıkla işine dört elle sarılan bir insandı. Bu özelliklerini yetiştirdiği öğrencilerine de miras bırakarak onları adeta birer ışık taşıyıcı haline getirdi. Nevin Hoca, bu topraklarda ortaya çıkardığı eserlerle, yetiştirdiği sayısız öğrencisiyle ve açtığı medeniyet yolunda yaktığı ışıklarla sonsuza dek yaşayacaktır.

SEVGİYİ VAR EDEN SAYGI

Cuma Ağaç

İnsanlar ve insan toplulukları arasında olası sorunların önlenmesi ve aşılması konusundaki öneriler çoğunlukla sevgiden geçirilir. Olumlu insani ilişkiler sevgiye dayandırılır. Sevginin keyfi ve ihtiyari görünen yüzünün arkasında iradi olmayan -huysuz- bir içyüzü vardır. Bir insanın diğer bir insanı sevmesi veya sevmemesi o kadar da elinde değildir. Bu nedenle gerektiğinde sevgiyi iradi olarak tedarik edip sorunu aşamayız. Öyle ki: "Yeryüzünde ne varsa hepsini harcasanız kalplerinizi birbirine yakınlılaştıramazsınız; ancak Allah yakınlılaştırır." Doğrusu.

Sevgiye doğrudan dokunamadığımızdan, ona dolaylı olarak saygıyı kullanarak ulaşabiliriz. Saygı, sevginin aksine, mecburi görünümüne karşın -iyi huylu- iradi bir öze sahiptir. Saygıyı gerektiğinde ona doğrudan dokunarak iradi olarak elde edebiliriz.

Bir insanın diğer bir insana ve onun hakkına saygılı olması elindedir. Yine bir insan topluluğunun diğer bir insan topluluğunun hukukuna ve değerlerine saygılı olması o topluluğun ve bireylerinin kendi iradelerindedir.

Sevginin maddi ve manevi çeşitli sevgi unsurlarından aldığı gücü, inkâr edilemeyecek kadar hatta bazen ölçülemeyecek kadar çok yüksek olabilir. Ancak böyle yüksek gerilimli ve dalgalı bir güce hükmetmek kolay olmadığı gibi mümkün de olmayabilir. Buna karşılık saygının bire bir olaylardan toplanan kolektif gücü adeta bir birim güç gibi bire birdir. Öyle sevginininki gibi çok büyük atakları olmayan; ancak bütün yaşam alanına düzgün doğrusal bir akım olarak yayılarak yer yer sevgi üreticine dönüşen bu istikrarlı saygı gücü hükmedilebilir bir kullanışlılığa sahiptir.

Bazı tabiat olaylarından büyük güçler çıka gelebilir. Karşıt yüklü bulutların çarpışmasından şimşeklerle adeta grafiği çizilen büyük bir enerji ortaya çıkabilir. Yine böyle yüksek bir güç yeryüzüne bir yıldırım halinde de düşebilir. Fakat bu büyük güçler, hükmedilip gerektiği yerde kullanılmadıkça, sarımlarını

ellerimizle bir bir sardığımız bir elektrik üreticinin ürettiği o küçük ama kullanışlı güç karşısında ancak birer doğa harikası olarak kalırlar. İşte hiç de iradi olmayan sevgi unsurlarından kaynaklanan sevginin gücü birinci örnekteki yüksek güç gibidir. Cazip ve çarpıcıdır ama gerektiğinde yerinde ve zamanında tedarik edilemez; hükmedilip sorunlara karşı kullanılamaz. Ama bire bir iradi ve hatta kurgulu olaylardan kaynaklanan saygının gücü ikinci örnekteki güç gibidir. Yüksekliği sarım sayısınca ve kolektörün büyüklüğünce fakat gerektiğinde her yerde ve her zaman eldedir; hükmedilebilir ve taşınabilir özelliğiyle her türlü soruna ve sorunsala karşı kullanılabilir.

İnsanların arasına yayılacak, toplumsal oluşumların ve süreçlerin içine yerleştirilecek istikrarlı saygı unsuru, istemli bir sevgi üretici olarak çalışacaktır. İnsan hayatı ve insan topluluklarının sulh ve selameti için önemli derecede gerekli olan sevgi, böylece hayatın olası hallerine ve beklenmedik tabiat olaylarına bırakılmayıp saygı yolu ile her zaman ve mekânda var edilecektir. Bulunmadığı zaman sevginin yerini tutacak olan saygı, aynı zamanda o gel deyince gelmeyen sevgiyi elinden tutup meydana getirecektir. Sevgi istiyorsak saygıyı yaşatalım.

ATIŞMA

Deniz Tavas*

Ayak verdim bu şiiri aç diye
Kaleminle diz sözünü üstadım.
Bade sundum dillerine iç diye
Âleminde çöz özünü üstadım

Kulak verdim dinliyorum sözünü
Artık bize aç gönlünü, özünü
Ustam sensin takip ettim izini
Haydi, buyur çal sazını üstadım

Yara varsa yaren ile iyleşir
Dertli olan dostu ile paylaşır
Budur karar birse kalpler söyleşir
Küsmeyiz biz et nazını üstadım.

Dostun yüzü güllerden de güzeldir.
Dost dediğin özelden de özeldir.
İki gözün iki çeşme gazeldir
Hak aşkına sil gözünü üstadım.

Zikrederek söndür gönül nârını
O dindirir gönlündeki hârını
Bir sultan ki feda etsen varını
Kül toz eder o közünü üstadım.

Sûzîyâ'yım sözü dizip söyledik
Gönlümüzü hak aşkıyla eyledik
Bir yarıştı mısra mısra payladık
At meydana son kozunu üstadım.

Karaköprü - Molla Gürani Ortaokulu Müd. Yrd.

Ümit Yaşar Doğru*

Usta diyen usta olmuş bilirim
Dizeceğim sözlerimi dinle sen.
Dost elinden zehir olsa alırım.
Çözeceğim özlerini dinle sen.

Yaralarım dikiş tutmaz sararım.
Derdim çoktur dermanını ararım.
Perdem bozuk bilmiyorum kararım.
Çalacağım gönül sazı dinle sen.

Dost elinden güller geldi eyvallah.
Paylaşıyorum kederimi iznillah.
Başlıyorum sözlerime bismillah.
Hak aşkına nazlarımı dinle sen.

Zalim nefsim şu peşimden giderse.
Çektiklerim bilinecek kaderse.
Hak Muhammed şefaatin ederse.
Sileceğim gözlerimi dinle sen.

Kabirlerden derslerimi alırım.
Arşı ala bekler bizi bilirim.
O sultanı yüreğimde bulurum
Yürek yakan közlerimi dinle sen.

Ümit Yaşar sözlerini dinledim.
Dünya boşmuş bir kez daha anladım.
Nasihatim saklayana ünledim.
İbret olsun son kozumu dinle sen.

Karaköprü - Evliya Çelebi MTAL - Felsefe Öğrt.

DEDEMİN AĞACI

Ahmet Karacan

Kış yağmuru okulun bodrum katının tavanına bitişik ahşap penceresine; misafirliği benimsenmiş bir dostun kapıyı çalması gibi içten ve hafif vuruyor. Yağmur damlalarının telaşlı sesi Kamil efendinin kulaklarında sonlanıyor. O ise tuturuk balyalarını derslik sayısınca hazırlamış, gaz yağına buladığı çaputları ipince yırtmış az sonra sınıfları dolaşarak sobaları yakacak.

Başefendinin tok sesi yankılanıyor. Koridorları geçip odunluğa kadar ulaşıyor.

"Kamil efendiii! Kamil efendi!.."

Kamil efendi anlıyor okul müdürünün gırtlığını yırtarcasına ilk çayını istediğini...

"Getiriyorum efendim. Birazdan getiriyorum. Ellerim kirli..."

Dış mavi içi beyaz çinko çaydanlıkta kaynayan çayın buharı, Kamil efendinin gazyağlı, odun ve çaput lekeli elleri, penceredeki yağmur damlalarının aceleci kapı tıklatmaları arasında ses tekrarlanıyor.

"Kamil Efendiii!"

"Geliyorum başefendim!"

Cemal Hoca okul müdürü, dedemin lafzında başefendi. Çünkü dedem hizmetli, o da Cemal Hocanın söyleminde Kamil efendi. Efendi ile başefendi arasında koca bir devlet hiyerarşisi var.

Dedem elinde çay müdür odasının kapısını tıklatıyor. Başefendi sabah gerginliğinin kastiği sesiyle:

"Geeelllll!" diye bağırıyor. Kamil Efendi mahcup, mütebessim, hafif öne eğik... Uzatıyor çayı, afiyet olsun diyerek iyi dilek ve temennisini de ihmal etmeden çıkacak oluyor.

Cemal Hoca, Kamil Efendi! diye seslenince yeniden dönüyor buyurun efendim:

Kamil Efendi bahçenin girişindeki çelimsiz, kaknem ağacı biliyorsun. Yine de birazdan gelip sana göstereceğim. Dikeli neredeyse dört beş yıl olmasına rağmen ne yaptırırsak gelişmedi. Verdiğimiz emeği başka bir canlıya verseydik

haşın bir gelişme gösterir gümraklaşır adeta yorgunluğumuzu alırdı. Bu Mahlep ağacı keçi gibi inatçı; yediğini içtiğini inkâr eder durur, kurudu kuruyacak."

Haklısınız efendim. Her gün su veriyorum. Geçen gün çatıdan biraz güvercin gübresi süpürmüştüm. Köküne serptim. Sıska kaldı biraz ama belli de olmaz bakarsınız gelişir. Biraz daha sabretsek?

O ağaç adam olmaz. İşlerini kolaylayınca ardiyedeki baltayı bul, kökünden kes gitsin. Gerekirse yerine yeni bir fidan dikeriz. Böyle kırk yıl da geçse solup sonunda kuruyup gidecek.

Olur, efendim diyor dedem devam ediyor:

Çocuklar da rahat vermiyorlar efendim. Her gün ya oynadıkları topla ya da birbirlerini kovalarken tutup eğip büküyorlar. Azıcık serpilse bir darbeye maruz kalıp gelişmiyor, zaten güçsüz, dayanıksız...

Sen bugünden tezi yok kes o ağacı diyor Cemal Hoca. Baltayla birlikte bir de budama makası al. Kökünü çıkardıktan sonra etrafındaki ince yan kökleri de temizlersin.

Ağaç kesme işi pek kafasına yatmamış olsa da tamam efendim diyor dedem. Merak etmeyin. İlgileneceğim.

Dedem başefendiyi oyalayadursun, onların okulda ilk göreve başlamalarından yaklaşık elli yıl sonra dedemin okulunda öğretmen olarak göreve başlıyorum. Okul binamız üçüncü nesil artık, ikincisini de anımsıyorum. İkincisi benim öğrenciliğime denk gelir. Okulla tanışıklığım kadimdir. Okul benim için sadece okul çağında başlanılmış dersten teneffüsten, uzun yıllar sonunda mezun olmaktan ibaret bir yer değildir. Ben okul öncesi dönemimden başlayarak çocukluk, ergenlik, yetişkinlik dâhil hâlâ okuldayım. Dedenizle bir okul bahçesinde zorla adım atacak kadar küçük bir torunken bulunup aynı yerde uzun seneler sonra öğretmen olarak öğrencilerinizle dolaşmak duygusu neye benziyor tam olarak anlayabilmiş değilim. Sadece güzel olduğunu biliyorum. Güzel bir duygu olduğunu, anlatılmaz ya hani yaşanan...

En önemli işim sınıf kapısını kapatıp günaydın çocuklar diyerek bir araya geldiğim öğrencilerimle; dersin başlamasından teneffüs zili çalıncaya kadarki ders süresidir. Anlatmayı seviyorum. Özellikle öğrencilerimin daha önce duymamış oldukları, havsalarında bilemedikleri yeni şeyler anlatmayı... Buna bayılırım. Onların masum yüzlerindeki, kavruk çehrelerindeki, sümüklü burunlarındaki çapaklı gözlerindeki merak iması bir başka duygusal havaya sokar beni; isterim ki konuları bir çırpıda aktarayım. Bildiklerimi onlar da öğrensinler.

Ders saatleri dolu dolu geçtiğinde teneffüsler ardı ardına sıralanır. Zaman su gibi akar. Gün çabuk geçer. Akşam hızlı olur. Bu döngü sonraki günü özletir. Yarın fikri ümitle birleşince harikalar yaratır. İple çekerim yarını... Yarın, istediğimiz, ulaşmaya çalıştığımız her nokta için çok değerlidir. Ödevini yarın yaparım diyen öğrencime bu gün de dünün yarınıydı derim.

Bu yolu her gün arşınlarım. Erkenci

olmak yaşamla barışıklığım açısından iyi gelir. Güneşle erken kucaklaşırım. Okula çıkan ana yolla Zübeyde Hanım parkını ayıran kaldırımları adımlarım. Sağımda uzayan ilgin başaklarına, utangaç mimozalara dokunurum. Fıstık çamlarıyla iğdeler solumda bekler. Temiz hava, söz konusu yol arkadaşlarımla aramda soluklanır. Sabırsızlanırım. Bekleyenlerim vardır. Yolumu gözleyenlerim.

Asıl bekleyenim bahçe kapısının verevine konumlu, hayata gecikmiş mahleptir. Tadı buruk ekşimsi kırmızı meyveleri, utangaç narin yeşil yaprakları vardır. Birlikte büyüdük onunla, birbirimizin çocukluğunu biliriz. Dedemin bende ne kadar emeği varsa onda da o kadar vardır. Gölgesi altında öğrencilerimle hem çay içer hem de hayatı, kaderi, insanı, aşkı, sevinç ve acıyı konuşurken bizi dinler, dallarını eğer, derin derin iç çekip tebessüm eder. Söylediklerimi onaylar. Şahidim der, bilirim...

Dedemle eski günlerimizi anımsarım. Beni elimden tutup okula getirdiğini, birlikte peynir ekmek ve çaydan müteşekkil kahvaltımızı, avuç içinden ağzıma aktardığı kuru üzümle, kenarları tırtıklı yusuvarlak bisküvileri, kovalarla taşıdığı suyu bahçedeki ağaçlara verişimizi, okula kaydımı yaptırdığı ilk günü, okulun bir mensubunun torunu olmanın ayrıcalığını, babamla dükkâna gitmek yerine dedemle okulu tercih edişimi... Benim tüm beraberlik tercihlerimi ondan yana kullanmama rağmen onun emekliliğini takip eden yıllarda ki ben ortaokul öğrencisiyken hasretini mahşere bırakarak çekip gidişini...

Baş efendinin bir gün sonra ağacı kestini mi sorusunu dedem; efendim baltayı bulamadım. Bugün tekrar arayacağım bulunca halledeceğim diye cevaplıyor... Cemal Hoca üstünde çok durmuyor gibi görünerek tamam diyor, bugün bir kamyon dolusu kömür inecek okula öğleden sonra her sınıftan beşer öğrenci ayarla irilerinden olsun bir de dersle çok ilgili olmayanlardan... Kömürü bodruma indirsinler. Dikkat et başlarını boş bırakmaya gelmez. Olur, efendim diyor dedem Başefendinin ağaç kesme işinden dikkatinin biraz dağıldığına da seviniyor.

Kömürdü, temizlikti, hafta sonuydu; pazartesi yeniden çağırıyor başefendi dedemi...

Neden hâlâ kesmedin ağacı Kamil Efendi! Diye çıkıyor. Dedem mahcup...

Efendim birkaç gündür elime geçmedi. Baltayı buldum fakat sapı kırık bugün sapını değiştirip keseceğim deyince Cemal Hoca duraklıyor. Yarın

kesilsin artık! deyip evrak imza dosya işlerine koyuluyor yeniden...

Dedem okulun sadece hizmetlisi değil, okulun sahibi, ustası, işçisi, bekçisi, her şeyi... O yıllar devlet kurumlarındaki görevliler gece bekçiliği de yaptığından, dedem akşam yemeği sonrası çoluk çocuğu, misafiri, oğlu, kızı torunu evde bırakır okulun yolunu tutar, okulda yatar. Zimmet o dönemler için defterle kalemle imzayla değil yürekle içerde hissedilen sorumluluk duygusu...

Dedem üçüncü gün, baltanın ucu körelmiş efendim. Bugün çıkışta gidip demirci pazarında biletmem gerekli, keskin olursa işim kolaylaşır.

Dördüncü gün Cemal Hoca celalleniyor, bir öğrenciye derhal şu Kâmil efendiyi çağırın, elinde her ne işi varsa bırakıp tez gelsin diye bağırıyor.

Dedem olacakları anlıyor, içinden “hasbün Allahu ve nimel vekil” diye tekrarlara tekrarlara tıkladıyor müdürün kapısını, Başefendi:

“Giiirrrrr!” Diye histerik bir seslenişle çemkiliyor dedeme...

Kamil efendi sen benimle dalga mı geçiyor-sun?

Neden hâlâ kesmedin ağacı?

Efendim dün tüm alet edevatı hazırlıyordım. Öğle yemeğinden dönerken müftülüğe uğradım. İlçe müftüsü Ziya Hoca'nın bir çayını içtim. Kısa sohbet imkânı bulunca ağaç olayını anlattım. Ziya Hoca, sustu. Düşünceli bir sakinlikle sakın! Dedi. Yaş ağaç kesmek iyi değildir. Ne kadar çelimsiz, verimsiz de olsa yaşsa kesilmez! Ağaç Musanın elindeki asadır. Zekerianın korunağıdır. Nuhun inşa ettiği gemidir. Eğer hayati bir engelleme yapmıyorsa kesmesen daha iyi olur deyince durakladım efendim.

Başefendi sinirinden gülümsemiş, dedemin bu sakın ve sürüncemeli inadına kızmamış sadece “Allah seni de ağacı da bildiği gibi etsin” demiş. Çay istemiş. Mahlep Ağacı idam cezası son anda affedilmiş bir mahkûm gibi tutunmuş yeniden hayata...

Hikâyeyi dinleyen öğrencilerim sırtlarını yasladıkları Mahlepe yüzlerini döner gözlerini diker onun bu anlatılanlar hakkında ne düşündüğünü sorar gibi bakarlardı. Mahlepse mütebessim, başı eğik. Ne efendi kaldı ne başefendi, der gibi dallarını rüzgâra verirdi.

İRÂDE SINIRLI BİR KAYNAK MIDİR?

Fatmanur Polat*

Case Western Üniversitesi Profesörü olan Mark Muraven, iradeyi ölçmek için gerçekleştirdiği "Turp ve Kurabiye" deneyi büyük bir ilgiyle karşılanır. Deney, Case Western Üniversitesi'nden Mark Muraven tarafından iradeyi ölçmek amacıyla gerçekleştiriliyor. Muraven, deneye katılanlara deneyin amacını tat algısını ölçmek olarak açıklasa da aslında öğrencilerin iradelerini test etmeyi hedefliyor.

Odaya giren öğrenciler rastgele seçilerek iki gruba ayrılıyor: Bir gruba kurabiye yemeleri ve turpları görmezden gelmeleri, diğer gruba ise turp yemeleri ve kurabiyeleri görmezden gelmeleri söyleniyor. Ardından Muraven odayı terk ediyor. Öğrenciler yalnız kaldıklarında verilen yiyecekleri tüketmeye başlıyorlar. Kurabiye yiyenler büyük bir keyif alırken, turp yiyenlerden bazıları kurabiyeleri koklayıp özlemle kâseye geri koyuyorlar. Beş dakika sonra araştırmacılar odaya dönüp, öğrencilere tat deneyine katıldıkları için teşekkür ediyor ve yedikleri yiyeceklerin etkisinin kaybolması için 15 dakika beklemeleri gerektiğini söylüyorlar. Bu sırada, öğrencilere sıkılmamaları için çözümü neredeyse imkânsız bir bulmaca veriliyor ve "Bu bulmacayı çözmek çok kolay, uzun sürmeyecektir" deniliyor.

Deneyin asıl amacı bu noktada devreye giriyor. Kurabiyeleri görmezden gelip turp yiyerek iradelerini tüketen öğrenciler, bulmacayı çözmekte isteksiz davranıyor ve bu görevin gereksiz olduğunu düşünüyorlar. Buna karşılık, kurabiye yiyenler iradelerini tüketmedikleri için bulmacayı çözmeye daha çok çaba gösteriyorlar. Turp yiyenler tüm iradelerini kurabiye yememek için harcadıklarından, bulmacaya ayıracak irade gücü kalmıyor.

Mark Muraven, bu deneyi yaklaşık 200 kez tekrarlıyor ve her seferinde aynı sonuca ulaşıyor: İrade bir beceri değil, kas gibi yorulabilen bir güçtür. Nasıl antrenmansız bir şekilde uzun süre spor yapınca kaslarımız yorulursa irade de aşırı kullanıldığında tükenir. Eğer irademizi geliştirmemişsek, karşılaştığımız zorluklar karşısında hızla pes ediyor ve "Nasıl olsa başaramayacağım" düşüncesiyle çabalamaktan vazgeçiyoruz. Nasıl ki hiç spor yapmayıp birdenbire 2 saat spor yapar ve sonrasında kas ağrısı nedeniyle spor yapmamaya karar verirsek irademiz de aynı durumda üzerinde çalışmamışsak gelişmiyor ve ilk zorlamada da aynı kas ağrısı gibi hayata karşı direncimizi azaltıyor. Belki umudumuzu motivasyonumuzu düşürüyor.

*Karaköprü - Selahaddin Eyyubi Ortaokulu - Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğrt.

İrade sözcüğü aslen Arapça olup bir davranışı tercih edip gerçekleştirme gücü anlamında kullanılır. Dinen sorumlu olan dünyadaki canlılar içindeki tek varlık akıl ve irade sahibi olduğu için insandır. Dinin ana kaynakları olan Kuran-ı Kerim’de ve hadislerde bu kelime sıkça yer almaktadır. Yukarıdaki deneyle dinimizdeki öğretileri kıyasladığımızda aralarında bir paralellik olduğunu görürüz. Bu bağlamda Kur’anın indirilişinin 23 yılda tamamlandığını, İslami hükümlerin tedrici bir şekilde emredilmesi ile dine yeni katılmış kişilerin iradelerini tüketmeden zamanla hayatlarına geçirmelerine vesile olduğunu da bilmekteyiz.

Özellikle dinimizin direği olarak belirtilen namaz ibadetinin eğitimi konusunda peygamberimizin iradeyi zorlamadan, tüketmeden bir yandan da kasların spora alıştırıldığı gibi namaza alıştırılma yöntemini bize en güzel şekilde ilettiğini görmekteyiz. Namaz eğitiminde; önceliğin ailedeki bireylerin temsili ile başladığını, çocuk yaşlarda vakit namazlarında namazı taklit ve oyun haline getirdiklerinde onları kırmadan oyunlarına dâhil olmamız gerektiğini bilmekteyiz.

Efendimiz “Çocuklarınıza 7 yaşına geldiklerinde namazı emredin” buyurmuştur. Ama bu buyruğu çocuklara tüm vakitleri ve tüm sureleri ezberleyip kılması gerektiği konusunda anlamayız. Hayatta basit sorumluluklar vererek yetiştirdiğimiz (dış fırçalama, yatağını toplama, sofrayı toplama vb.) 7 yaşına gelen bir çocuğa, çocuğun iradesini zorlamadan, abdestsiz kıldığında göz yumarak namaza aşına olması, kısa surelerin ezberine başlanması ardından çocuğun durumuna göre bir vakit namaz kılmasına teşvik ederek, hayatına dâhil edilmesi sağlanır. Yine peygamberimizin buyurduğu gibi 10 yaşına geldiğinde daha net ve kararlı duruşla namaz kılmaları söylenir.

***Dünyadaki canlılar içindeki tek varlık
akıl ve irade sahibi olduğu için insandır.***

***Dinin ana kaynakları olan Kuran-ı Kerim’de
ve hadislerde bu kelime sıkça yer almaktadır.***

Akıl baliğ olduklarında artık namaza alışmış olmaları, namaz surelerinin birçoğunu ezberlemiş olmaları beklenir. Kısacası namaz emri birden tüm iradenin hepsi kullanarak biktırılmadan soğutulmadan, umutsuzluğa sevk edilmeden hayatın bir parçası haline gelmiş olur. Tersini namaza 40 yaşında başlamış insan üzerinden de düşünersek birden tüm vakitleri kılması, tüm namaz surelerini hemen ezberlemesi beklenirse o kişinin de iradesinin sınırını tüketmiş oluruz. En azından nafile ibadetleri zamanla daha rahat yapacağını, önceliğin farzlar olduğunu söylersek dini yaşam şekline dönüştürmesinin daha kolay olacağını göreceğiz.

Peygamber ocağında yetişen Enes B. Malik’in bize anlattığına göre, ibadete düşkün üç sahabe Allah Resulünün gece ve gündüz yapmış olduğu nafile ibadetleri öğrenmek üzere onun evine geldiler. Peygamberimizin bütün Müslümanlarla birlikte eda ettiği farz ibadetler dışında kendi evinde iken Rabbine kulluğunu nasıl arz ettiğini merak ediyorlardı. İnananlara örnek olması bakımından aile yaşantılarını dahi gizlemeyen ümmetin annelerinden Peygamberimizin ibadet hayatı hakkında bilgi aldılar. Peygamberin ibadetlerini duyunca bunun kendilerine az geleceğini düşündüler ve “Biz nerede, Peygamber nerede? Şüphesiz Allah onun geçmiş ve gelecek bütün günahlarını bağışlamıştır!” dediler. Bu sebeple içlerinden biri, “Ben bundan böyle geceleri daima namaz kılacağım!” dedi. Diğeri, “Ben her zaman oruç tutacağım ve oruçsuz günüm geçmeyecek!” dedi. Üçüncüsü ise, “Ben de hanımlardan ayrı yaşayacağım, evlenmeyeceğim!” diyerek söz verdi. Onlar bu sözleri söylerken Resulullah (sav) çıkageldi ve şöyle buyurdu: “Şöyle söyleyen sizler misiniz? Allah’a yemin ederim ki, ben sizin Allah’tan en çok korkanınız ve en çok sakınanınızım. Bununla beraber ben bazen oruç tutarım, bazen oruç tutmam. (Gecenin bir kısmında) nafile namaz kılar, (bir kısmındaysa) uyurum. Ben, kadınlarla da evlenirim. Kim benim sünnetimden yüz çevirirse, o benden değildir.” (B5063 Buhârî, Nikâh, 1.) Peygamberimiz bu hadisinde insani yönlerine tamamen sırtlarını dönen sahabileri net bir şekilde uyarmış ve insanın iradesinin sınırlı olduğunu, kendilerine bazı şeyleri yasaklayarak kısa süre içerisinde tükeneceklerini bildirmiştir. Bu şekilde kendilerini fazladan tüketmelerinin ailelerine olan sorumluluklarını yerine getirmede onları güçsüz bırakacağını, dünyadaki nimetlere tamamen yüz çevirmenin onları yarı yolda bırakıp pes edip düşüreceğini, çünkü insanın da bir sınırı ve haddi olduğunu bildirmiştir.

Sonuç olarak Muraven’in yaptığı deneyin İslam dinindeki öğretilerle kıyasladığımızda paralellik olduğunu hatta bazı konularda deneyin ispatı diyeceğimiz anlatıların mevcut olduğunu görmekteyiz. İradeyi zorlamadan, küçük yaşlardan itibaren verilecek olan düzenli din eğitiminin, yaşlarına uygun sorumluluklar vererek dini ritüellerden biktırmadan uygulamalar yapılmasının dinini seven ve dine olan heyecanı diri tutacak nesiller yetiştirmede önemlidir.

Bu deney sonucunda ayrıca merak ettiğim; kurabiye ve turp yiyen gruptakilere zihin çalıştırılması gerekmeyen bir ödev veya çalışma verilseydi irade kullanma konusunda aynı sonucu mu elde ederdik? Yani bulmaca yerine temizlik, spor vb. bir aktivitede de aynı sonuca ulaşır mıydık? Peki, ulaşmasak bu deneyin sonucunu nasıl değiştirirdi? Düşünelim...

Benden Bana Yakın, **SENSİN BANA!..**

Rıfat Araz

Aşkla geldim, bir menzile;
Benden yakın, Sensin bana!
Aklım yetmez, bu tahlile;
Benden yakın, Sensin bana!..

Yolum ince, yüküm ağır;
Cân özüme, indi bu sır!..
Ne hudût var, ne bir sınır;
Benden yakın, Sensin bana!..

Seyr u sülûk, yol mu cânâ?
Cânda daldım, bir ummana!..
Kulak verdim, son fermâna;
Benden yakın, Sensin bana!..

İhram giymiş, nûr nefesim;
Vecd içinde döner nefsim!..
Tâ Elestten, gelir sesim;
“Benden yakın, Sensin bana!..”

Bezm-i cânâda, ettim ikrar;
Her zerremde, bir âlem var!..
Vuslatım mı, sonsuz diyar?..
Benden yakın, Sensin bana!..

Yâ Rab; verdin, bu nûr cânı;
Gayba sardın, bu mihmanı!..
“Kulum” dedin, ver ihsânı;
Benden yakın, Sensin bana!..

19.06.2024- Ankara

GÜN GELECEK

Zeybek Tatlıdede*

Gün gelecek
Sabah olmayan geceler
Aydınlanacak, parılayacak
Sevdaya mahrum kalmayacak

Deva olan vakit karşılayacak ruhumu
Gülümseyip
Bir güneşli günde hayallerimi seyredeceğim
Belki biraz aşk yudumlayacağım

Varacağım her şeyin farkına
Tutunduğum dal kopmayacak
Olacağım her şeyin farkında
Ya bir nazarda ya bir rüyada

*Viranşehir Viranşehir Fen Lisesi - Öğrenci

Kardeşime Mektup Şiirinden...

Sana döndümse şimdi ben, bütün eski sevgilerimi yığarak döndüm.
Yaşayamadıklarım yaşayabildiklerimden daha çok ve daha layıkça özlenmeye,
Sesim seninle daha gür, şarkılarım daha özgürse, bil ki;
Yaşayamadıklarımızı yaşanabilir kılmak için savaşmak,
Seninle bir menekşeyi koklayıp soldurmaktan daha güzeldir...

M. Önal Mengüşoğlu

ŞANLIURFA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Aydınlık Bir Gelecek İçin...

Ertuğrulgazi Mahallesi, Osmangazi Cd. No 14, 63330
Haliliye/Şanlıurfa

@sanliurfammem63

@sanliurfamem63

@sanliurfamem63

@sanliurfamem63